

ÅRSREDOVISNING 2023

Årsredovisning 2023

Habo kommun

Innehåll

4	Kommunstyrelsens ordförande har ordet
6	Habo kommun 2023
8	Habo kommuns organisationsöversikt
9	Förvaltningsberättelse
27	Förväntad utveckling
29	Strategiskt hållbarhetsarbete
34	Resultaträkning
35	Balansräkning
36	Kassaflödesanalys
37	Noter
48	Driftredovisning
50	Investeringsredovisning
52	Kommunens kvalitet i korthet – KKiK
55	Nämndernas verksamhetsberättelser
57	Kommunfullmäktige
59	Revision
62	Överförmyndare
64	Kommunstyrelsen inklusive kommunledningsförvaltningen
68	Tekniska förvaltningen
73	VA-verksamheten
78	Räddningstjänsten
82	Byggnadsnämnden
86	Fritids- och kulturnämnden
93	Barn- och utbildningsnämnden
99	Socialnämnden
104	Miljönämnden
107	Revisionsberättelse

” *Det är viktigt att fortsätta arbetet med trygghet, att öka den psykiska hälsan, att öka bostadsvariationen och att stärka det lokala näringslivet.*

Susanne Wahlström
Kommunstyrelsens ordförande

Kommunstyrelsens ordförande har ordet

Redan, hur fort går tiden? Är det verkligen redan dags? Jo, men så är det, ett år har redan passerat och jag har åter förmånen att se tillbaka, minnas och reflektera över vad som hänt under 2023. Vad tar vi med oss? Vilka erfarenheter och lärdomar hjälper oss att utveckla och förbättra arbetet i kommunen för oss kommuninvånare?

Vi har fortfarande en orolig samtid med flera krigshärdar i världen och inte minst i vår direkta närhet, Ukraina. Vi matas med nyheter om inflation, kostnadsökningar, elkris, krig, kriminalitet och otrygghet. Samtidigt så har nog insatserna för att motverka inflation och otrygghet aldrig varit fler än de varit under 2023.

Under 2023 brottades vi med att skolfrånvaron var fortsatt hög, liksom under pandemin, att ungdomsarbetslösheten ökade under året, att den psykiska ohälsan var fortsatt hög och ser tyvärr ut att fortsätta öka i samhället. Men trots att detta är alarmerande siffror så får man någonstans landa i att vi har fantastisk personal som tar initiativ till förslag på lösningar och en politik som vågar prioritera och ta besluten som behövs. Och jag ser fram emot att tillsammans med politiken och vår personal fortsätta jobba för att utveckla Habo kommun för våra kommuninvånare.

Vi har absolut haft utmaningar och det kommer vi fortsätta ha, men jag känner trots det en otrolig tacksamhet över förmånen att bo och leva i Habo kommun. Vi har så mycket som är bra, vi har ett rikt föreningsliv, starkt civilsamhället och ett gott lokalt näringsliv.

Vårt arbete med trygghet bedömdes öka och vi flyttade fram vår placering till nr 5 av 290 kommuner i öppna jämförelsen för trygghet och säkerhet. Vi kommer fortsätta arbetet med att Habo kommun upplevs som en trygg kommun. Som en del i detta har vi uppdaterat Medborgarlöftet för 2024 tillsammans med Polisen,

där fokus är att narkotika, skadegörelse samt arbeta förebyggande mot ungdomsrelaterad brottslighet genom att rikta insatser till normbrytande barn och unga för att ännu snabbare fånga upp våra ungdomar. Habo ska vara en kommun där det sker få olyckor och där få brott begås.

Vi flyttade fram våra positioner när det gäller hållbarhetsarbetet och inom hemtjänsten. Enligt Hemtjänstindex så landade vi på plats 16 och blev årets ”klättrare”.

Så ett stort, stort tack till alla ni anställda och förtroendevalda för det arbete ni gjort och för ert stora engagemang för Habo kommun och dess invånare.

Det är viktigt att vi fortsätter arbetet med trygghet, att öka den psykiska hälsan, att öka bostadsvariationen och att stärka det lokala näringslivet.

Vi har fortsatt låg arbetslöshet vilket är väldigt positivt samtidigt som vi ser att den under 2023 ökat. Vi behöver fortsätta arbetet med att vara en attraktiv arbetsgivare för att såväl behålla befintlig personal samt rekrytera ny när så behövs för att kunna fortsätta leverera välfärd till kommunens invånare.

Vi vill leverera en god välfärd och för att kunna göra det behöver vi en budget i balans, god ekonomisk hushållning och ett bra resultat. Årets resultat är 82 mnkr för kommunen. Kommunens investeringar för 2023 var 313 mnkr.

Våra bolag redovisade ett resultat på 11 mnkr efter finansiella poster för 2023. Habo Energi fortsatte fiberutbyggnaden i kommunen och vi kopplade ihop vår fjärrvärme med Jönköping.

Vi behöver fortsatt arbeta för att befintliga företag i kommunen ska vara välmående, att fler företag kan välja att växa och att fler företag väljer att etablera sig i vår

kommun. Vi behöver hålla en hög servicenivå och gott bemötande till såväl företagare som kommuninvånare.

Habo kommun har under 2023 ökat befolkningsmässigt med 147 personer och är nu 13 275 invånare, vilket är en mindre ökning än prognosticerat. Detta medför att vi har ett ansvar att ha en ekonomi som möjliggör att behålla och utveckla välfärden.

Det är, vi, tillsammans som utgör Habo kommun. Och jag ser fram emot att under 2024 tillsammans med er, politiken, medarbetare, föreningar, civilsamhälle och företagare fortsätta utveckla och vara en del av Habo kommun.

Susanne Wahlström
Kommunstyrelsens ordförande

Habo kommun 2023

Översikt över verksamhetens utveckling, fem år i sammandrag

Nyckeltal/År	2023	2022	2021	2020	2019
Folkmängd 1 november	13 275	13 092	12 790	12 577	12 418
Skattesats, kr	22:17	22:17	22:17	22:17	22:17
Kommunkoncernen					
Årets resultat (mnkr)	89	90	106	63	38
Balansomslutning (mnkr)	2 301	1 995	1 792	1 541	1 422
Eget kapital (mnkr)	794	705	616	512	449
Soliditet inkl. pensionsförmåner intjänade före 1998 (%)	27	27	29	22	19
Resultat för kommunen					
Årets resultat (mnkr)	82	86	96	51	27
Verksamhetens nettokostnader (mnkr)	851	789	720	712	688
Årets resultat i förhållande till skatter och statsbidrag (%)	8,8	9,8	11,8	6,6	3,8
Skattefinansieringsgrad av investeringar (%)*	47	67	100	100	99
Balans för kommunen					
Balansomslutning (mnkr)	1 489	1 219	1 072	905	836
Eget kapital (mnkr)	664	581	496	400	350
Långfristig låneskuld (mnkr)**	465	305	275	275	275
Nettoskuld (mnkr)	380	220	141	160	183
Borgens- och ansvarsåtaganden (mnkr)	741	729	680	637	600
Soliditet exkl. pensionsförmåner intjänade före 1998 (%)	45	48	46	44	42
Soliditet inkl. pensionsförmåner intjänade före 1998 (%)	33	35	30	25	21
Investeringar					
Årets bruttoinvesteringar, kommunen (mnkr)	320	225	144	94	66

*Med skattefinansieringsgraden avses förhållandet mellan årets resultat plus avskrivningar dividerat med årets investeringar

**Exklusive periodiserade anslutningsavgifter

***Baserat på totalt antal arbetade timmar under året

Antalet invånare har ökat med sju procent mellan år 2019 och 2023. Utvecklingen med en stark befolkningstillväxt förväntas fortsätta under den närmaste tioårsperioden även om osäkerheten har ökat och befolkningsprognoserna har reviderats ned. Resultatet för 2023 är kommunens tredje högsta i såväl absoluta som relativa termer. De tre senaste åren har kommunen haft sina tre bästa ekonomiska resultat någonsin. Under den senaste femårsperioden har

såväl koncernen som kommunen redovisat mycket goda resultat men under de två senaste åren har låneskulden ökat med 190 mnkr till följd av mycket höga investeringsnivåer. Kommunens nettoskuld har stigit med 160 mnkr mellan 2022 och 2023, från 220 mnkr till 380 mnkr. Under de senaste fem åren har nettoskulden ökat med 197 mnkr samtidigt som investeringsutgifterna har varit 849 mnkr.

Habo kommuns organisationsöversikt

ÖVRIGA NÄMNDER

Barn- och utbildningsnämnd
Socialnämnd
Miljönämnd
Fritids- och kulturnämnd
Byggnadsnämnd

BOLAG

Helägda

Habo Energi AB
Habo Kraft AB
Habo Bostäder AB

Delägda

June Avfall & Miljö AB
Inera AB

35 MANDAT

Susanne Wahlström (M)
KSO, Kommunalråd

Hans Jarstig (KD)
Kommunalråd

Gunnar Pettersson (S)
Oppositionsråd

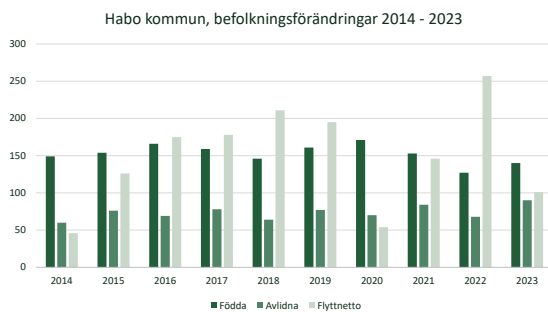

Förvaltningsberättelse

Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

Befolkning

År 2023 har antalet invånare i Habo kommun ökat med 147, från 13 128 till 13 275. Under den senaste tioårsperioden har födelseöverskottet i genomsnitt varit 79 per år men föll till 50 år 2023. Födelseöverskottet för 2022 och 2023 är betydligt lägre än för övriga år den senaste tioårsperioden. I början av 2010-talet var flyttnettot negativt ett par år för att sedan succesivt öka. År 2023 var flyttöverskottet 101 personer vilket är 48 färre än genomsnittet för de senaste tio åren. Enligt kommunens prognoser förväntas antalet invånare fortsätta att växa och närma sig 15 000 under år 2026.

Antalet invånare påverkar naturligtvis kommunens ekonomiska förutsättningar. Kommunen och de kommunägda bolagens ekonomi är mycket beroende av i vilka åldersgrupper befolkningstillväxten sker. Barn- och unga respektive äldre, framförallt personer över 85 år, innebär större intäkter via kostnadsutjämningsystemet men också högre verksamhetskostnader för kommunen. För bolagen innebär fler invånare ökade intäktsmöjligheter i form av ökad efterfrågan på bostäder, bredband, el m.m.

Kommunen förväntas fortsätta växa snabbt de närmaste tio åren. Från dagens ca 13 300 invånare beräknas vi vara nästan 15 000 invånare i slutet av år 2026 och nästan 17 000 invånare 2030. Prognosen innebär trots tillväxten en nedrevidering framförallt för de närmast kommande åren 2024 till 2026. Den reviderade prognosen innebär intäktsbortfall i förhållande till ramarna för åren 2025 och 2026.

Bostäder

Nya bostäder byggs huvudsakligen i Habo tätort. Under 2023 beviljades bygglov för 19 stycken en- och tvåbostadshus och fyra fritidshus. De flesta enbostadshusen ingår i ett område med villor vid Mölekullen. Projektet har inte startat än men husen finns till försäljning. Ett projekt på Kärnekulla för nybyggnad av hyres- och bostadsrätter med 141 stycken lägenheter fick bygglov sent under 2022 men har inte påbörjats. Ingen ansökan för flerbostadshus kom in under 2023.

Under slutet av 2023 färdigställdes två flerbostadshus med 54 lägenheter i Vitsippsparken. Byggnadsnämnden lämnade tre positiva förhandsbesked för byggnation av enbostadshus på landet under 2023.

Framtagande av detaljplaner har gett gott resultat och har gett kommunen en god planberedskap för bostäder. Ungefär 1 300 bostäder kan byggas inom gällande detaljplaner. Arbetet med detaljplan för cirka 300 bostäder, skola och förskola på Stormagärdet blev klart under året. Detaljplanen överklagades men vann laga kraft i december 2023. Flera detaljplaneuppdrag pågår i Habo tätort, till exempel arbetet med att möjliggöra bygge av 30 lägenheter utmed Munkvägen och en detaljplan för att kunna möjliggöra en utbyggnad av avloppsreningsverket. I Furusjö pågår arbete med två detaljplaner. Fem planbesked har beviljats under året för att möjliggöra för fler bostäder, verksamheter, förskola och infrastruktur.

Arbetsmarknad

Habo kommun har enligt senast kända uppgifter en förvärvsfrekvens på 89,5 procent (2022). Kommunen har Jönköpings läns lägsta arbetslöshet – 3,6 procent december 2023. Habo har ett diversifierat näringsliv med många mindre företag. Den största privata arbetsgivaren är Fagerhults Belysning AB som har ca 600 medarbetare. Habo kommun är den största arbetsgivaren och hade 982 tillsvidareanställda medarbetare 31 december 2023.

Under perioden 2010 till 2022 har förvärvsfrekvensen ökat i Habo kommun från 86 procent till 89,5 procent. Förvärvsfrekvensen i riket har under samma period ökat från 77 procent till 81,4 procent. Fr o m år 2019 används en ny definition - sysselsättningsgrad.

För år 2022 var sysselsättningsgraden 89,5 procent för Habo kommun och 81,4 procent för riket. Året innan var motsvarande kvot 88,5 procent i Habo kommun och 79,6 procent i riket.

Hög förvärvsintensitet och låg arbetslöshet är huvudsakligen en styrka för kommunen. Den låga arbetslösheten kan dock innebära svårigheter i samband med rekrytering.

Utbildning och förskola

Habo kommun är en av de kommuner i hela landet som har den yngsta befolkningen. Per den sista december 2023 var det 4 016 invånare som var 19 år eller yngre. Kostnaderna för barn- och utbildningsnämndens verksamhet utgör ca 60 procent av kommunens totala kostnader. Nämndens nettokostnader har ökat med 23 procent från 406 mnkr år 2019 till 501 mnkr år 2023. Habo kommun har en mycket hög servicegrad inom bl.a. förskoleverksamheten och är en av de kommuner i landet som snabbast kan erbjuda en plats på förskola.

Vård och omsorg

Habo kommun har en relativt liten andel av verksamheten knuten till vård och omsorg. År 2023 var ungefär en fjärdedel av kommunens nettokostnader hänförliga till socialnämndens verksamhet. Under de senaste fem åren har behoven av vård inom hemtjänst och äldreboende varierat men har sedan 2021 ökat. Antalet utförda hemtjänststimmar och antalet belagda platser i särskilt boende har ökat och förväntas öka successivt under många år framöver.

Väsentliga risker och osäkerhetsfaktorer

Identifierad risk	Beskrivning	Hantering av risk
Omvärldsrisk		
Brist på arbetskraft	Habo kommun har en av Sveriges högsta förvärvsfrekvenser och lägsta arbetslöshetstal. Arbetskraftsbrist kan i värsta fall innebära att företag inte kan verka fullt ut i kommunen.	Utbudet av arbetskraft påverkas av tillgången på bostäder, transportmöjligheter och utbildningsplatser. Kommunen arbetar kontinuerligt med att skapa förutsättningar för byggande, bra trafiklösningar och relevanta utbildningar.
Kraftiga (och snabba) förändringar av den ekonomiska situationen i regionen och riket	Stora förändringar i ekonomisk tillväxt och ränteläge förväntas påverka efterfråga och utbud av nya bostäder vilket bl a leder till färre nya invånare än prognostiserat och därmed minskad efterfrågan på kommunala tjänster.	För att kunna parera snabba förändringar i efterfrågan krävs det bra styrning och en snabbriktig kommunal organisation. Det blir mycket kostsamt att bygga en för stor verksamhet. Uppgifter kring ekonomi och befolkningsförändringar följs löpande och rapporteras kontinuerligt.
Pandemi	En ny pandemi innebär stora påfrestningar på den kommunala organisationen så väl mänskligt som ekonomiskt.	Viktigt att dra lärdomar från den senaste pandemin. Lärdomarna är viktiga att ta med sig inför framtiden.

Identifierad risk	Beskrivning	Hantering av risk
Verksamhetsrisk		
Brist på personal	Flera prognoser visar på kommande svårigheter när det gäller att rekrytera kompetent personal till flera kommunala verksamheter. Brist på arbetskraft kan även leda till ökade personalkostnader som tränger undan verksamhet.	Ett program för att vara en attraktiv arbetsgivare har arbetats fram. Ett antal mått följs löpande.
Ränterisk	Vid en hög skuldsättning ökar risken för betydande kostnadsökningar vid räntehöjningar.	I finanspolicy för koncernen beskrivs hur risker kring räntor, finansiering, valuta och motpart ska hanteras. Under rubriken räntor anges regelverket för räntebindingstider. Andelen lån med ränteförfall mellan 0 och 1 år får vara max 60 procent. Per 2023-12-31 var andelen 62 procent. Andelen lån med ränteförfall mellan 1 och 5 får inte överstiga 80 procent. Vid årsskiftet var andelen 38 procent. Andelen lån med ränteförfall mellan 5 och 10 år får inte överstiga 50 procent. Vid årsskiftet var andelen 0. Den genomsnittliga räntebindingstiden ska vara i intervallet 0,5 till 2,5 år. Per 2023-12-31 var genomsnittstiden 1,0 år.
Finansieringsrisk	En skuldportfölj där inte lånens förfallodatum är spridda i tiden på ett bra sätt ökar risken för refinansieringsproblem.	I finanspolicy för koncernen beskrivs hur risker kring räntor, finansiering, valuta och motpart ska hanteras. Under rubriken finansiering anges regelverket för lånens förfallostruktur. Andelen lån med förfall inom 12 månader får inte överstiga 60 procent. Vid årsskiftet var andelen 43 procent. Lånens genomsnittliga återstående löptid ska vara minst 2,5 år. Här finns en avvikelser – genomsnittstiden är 1,3 år.
Cyberattacker	Den ökade trenden med cyberrelaterade brott mot både privat och offentlig verksamhet har fortsatt eskalera under 2023. Flera viktiga verksamheter, däribland kommuner, har drabbats av olika former av IT-relaterade störningar, som orsakats av olika former av intrång från kriminella organisationer och andra former av antagonister. Olika former av cyberrelaterade attacker pågår ständigt mot kommunens IT-infrastruktur och aktiv utrustning. Därmed bör all verksamhet vara beredd på att det finns en uppenbar risk för en incident som skulle kunna få mycket allvarliga följder kommunens verksamhet, där det i värsta fall skulle kunna uppstå fara för liv.	IT-enheten bedriver ett systematiskt IT- och informationssäkerhetsarbete, där det bland annat livscykelhantering av befintliga system och hårdvara ingår, vilket exempelvis inbegriper löpande uppdateringar och åldersutbyten. Enheten jobbar också mer strategiskt, genom stöd vid upphandlingar, vilket lägger grunden för säkrare IT-system. Samtliga förvaltningar jobbar med att upprätthålla aktuella kontinuitetsplaner för att på så vis kunna vara förberedda vid eventuella driftstörningar. Alla nyanställda utbildas i informationssäkerhet och under året har även befintliga anställda genomgått en informations-säkerhetsutbildning.

Händelser av väsentlig betydelse

Internationell oro

De fyra senaste räkenskapsåren har präglats av stor osäkerhet. Habo kommuns ekonomiska resultat har samtidigt varit de bästa någonsin. Ryssland har fortsatt sitt anfallskrig i Ukraina och det är strider och oroligheter på flera håll i mellanöstern. Den höga inflationen har börjat ge vika och prognoserna pekar på att inflationen kan vara i nivå med Riksbankens mål om två procent sommaren 2024. De ökade priserna har skapar oro och osäkerhet inför de stundande avtalsrörelserna under 2024. Den snabbt sjunkande inflationen torde dock lindra kraven på löneökningar. Löneökningarna i kommunsektorn bör inte över tid vara högre än i konkurrensutsatta sektorer. En löneökning med en procentenhet innebär att kommunens kostnader för personal ökar med ca åtta mnkr.

Räntenivån under 2023 har varit betydligt högre än genomsnittet för den senaste tioårsperioden. Kommunens genomsnittliga räntekostnader på den externa långfristiga upplåningen har under de närmast fem föregående åren varit 1 mnkr per år. Årets räntekostnad på den långfristiga låneskulden blev 10 mnkr vilket är en ökning med ca 8 mnkr jämfört med 2022. Den genomsnittliga låneskulden har ökat från 278 mnkr för 2022 till 419 mnkr för 2023 och genomsnittsräntan från 0,67 procent till 2,65 procent. Kommunens långfristiga låneskuld beräknas vara över 500 mkr vid utgången av år 2026. Räntekostnaderna beräknas då vara ca 16 mnkr.

Från att under ca 20 års tid haft en låg inflation, oftast under två procent och bara något enstaka år tre procent, ökade inflationen successivt under 2022. I december 2022 var inflationstakten enligt KPI 12,3 procent. För helåret 2023 blev inflationen 4,4 procent.

Kommunens befolkningsutveckling påverkar såväl intäkts- som kostnadssidan. Antalet invånare per 1 november året innan budgetåret utgör bas för skatte- och bidragsintäkter. Dessa intäkter bestäms bl.a. av skatteunderlagets storlek. En lägre ekonomisk tillväxt kan påverka Habo kommun på två sätt, dels genom avmattad byggkonjunktur vilket leder till lägre inflyttning, dels genom att rikets skatteunderlag försämras. Under februari 2024 färdigställdes en ny befolkningsprognos för Habo kommun. I jämförelse med den tidigare prognosen som låg till grund för budget 2024 - 2026 har antalet invånare reviderats ned. För årsskiftet mellan 2024 och 2025 har prog-

nosen sänkts från 13 632 till 13 462 invånare och för årsskiftet mellan 2025 och 2026 är sänkningen 127 invånare, från 14 085 till 13 958. Detta påverkar såväl intäkter som kostnader. Intäkterna för skatter och generella statsbidrag förväntas minska med ca 20 mnkr för 2025 och med ca 8 mnkr för 2026.

Tillväxt - Kärnekulla

I november 2019 vann detaljplanen för Kärnekulla 1:4 laga kraft. På området byggs och planeras för upp till 800 bostäder – villor, grupphus och lägenheter. Under 2023 har det färdigställts en förskola, en grundskola och en sporthall. Utvecklingen av området kommer att påverka kommunen under många år framöver. En nybyggnad av 800 bostäder beräknas innebära mellan 1 200 och 2 000 nya invånare. Under året har arbetet med att anlägga infrastruktur för området fortsatt. Antalet nya invånare bestäms till stor del av vilken typ av bostäder som byggs. Investeringsutgifterna för att bygga förskola, skola och sporthall har i budgeten för 2022 - 2023 beräknats till ca 250 mnkr. Dessa investeringar genomförs för att täcka behov i hela kommunen. Utöver investeringar i byggnader tillkommer investeringar i främst vatten- och avlopp och gator. För bolagskoncernen innebär exploateringen av Kärnekulla investeringar i elnät, fjärrvärmenät och fibernät. Utöver utgifter för investeringar tillkommer löpande verksamhetskostnader. Årskostnaden per barn i förskola i Habo är 185 tkr 2022 och per barn i grundskola är årskostnaden 106 tkr för år 2022. Marginalintäkten för en invånare i form av skatter och utjämning bestäms av ålder och inkomst. Den enskildes inkomst har en marginell direkt påverkan på kommunens inkomst. För utjämningsåret 2023 ökar mediankommunens intäkt med 155 tkr för ett barn i åldern 1 - 5 år. Om en person i åldersintervallet 19 - 64 år med en inkomst på 500 tkr flyttar in i mediankommunen ökar intäkten med 28 tkr.

Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten

Kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige är det högsta beslutande organet i Habo kommun. Här finns de 35 demokratiskt folkvalda politikerna. Kommunfullmäktige fastställer kommunövergripande visioner, planer och mål för den kommunala koncernen. I det årliga budgetbeslutet bestäms konkreta mål för god ekonomisk hushållning och ekonomiska ramar för kommande

år. Kommunfullmäktige fattar beslut om frågor av principiell art, lägger fast reglementen, bolagsordningar och ägardirektiv. Fullmäktige tillsätter ledamöter i kommunstyrelsen och nämnder samt föreslår styrelseledamöter till de kommunala bolagen. Det är fullmäktige som godkänner delårsrapporter och årsredovisning samt beslutar om ansvarsfrihet för styrelser och nämnder inom kommunens nämndsorganisation.

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för verkställighet, uppföljning och utvärdering. Här ingår ledning och samordning av mål, riktlinjer, direktiv och ekonomi för styrning och kontroll av hela den kommunala koncernen. Kommunstyrelsen rapporterar till kommunfullmäktige.

Nämnder och bolagsstyrelse

Nämnder och bolagsstyrelser ansvarar för att respektive verksamheter utvecklas, följer lagar och riktlinjer samt bidrar till att kommunfullmäktiges uppdrag verkställs och mål uppnås. Det är nämnder och styrelse som utvecklar strategier, mål och indikatorer i förhållande till fullmäktiges visioner och mål.

Fokusområden för samhällsutveckling

Kommunfullmäktige har valt att prioritera tre områden som är särskilt viktiga att arbeta med inom ramen för kommunens roll som samhällsutvecklare. Det pågår inom respektive område ett flertal olika aktiviteter som bidragit till en god resultatutveckling.

Uppföljning under 2023

I vilken grad målen har uppfyllts följs med hjälp av en fyrgradig skala. Den lägsta nivån av måluppfyllelse är ”ej uppfyllt” följt av ”delvis uppfyllt”, i ”hög grad uppfyllt” och slutligen ”helt uppfyllt”.

SUM Samhällsutvecklingsmål

Goda möjligheter för ett starkt lokalt näringsliv
Bra samverkan mellan kommun och näringsliv

Bedömning

I hög grad uppfyllt
I hög grad uppfyllt

Sedan pandemin har det varit en utmaning att attrahera kommunens företag till ett deltagande på möten. Flera har fått ställas in och därför är våra företagsbesök mycket viktiga för att fånga upp

näringslivets utmaningar. Mellan januari-december har ca 50 företagsbesök genomförts.

Rådande situation med det ekonomiska läget, elpriser och kriget i Europa påverkar kommunens företag och man signalerar om en oro inför nästa år. Även nyföretagandet sjunker i spåren av den ekonomiska situationen. Hitintills har inga varsel varit aktuella i Habo.

Det största tillväxthindret för Habos företagare är att hitta personal med rätt kompetens. Här spelar kommunen en viktig roll eftersom vi har huvudansvaret för skolan. För att elever i skolan ska ha kännedom om vilka arbetslivsmöjligheter som finns i det lokala näringslivet är det viktigt att elever redan i tidig ålder får besöka företag och att kommunen involverar mindre lokala företag angående praoplatser till elever. Ett studiebesök har genomförts med alla elever i årskurs 8 på Fagerhult under höstterminen. Liknande projekt diskuteras med fler företag i kommunen. Företagsbesök genomförs av näringslivsansvarig och SYO för att höja kunskapen om hur framtida kompetensbehovet för näringslivet ser ut och hur vi tillsammans kan möta detta.

En jobbmässa har genomförts i februari 2023 där 19 st företag fanns på plats som söker kompetens. Utskick med en inbjudan till mässan i form av ett vykort gjordes till alla elever som avslutade sin gymnasieutbildning sommaren 2023.

Flera aktiviteter har genomförts under hösten kring platsvarumärket Habo. Ett riktat till ungdomar årskurs 8 och därefter bjöds näringsliv, politik och tjänstepersoner på kommunen in. Vid dessa tillfällen inledde vi med en introduktion till begrepp såsom platsattraktion och platsvarumärke för att sedan gå över och redovisa resultatet av flera av de olika insatser som genomförts. Arbetet kring platsvarumärket Habo kommer att slutredovisas våren 2024.

Bostäder för hela livet

SUM Samhällsutvecklingsmål

Ökat bostadsbyggande
Ökad variation i bostadsutbudet

Bedömning

Delvis uppfyllt
Delvis uppfyllt

Arbete pågår med att ta fram detaljplaner, vilka i sin tur innebär en möjlighet att bygga fler bostäder,

specifikt i Furusjö och i Habo där planarbete just nu pågår. Utöver detta planeras det inför tomtsläpp i både Habo (Solhöjden, 16 tomter) och i Furusjö (2 - 3 tomter) under år 2024. Investering i mark är en pågående process där kommunen är aktiv i dialog och budgivning. Sammantaget blir måluppfyllelsen delvis uppfyllt, då de åtgärder som följs upp ligger inom processer som löper över en längre tid.

Pågående detaljplaner medger en bostadsbyggnation med ett varierat bostadsutbud, flerbostadshus, grupphus (rad-, par-, och kedjehus) samt småhus (villa). Detaljplanearbetet för Habo bostäders mark i centrum är påbörjad, med målet att få fram ett samrådsförslag under år 2024.

Inom detaljplanen för Stormagärdet medges en variation av bostadsbebyggelse, där uppnås målet om variation. Detaljplanen vann laga kraft i december 2023, men byggnation av bostäder beräknas kunna ske under år 2025. Måluppfyllelsen bedöms därför som delvis uppfyllt. Inom detaljplanen för området utmed Munkvägen är det 30 lägenheter i flerbostadshus som kan byggas. Detta inom ett område med mycket småhus, vilket bidrar till en variation av bostäder på områdesnivå.

Sammantaget har kommunen en god planberedskap när det gäller bostäder, ca 1 300 bostäder kan byggas inom befintliga detaljplaner.

Psykisk hälsa

SUM Samhällsutvecklingsmål

Utveckla möjligheter till förbättrad psykosocial hälsa hos äldre

Ökad kunskap och stöd kopplat till våld i nära relationer

Meningsfull fritid för att främja psykisk hälsa

Tidiga samordnade insatser för att förebygga psykisk ohälsa

Skapa förutsättningar för att främja psykisk hälsa och social hållbarhet

Bedömning

Helt uppfyllt

Delvis uppfyllt

I hög grad uppfyllt

I hög grad uppfyllt

Delvis uppfyllt

Genom området psykisk hälsa synliggör och uppmärksammar kommunen behovet av att stärka folkhälsan och att nå utsatta grupper och individer på ett bra sätt. Det ska skapa förutsättningar och bidra till en friskare

och mer välmående befolkning. Arbetet sker inom följande prioriterade områden:

1. Utveckla möjligheterna till förbättrad psykosocial hälsa hos äldre bl.a. genom stöd för att rehabilitera sig i hemmet genom aktiviteter som sker i vardagen, samtalsstöd och utökad aktivitetsutbud, hälsosamtal för äldre.
2. Öka kunskapen och stöd kopplat till våld i nära relationer, t.ex. utökad föräldraskapsstöd och handlingsplan för arbete med hedersrelaterat våld.
3. Främja meningsfull fritid genom bl.a. mental träning inom idrottsförening och erbjudande om regelbundna idrottsaktiviteter för alla på fritids.
4. Säkerställa tidiga samordnade insatser för att främja psykisk hälsa hos barn och unga samt erbjuda förebyggande insatser för vuxna via Hälsocenter.
5. Skapa förutsättningar för att främja psykisk hälsa och social hållbarhet, genom bl.a. suicidprevention.

Merparten av alla insatser/aktiviteter flyter på bra. Under 2023 har positiva framsteg gjorts inom bl.a. stöd för att rehabilitera äldre i hemmet, utökad föräldraskapsstöd, arbetet med närvaron i grundskolan och förskolan, mental träning inom idrottsförening och regelbundna idrottsaktiviteter för alla på fritids samt genomförande av föreläsningar/seminarier med aktuella teman kopplat till psykisk hälsa för Habo kommuns invånare och det lokala näringslivet.

Sedan sommaren 2023 är tjänsten som hälsocoach på kommunen vakant och därmed har Hälsocenter inte varit aktivt. Försök har gjorts för att hitta finansieringslösning som gör att tjänsten kan utökas från nuvarande 30 % men har ej lyckats. Hälsocenter är en verksamhet som verkligen behövs i Habo. Tidigare hälsocoachen uppvisade tydliga resultat/statistik som visade på att motiverande samtal och coachning gör skillnad. En utökad finansiering skulle medföra en utveckling av verksamheten, som gynnar individer med stressrelaterad ohälsa som är en betydande del av sjukskrivningarna i Habo.

Kommunen har tagit fram flera handlingsplaner med koppling till psykisk hälsa, t.ex. plan för tidiga insatser (LSP), handlingsplan kring hedersrelaterat våld och handlingsplan för sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter. Dessa handlingsplaner behöver bli mer kända fullföljas och följas upp.

Kommunstyrelsens bedömning

Kommunstyrelsen bedömer att samtliga tre områden inom ramen för samhällsutveckling utvecklas i enlighet med kommunfullmäktiges beslut.

Fokusområden för verksamhetsutveckling

Kommunfullmäktige har beslutat om tre verksamhetsutvecklingsmål. Mod och innovation för effektiv resurshandling, Enkel och tillgänglig service och Attraktiv arbetsgivare. Detta är tre områden som kommunfullmäktige har prioriterat som särskilt viktiga att arbeta med under innevarande mandatperiod. Nämnderna har med utgångspunkt från de prioriterade områdena arbetat fram konkreta mål som följs upp och bl.a. rapporteras i delårsbokslutet. Den rapportering som sker är i huvudsak inriktad på avvikelser.

Enkel och tillgänglig service

Fokusområdet Enkel och tillgänglig service är centralt i kommunens verksamhet. Kommun-medlemmarna ska på ett enkelt sätt kunna ta del av kommunens service. De kommunala verksamheterna ska hålla en hög servicenivå vilket skapar förutsättningar för nöjda kommunmedlemmar och hög attraktivitet. För att utveckla området krävs ofta att nya verksamhetsstöd används.

Mod och innovation för effektiv resurshandling

Fokusområdet Mod och innovation för effektiv resurshandling handlar om att utnyttja de egna resurserna på bästa sätt och ta tillvara utveckling som sker inom olika verksamhetsområden. Organisationen ska t ex våga använda ny teknik för att skapa en bättre verksamhet med samma eller mindre resursåtgång.

Attraktiv arbetsgivare

Redan idag är det svårt att rekrytera personal inom vissa områden. De flesta prognoser visar att behålla och rekrytera personal kommer att bli en ännu större

utmaning de närmaste åren. Det är viktigt med kompetensförsörjning för att kunna erbjuda kommunmedlemmarna bästa möjliga service. munmedlemmarna bästa möjliga service.

Uppföljning under 2023

I tabellen på nästa sida beskrivs i vilken grad nämndernas mål har uppfyllts med hjälp av en fyrgradig skala. Den lägsta nivån av måluppfyllelse är ”ej uppfyllt” följt av ”delvis uppfyllt”, i ”hög grad uppfyllt” och slutligen ”helt uppfyllt”. I de fall då ingen uppföljning har gjorts markeras detta med ”ej utvärderad”. Om nämnden eller förvaltningen inte har något mål inom fokusområdet har ”saknas” angetts i matrisrutan. En kommentar lämnas i de fall där bedömningen är ”delvis uppfyllt” eller ”ej uppfyllt”.

Nämnder	Enkel och tillgänglig service	Mod och innovation	Attraktiv arbetsgivare
Kommunstyrelsen (klf*)	I hög grad uppfyllt	Delvis uppfyllt	I hög grad uppfyllt
Kommunstyrelsen (rtj*)	Delvis uppfyllt	Helt uppfyllt	I hög grad uppfyllt
Kommunstyrelsen (tk*)	Delvis uppfyllt	Delvis uppfyllt	I hög grad uppfyllt
Barn- och utbildningsnämnden	I hög grad uppfyllt	I hög grad uppfyllt	I hög grad uppfyllt
Socialnämnden	Delvis uppfyllt	Delvis uppfyllt	Delvis uppfyllt
Fritids- och kulturnämnden	Delvis uppfyllt	I hög grad uppfyllt	I hög grad uppfyllt
Byggnadsnämnden	Delvis uppfyllt	Delvis uppfyllt	Helt uppfyllt
Miljönämnden	Helt uppfyllt	Helt uppfyllt	Helt uppfyllt

* klf – kommunledningsförvaltningen, rtj- räddningstjänsten, tk – tekniska förvaltningen
I tabellen redogörs för i vilken grad kommunens nämnder når målsättningar respektive fokusområde.

Kommunledningsförvaltningen modell för uppmontran av innovationer och ständiga förbättringar har blivit lite försenad. I februari 2024 lanserades en ”innovationsplats” på intranätet där förslag till förbättringar presenteras. Det finns medel i budgeten som är möjliga att utnyttja för att utveckla innovationer och förbättringar som är förknippade med initiala utgifter. Det finns en förvaltningsövergripande arbetsgrupp med uppgift att samordna utveckling inom framförallt digitalisering.

Räddningstjänsten har under 2023 påbörjat ett arbete med mål att medborgare enklare ska kunna söka tillstånd och göra anmälningar inom räddningstjänstens ansvarsområden. Tjänsterna ska enligt plan vara klara under 2024.

Tekniska förvaltningen har förenklat och digitaliserat flera tjänster riktade mot kommunens medborgare. Ytterligare arbete kommer att göras för att förbättra kommunikationen där det idag finns vissa brister.

Socialförvaltningen har under 2023 genomfört flera åtgärder inom området digitalisering och välfärdsteknik. Det har hittills inte varit möjligt att fullt ut nå förbättringar för de som använder förvaltningens tjänster samtidigt som effektiviseringar nås. Förvaltningen arbetar vidare under 2024 med att säkerställa och förbättra påbörjade förändringar. Det är inom flera verksamhetsområden svårt att rekrytera kompetent personal. Flera insatser har utöver rekryteringsarbete gjorts för att behålla ordinarie personal och öka viljan hos vikarier att arbeta mer. Förvaltningen konstaterar att det behövs ytterligare åtgärder för att förbättra personalförsörjningen.

Fritids- och kulturförvaltningen arbetar för att skapa ytterligare lokaler och fritidsanläggningar. Under

senare år har det bl.a. färdigställts ny sporthall och fotbollsplaner. Trots de stora satsningarna finns det fortfarande efterfrågan på lokaler från föreningslivet. Det har utöver nya verksamhetsytor arbetats med översyn av hur ytorna kan nyttjas på bästa sätt. Ett nytt bättre bokningssystem har införts under året.

Inom byggnadsnämndens verksamhetsområde har flera e-tjänster skapats för att underlätta för kommunens medborgare. Det pågår ett arbete med att tillgängliggöra bygglövsarkivet digitalt på webben. Arbetet är omfattande, kräver relativt stora resurser och har förskjutits i tiden.

Kommunstyrelsens bedömning

Kommunstyrelsen bedömer att målen för samtliga tre verksamhetsutvecklingsområden är åtminstone delvis uppfyllda. Majoriteten av målen är i hög grad uppfyllda eller helt uppfyllda.

Kritiska kvalitetsfaktorer

Med kritiska kvalitetsfaktorer avses faktorer som är väsentliga för att verksamheten ska bedrivas i enlighet med grunduppdraget. Kritiska kvalitetsfaktorer följs upp i fyra perspektiv; medborgare (målgrupp), verksamhet, medarbetare och ekonomi.

Medborgarperspektiv (målgruppsperspektiv)

I medborgarperspektivet är kvalitet och effektivitet med utgångspunkt från kommun-medlemmarna i fokus. Det handlar om att t ex leverera goda prestationer, bemötande, rätts-säkerhet, trygghet och korta väntetider.

Verksamhetsperspektiv

Verksamhetsperspektivet handlar om kvalitet och effektivitet i verksamhetsprocesserna. Det kan vara ledtider, felminimering, samverkan, ändamålsenlighet, system och metoder.

Medarbetarperspektiv

I medarbetarperspektivet är kvalitet och effektivitet med utgångspunkt från kompetens, medarbetarskap, ledarskap och arbetsmiljö centralt.

Ekonomiperspektiv

Ekonomiperspektivet sätter kvalitet och effektivitet med utgångspunkt från god ekonomisk hushållning i centrum. Exempel på faktorer är rätt kostnadsnivå

och god produktivitet.

Uppföljning under år 2023

I tabellen nedan beskrivs, med hjälp av kvalitetsindikatorer, i vilken grad nämndernas verksamhet bedrivs i enlighet med grunduppdraget. Den lägsta nivån är ”ej uppfyllt” följt av ”delvis uppfyllt”, i ”hög grad uppfyllt” och slutligen ”helt uppfyllt”. I de fall då ingen uppföljning har gjorts markeras detta med ”ej utvärderad”. I de fall då bedömningen är ”delvis uppfyllt” eller ”ej uppfyllt” finns en förklaring i texten under tabellen. De bedömningar per perspektiv som presenteras i tabellen består i sin tur av delbedömningar. I de fall där det finns delbedömningar med nivå ”delvis uppfyllt” eller ”ej uppfyllt” beskrivs de.

Nämnder m.m.	Målgrupp	Verksamhet	Medarbetare	Ekonomi
Kommunstyrelsen (klf*)	I hög grad uppfyllt	Delvis uppfyllt	I hög grad uppfyllt	I hög grad uppfyllt
Kommunstyrelsen (rtj*)	I hög grad uppfyllt	I hög grad uppfyllt	Helt uppfyllt	I hög grad uppfyllt
Kommunstyrelsen (tk*)	I hög grad uppfyllt	Delvis uppfyllt**	I hög grad uppfyllt	Delvis uppfyllt
Barn- och utbildningsnämnden	I hög grad uppfyllt	I hög grad uppfyllt	I hög grad uppfyllt	Helt uppfyllt
Socialnämnden	Ej uppfyllt	Ej uppfyllt	Delvis uppfyllt	Ej uppfyllt
Fritids- och kulturnämnden	Helt uppfyllt	I hög grad uppfyllt	Delvis uppfyllt	I hög grad uppfyllt
Byggnadsnämnden	I hög grad uppfyllt	Helt uppfyllt	I hög grad uppfyllt	I hög grad uppfyllt
Miljönämnden	Helt uppfyllt	Helt uppfyllt	Helt uppfyllt	Helt uppfyllt

* klf – kommunledningsförvaltningen, rtj- räddningstjänsten, tk – tekniska förvaltningen.

** hållbar avloppshantering har bedömts som ej uppfyllt.

I tabellen redogörs för i vilken grad kommunens nämnder når målsättningar inom respektive fokusområde.

För 2023 redovisar nämnderna att kvalitetsfaktorerna är uppfyllda i hög grad eller helt uppfyllda i 24 fall av 32. I fem fall bedöms att kvalitetsfaktorerna endast delvis är uppfyllda och i tre fall redovisas ”ej uppfyllt”.

Kommunledningsförvaltningen anger under ”Verksamhet” att det har förekommit några driftsavbrott i telefoni och nätverk under 2023. Avbrotten har skett vid färre än fem tillfällen under året. Med undantag för en längre telestörning om ca sju timmar har avbrotten varit korta.

Tekniska förvaltningen anger under perspektivet ”Verksamhet” att nivån för ”hållbar avloppshantering” inte har uppfyllts. Bedömningen baseras dels på den mängd avloppsvatten som bräddas vid Habo reningsverk, dels på den bräddning som återkomman-

de sker till följd av begränsad kapacitet på överföringsledning från reningsverk till våtmark. Rutinerna kring exploateringskalkyler bör vidareutvecklas.

Socialförvaltningen har bedömt att perspektiven för målgrupp, verksamhet och ekonomi är ”ej uppfyllt”. Medarbetarperspektivet är ”delvis uppfyllt”. Under 2023 har förvaltningen inte kunnat verkställa beslut inom målgruppsperspektivet om särskilt boende för äldre, gruppboende enligt LSS och uppdragstagare inom tre månader från beslutsdatum. Beslut om särskilt boende för äldre och gruppboende enligt LSS är vid utgången av 2023 verkställda. Ringvägens gruppboende öppnade under våren 2023. En ny avdelning på särskilt boende kommer att öppna i början av 2024. Under perspektivet ”Verksamhet” konstateras att 19 utannonserade tjänster inte har kunnat tillsättas

på grund av att sökande inte har haft rätt kompetens. Ett av förvaltningens verksamhetssystem fungerar inte två år efter implementering fortfarande inte tillfredsställande. Ekonomiperspektivet bedöms vara ”ej uppfyllt” eftersom förvaltningen har måst anlita inhyrd personal för att klara verksamheten vilket har inneburit ökade kostnader. Förvaltningen har under året betalat för ”utskrivningsklara patienter” eftersom det har saknats boendeplatser.

Fritids- och kulturförvaltningen har bedömt att medarbetarperspektivet är ”delvis uppfyllt”. Förvaltningen har relativt låga sjuktal och höga värden i kommunens medarbetarenkät.

Kommunstyrelsens bedömning

Kommunstyrelsen bedömer med utgångspunkt från redovisade kritiska kvalitetsfaktorer att nämndernas grunduppdrag med några undantag fullföljs på ett tillfredsställande sätt. Det är viktigt att påbörjade förbättringsarbeten fortsätter och att nämndernas grunduppdrag kan genomföras på ett helt tillfredsställande sätt.

Kommunens modell för uppföljning

Verksamhetsutvecklingsmålen och kritiska kvalitetsfaktorer följs upp i delårsrapport och årsredovisning. Under innevarande år sker uppföljning i form av dialogmöten mellan representanter för kommunstyrelsen (budgetberedningen) och respektive nämnd och förvaltningsledning i april, augusti och oktober. Utöver detta sker uppföljning inom respektive nämnd och förvaltning.

God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning

God ekonomisk hushållning

Enligt God ekonomisk hushållning, som regleras i kommunallagen, ska kommunal verksamhet drivas så att kostnaderna för verksamheten inte skjuts på kommande generationer. Kommunfullmäktige har beslutat om fyra finansiella mål för God ekonomisk hushållning.

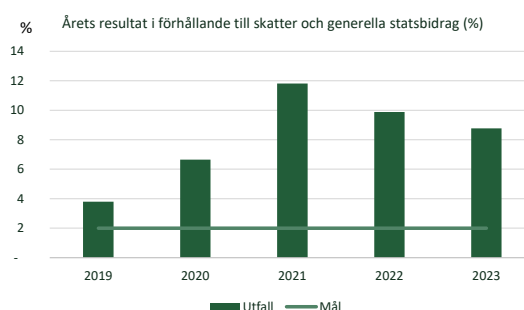
1. För år 2023 ska resultatet vara minst 2 procent i förhållande till skatter och bidrag.
2. För åren 2022 till 2025 ska skattefinansieringsgraden exklusive VA varje år vara minst 87 procent

räknat som rullande femårsmedelvärde.

3. Soliditeten exklusive ansvarsförbindelse för pensioner innan 1998 ska inte understiga 36 procent något av åren 2022 – 2025.
4. Nämndernas samlade budgetutfall ska inte något av åren 2022 - 2025 överstiga budgeten.

Årets resultat (1)

Resultatet för år 2023 är 82,4 mnkr vilket motsvarar 8,8 procent av skatter och generella statsbidrag. Det innebär att mål 1 nås. Om jämförelsestörande poster exkluderas blir resultatet 62,0 mnkr vilket innebär att målet nås.

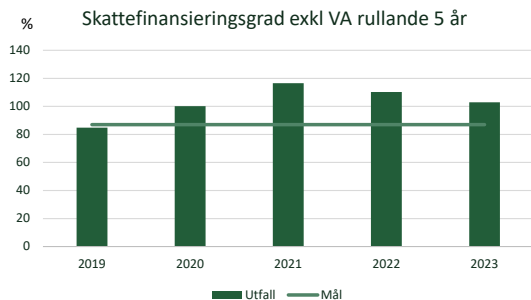

Diagrammet visar årets resultat i förhållande till skatter och bidrag under perioden 2019 till 2023.

Det ekonomiska resultatet för 2023 innehåller jämförelsestörande poster på ca 20 mnkr. Reavinster i samband med markförsäljning, övriga försäljningar och gatukostnadsersättningar uppgår till ca 27 mnkr. Under året har värdet av anläggningar skrivits ned med ca 7 mnkr. Den viktigaste förklaringen till årets budgetöverskott på 64,5 mnkr är intäkter i form av skatter och generella statsbidrag. De översteg budget med 23,4 mnkr och ökade med 64,1 mnkr jämfört med föregående år. Den andra huvudförklaringen till överskottet är reavinster som uppkommit i samband med försäljning av mark.

Skattefinansieringsgraden (2)

Årets nettoinvesteringstätter är 312,9 mnkr. Om vatten- och avloppsverksamheten (VA) exkluderas stannar utgifterna på 230,5 mnkr. Årets resultat är 84,6 mnkr (exklusive VA) och avskrivningarna 60,2 mnkr (exklusive VA). Det rullande femårsmedelvärdet blir 103 procent. Det innebär att mål 2 uppfylls. Om jämförelsestörande poster exkluderas blir resultatet för kvoten 2 procentenheter lägre.

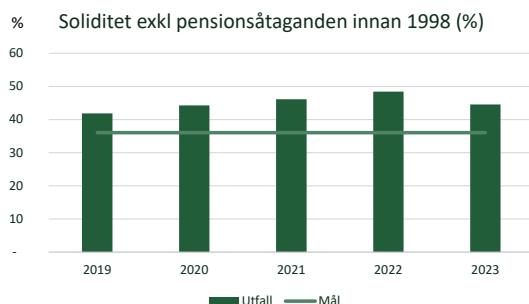

Diagrammet visar skattefinansieringsgraden för gjorda investeringar exklusive VA som ett rullande femårsmedelvärde.

Det rullande femårsmedelvärdet för skattefinansieringsgraden exklusive VA överstiger 100 procent. För det enskilda året 2023 är skattefinansieringsgraden 63 procent vilket är åtta procentenheter lägre än för 2022.

Soliditeten (3)

Soliditeten för Habo kommun är 44,5 procent per 2023-12-31 och mål 3 nås. Om jämförelsestörande poster exkluderas blir soliditeten 43,2 procent vilket innebär att målet nås.

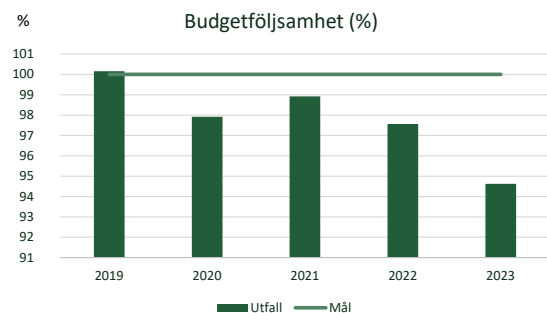
Diagrammet visar kommunens soliditet inklusive och exklusive pensionsåtaganden innan 1998.

Soliditeten inklusive pensionsåtaganden har de senaste fem åren ökat från 21 procent till 34 procent. Måttet som visar soliditeten exklusive pensionsåtagandena innan 1998 har ökat från 42 procent till 45 procent. Det senaste året har dock soliditeten exklusive

pensionsåtaganden minskat med 3 procent. Den starka soliditetsutvecklingen förklaras huvudsakligen av femårsperiodens goda resultat. Fallet under 2023 förklaras av de mycket höga investeringsnivåerna under året. Det egna kapitalet har under perioden ökat med 314 mnkr, från 350 mnkr till 664 mnkr. Balansomslutningen har ökat med 653 mnkr och närmar sig 1 500 mnkr. Pensionsåtaganden innan 1998 har sjunkit med 16 mnkr, från 179 mnkr till 166 mnkr de senaste fem åren. I diagrammet visas kommunens soliditet inklusive och exklusive pensionsåtaganden innan 1998.

Budgetföljsamhet (4)

Nämndernas samlade budgetöverskott är ca 30 mnkr för år 2023. Mål 4 om budgetföljsamhet har nåtts. Om jämförelsestörande poster exkluderas blir budgetöverskottet för nämnderna ca 12 mnkr vilket även det innebär att målet nås.

Diagrammet visar nämndernas samlade avvikelse i förhållande till budget för perioden 2019-2023.

Nämnderna i Habo kommun fortsätter att redovisa bra ekonomiska resultat i förhållande till budget. Den ekonomiska följsamheten gentemot budget är en av kommunens styrkor. Om resultaten justeras för jämförelsestörande poster redovisar nämnderna överskott gentemot budget samtliga år under den senaste femårsperioden. Under avsnittet "Driftredovisning" nedan redogörs mer detaljerat för nämndernas ekonomiska resultat.

Sammanfattning (5)

Sammanfattningsvis konstateras att samtliga fullmäktiges fyra finansiella mål om God ekonomisk hushållning har uppnåtts år 2023.

Övrigt om kommunens finansiella situation

Årets resultat för kommunkoncernen är 89 mnkr och resultat före skatt är 92 mnkr. Det är i nivå med

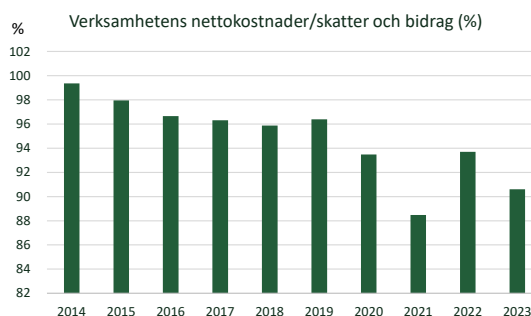
resultatet för 2022 men lägre än rekordåret 2021 då resultatet efter finansiella poster var 106 mnkr. Bolagskoncernens nettoomsättning var 171 mnkr 2023 vilket är en minskning med 21 mnkr sedan 2022. Moderföretaget i koncernen Habo Energi AB minskade omsättningen med 35 mnkr till 80 mnkr 2023. Omsättningsminskningen förklaras av lägre volym, från 50,5 GWh till 45,8 GWh, och lägre pris. Täckningsbidraget från elhandeln har varit lägre än budgeterat. Anslutningsavgifterna för bredband blev 3,3 mnkr vilket är 1,9 mnkr lägre än budget men i nivå med utfallet för 2022. Resultatet efter finansiella poster fortsatte att förbättras och blev -0,2 mnkr för 2023 jämfört med -1,6 mnkr för 2022 och -3,9 mnkr för 2021. Försäljningen av fjärrvärme ökade med tio procent jämfört med 2022.

Habo Kraft AB:s omsättning ökade marginellt till 51,8 mnkr för 2023 och resultatet efter finansiella poster blev 10,1 mnkr vilket är 3,7 mnkr bättre än för 2022. Antal kunder i elnätet var nära nog oförändrat jämfört med 2022. Energiförbrukningen i elnätet sjönk med 0,5 GWh till 91,3 GWh. Under året har en utredning påbörjats som ska belysa behovet av framtida investeringar i elnätet. Redan idag konstateras att det krävs förstärkningar av nätet.

Habo Bostäder AB:s omsättning ökade år 2023 med 4,8 mnkr till 54,7 mnkr. Resultatet efter finansiella poster blev 1,2 mnkr vilket är en minskning med 1,3 mnkr sedan 2022. Resultatförsämringen har fortsatt sedan 2021 och har flera orsaker, bl.a. ökade hyresförluster, merkostnader för underhåll, ökade finansieringskostnader och outhyrda lägenheter under renoveringar.

Kostnadsutveckling

Utvecklingen av skatter- och bidragsintäkter bör ställas i relation till verksamhetens kostnader. I diagrammet nedan visas utfallet för de senaste fem åren.

I diagrammet visas hur verksamheternas nettokostnader förhåller sig till intäkter från skatter och generella statsbidrag.

Det genomsnittliga förhållandet mellan verksamhetens nettokostnader och intäkter från skatt och generella statsbidrag är 92,5 procent för de senaste fem åren. Motsvarande kvot för åren 2014 till 2018 är 97,2 procent. De senaste fem åren har de faktiska skatte- och bidragsintäkterna överstigit de budgeterade samtidigt som nämndernas verksamhet har drivits med något lägre kostnader än budgeterat. Detta i kombination med relativt stora realisationsvinster från markförsäljningar är huvudförklaringen till de låga kvoterna. För 2024 förväntas kvoten stiga till ca 100 procent.

För vissa kommunala verksamheter varierar kostnaden beroende på strukturella faktorer. Det handlar t ex om åldersstruktur, invånarnas sociala bakgrund och elevernas programval i gymnasiet. För att utjämna strukturella kostnadsskillnader finns det ett kostnadsutjämningsystem mellan Sveriges kommuner.

Standardkostnaden är den beräknade teoretiska kostnaden som motiveras av kommunens struktur. Den kan också beskrivas som den kostnad kommunen skulle ha haft om verksamheten bedrevs till en genomsnittlig avgifts-, ambitions-, och effektivitetsnivå med hänsyn till de egna strukturella faktorerna enligt kostnadsutjämningsystemet. Vid kostnadsjämförelser mellan kommuner är det lämpligt att jämföra skillnader mellan kommunens verkliga kostnad och den beräknade standardkostnaden för verksamheten. En negativ avvikelse innebär att kommunen har en kostnadsnivå som är lägre än vad strukturen motiverar.

Enligt diagrammet är kostnaderna för Habo kommun år 2022 högre för förskola, äldreomsorg och LSS (insatser enligt Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade) än vad som kan förväntas med hänsyn till strukturella faktorer. Kostnaderna

är lägre än vad som kan förväntas för grundskola, gymnasieskola och individ- och familjeomsorg. Kostnadsavvikelsen för äldreomsorg har sjunkit från över 50 procent år 2014 till 14 procent 2022. En nettokostnadsavvikelse kan ha olika förklaringar.

Det kan t ex vara så att en kommun har valt att satsa extra resurser på en eller flera verksamheter. En annan förklaring kan vara att verksamheten inte bedrivs på ett tillräckligt effektivt sätt.

Nyckeltal

	2018	2019	2020	2021	2022
Nettokostnadsavvikelse fritidshem inkl. öppen verksamhet, (%)	0,7	-2,4	0,8	-4,4	-3,4
Nettokostnadsavvikelse förskola inkl. öppen förskola, (%)	8,3	6,5	13,7	8,7	7,0
Nettokostnadsavvikelse grundskola F-9, (%)	-3,5	-6,1	-6,4	-7,9	-5,5
Nettokostnadsavvikelse gymnasieskola, (%)	-4,2	-5,8	-6,9	-6,2	-7,8
Nettokostnadsavvikelse individ- och familjeomsorg, (%)	-12,7	-2,9	-1,6	-10,0	-19,4
Nettokostnadsavvikelse LSS, (%)	14,6	17,4	17,1	16,0	12,4
Nettokostnadsavvikelse äldreomsorg, (%)	24,8	20,0	16,8	16,3	13,9
Nettokostnadsavvikelse totalt (exkl. LSS), andel (%)	3,8	1,7	2,5	0,1	-0,1

I tabellen redovisas uppgifter om nettokostnadsavvikelsen för Habo kommun under åren 2018 till 2022.

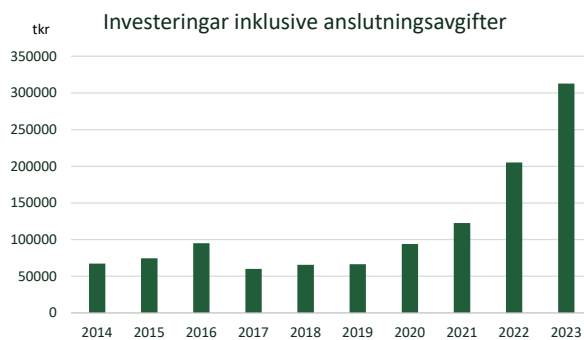
Investeringar

År 2023 uppgår bruttoinvesteringsutgifterna inklusive anslutningsavgifter till 312,9 mnkr vilket är 107,7 mnkr högre än år 2022. Cirka 82 mnkr av investeringarna har skett inom ramen för den affärsdrivande verksamheten. Ungefär hälften av årets investeringar är knutna till området Kärnekulla.

uppgick till 403 mnkr under 2023. Det är 113 mnkr mer än 2022 och väsentligt högre än genomsnittet för de senaste fem åren.

Resultatutjämningsreserv (RUR)

Det görs inte någon avsättning eller uttag från resultatutjämningsreserven för år 2022.

Diagrammet visar bruttoinvesteringsnivån per år för de senaste tio åren.

Investeringsutgifterna har varit 160 mnkr per år i genomsnitt under perioden 2019 - 2023. Årets nettoinvesteringsutgifter uppgår till 313 mnkr. De senaste två åren har varit de år med i särklass högst investeringsnivå. I början av 2000-talet låg de årliga investeringsnivåerna på mellan 30 och 40 mnkr. Investeringarnivån för de närmast kommande åren beräknas vara på en fortsatt hög nivå, dock inte i nivå med 2023. En mer utförlig redogörelse för investeringar finns i stycket investeringsredovisning 2023.

Nettoinvesteringsutgifterna i bolagskoncernen

Soliditet

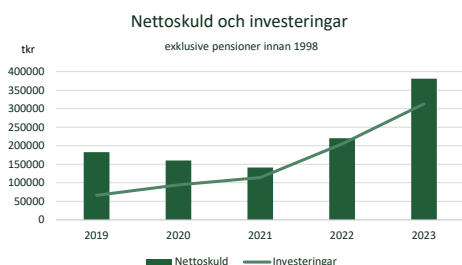
En organisations soliditet visar betalningsförmågan på lång sikt. Måttet visar hur stor del av organisationens tillgångar som finansieras med egna medel. I kommunal redovisning redovisas ofta två soliditetsmått, dels ett mått där pensionsförpliktelserna innan 1998 redovisas som en skuld, dels ett mått där förpliktelserna redovisas inom linjen.

Soliditeten i kommunkoncernen exklusive pensionsåtaganden innan 1998 var 36 procent per 2023-12-31. Motsvarande soliditet inklusive pensionsåtagandena var 27 procent per 2023-12-31. Det är en förbättring med fem procentenheter på fem år. Den förbättrade soliditeten förklaras huvudsakligen av goda resultat inom såväl kommunen som de kommunala bolagen.

Låneskuld och finansnetto

Den långfristiga externa låneskulden ökade under 2023 med 160 mnkr till 465 mnkr. Låneskulden var tidigare som högst 2015 då den uppgick till 330 mnkr. Kommunens nettoskuld var 380 mnkr, exklusive pensionsåtaganden innan 1998, vid utgången av år 2023. Det är en ökning med 160 mnkr sedan 2022.

Under perioden 2019 till 2024 har nettoskulden ökat med ca 200 mnkr samtidigt som investeringsutgifterna har varit ca 850 mnkr.

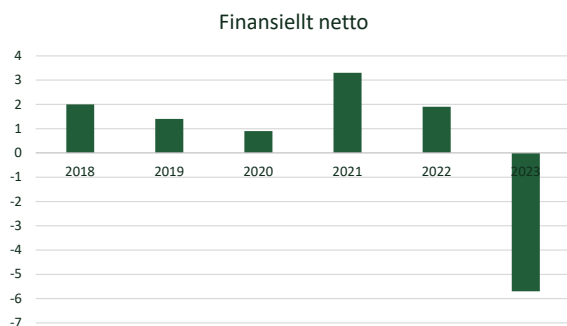

Diagrammet visar kommunens nettoskuld och investeringsnivå under åren 2019 till 2023.

Kommunkoncernens externa långfristiga skuld uppgår 2023 till 1 040 mnkr vilket är en ökning med 340 mnkr sedan 2019.

Kommunens finansnetto är skillnaden mellan finansiella intäkter och finansiella kostnader. Årets finansnetto blev -5,7 mnkr vilket är en försämring med 7,6 mnkr jämfört med 2022. Förändringen förklaras av såväl volym- som prisförändringar. Den genomsnittliga långfristiga låneskulden har ökat från 278 mnkr till 419 mnkr. Den genomsnittliga låneräntan var 2,6 procent vilket är 1,9 procentenheter högre än föregående år då genomsnittsräntan var 0,7 procent. Per 31 december 2023 var 65 procent av kommunens långfristiga låneskuld fast.

Det finansiella nettot i kommunkoncernen var -20,2 mnkr (-6,7 mnkr). Den genomsnittliga låneräntan i koncernen var 2,2 procent 2023 och 0,9 procent 2022.

Diagrammet visar hur kommunens finansiella netto har förändrats under perioden 2019 till 2023.

För åren 2019 till 2022 har finansnettona varit positiva. Under år 2023 har ingen utdelning erhållits från Kommuninvest. Utdelningen som redovisades för år 2022 var 0,7 mnkr.

Pensionsåtaganden

Pensionsåtagandena redovisas enligt den så kallade blandmodellen i överensstämmelse med lagen om kommunal redovisning och bokföring. Modellen innebär att pensionsrätter intjänade innan 1998 tas upp som en ansvarsförbindelse. Utbetalningarna från dessa pensionsrätter redovisas som en kostnad. Pensionsrätter intjänade från 1998 tas upp som en avsättning. Förändringen av avsättningen liksom utbetalningar från dessa pensionsrätter redovisas som en kostnad.

Ansvarsförbindelsen uppgår vid utgången av 2023 till 165,5 mnkr inkl. löneskatt. Det är en ökning med 1,7 mnkr jämfört med 2022. Pensionsmedlen återlånas.

Pensionskostnader

Pensionskostnader	2022	2023
Löpande utbetalningar (mnkr)	32,5	48,2
Avsättning (mnkr)	0,1	11,5
Löneskatt (mnkr)	7,8	11,8
Summa	40,4	71,5

Balanskravsresultat

Årets balanskravsresultat är 80,5 mnkr efter justering av samtliga realisationsvinster.

Balanskravsresultat	mnkr
Årets resultat enligt resultaträkningen	82,4
Samtliga realisationsvinster (-)	- 1,9
Realisationsvinster enligt undantag (+)	-
Orealiserade vinster och förluster i värdepapper(-/+)	-
Återföring av orealiserade vinster och förluster i värdepapper(+/-)	-
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	80,5
Reservering av medel till resultatutjämningsreserv (-)	-
Användning av medel från resultatutjämningsreserv (+)	-
Balanskravsresultat	80,5

Väsentliga personalförhållanden 2023

Statistikförklaring

På grund av förändrade definitioner är statistik från 2020 och tidigare inte fullt jämförbara med uppgifter från 2021 och framåt.

Personalstatistik

Den 31 december 2023 har Habo kommun 1 081 månadsanställda. Av dem är 982 tillsvidareanställningar, vilket motsvarar 945 årsarbetare. Övriga anställningar, 99 st, utgörs av särskild visstidsanställning (SÄVA), vikariat, tidsbegränsad enligt skollagen (obehörig) och övrigt. I kategorin övrigt återfinns bl.a. de anställda som är över 68 år och medarbetare som har en provanställning. Antalet tillsvidareanställda medarbetare har ökat med 43 jämfört med föregående år. Även antalet visstidsanställningar har ökat med 5 medarbetare. De förvaltningar som ökat mest är barn- och utbildningsförvaltningen, 7, socialförvaltningen, 23 och tekniska förvaltningen, 16. Inom barn- och utbildningsförvaltningen har den anpassade grundskolan ökat i omfattning. Det är en verksamhet som är resurskrävande då omsorgsbehovet många gånger är stort. Inom socialförvaltningen har en ny gruppbostad öppnat. En annan förklaring till ökningen är ökade behov inom särskilt boende, inom hemtjänsten och inom individ- och familjeomsorgen. Inom tekniska förvaltningen genomfördes under året en stor omorganisation med anledning av verksamhetsövertagande från Sodexo och uppstart av tillagningskök på Kärnekulla skola och mottagningskök på Kärnekulla förskola.

Tabell 1. Antal anställda per anställningsform

Urval: tillsvidareanställda och visstidsanställda

	2021	2022	2023
Tillsvidareanställda	882	939	982
Provanställning	4	4	1
Tidsbegränsade enl. Skollagen (obehöriga)	27	30	34
Vikariat	33	34	41
Allmän/Särskild visstidsanställning (SÄVA)	26	14	11
Övrigt	15	12	12
Totalt antal anställda	987	1 033	1 081

Könsfördelning

I Habo kommun är andelen kvinnliga tillsvidareanställda 80 procent vilket är en marginell ökning mot föregående år, 79 procent. Inom barn- och utbildning och vård- och omsorg finns en överrepresentation av kvinnor, 83 procent respektive 88 procent. I dessa förvaltningar har, liksom på kommunnivå, andelen män minskat jämfört med föregående år. De förvaltningar som har en överrepresentation av män är fritid- och kultur 67 procent liksom räddningstjänsten 75 procent. I fritid- och kultur har andelen kvinnor minskat jämfört med föregående år. Den förvaltning som är mest jämställd är kommunledningsförvaltningen där andelen kvinnliga tillsvidareanställda är 63 procent.

Tabell 2. Antal tillsvidareanställda fördelat per kön

Urval: tillsvidareanställda

	2021	2022	2023
Kvinnor	702	741	783
Män	180	198	199
Totalt	882	939	982

Åldersfördelning

Medelåldern bland kommunens tillsvidareanställda är 45 år, vilket motsvarar föregående års nivå.

Tabell 3. Medelålder per förvaltning

Urval: tillsvidareanställda

Förvaltning	2021	2022	2023
Barn- och utbildningsförvaltningen	44	44	44
Fritid- och kulturförvaltningen	49	46	45
Kommunledningsförvaltningen	48	49	49
Miljöförvaltningen	46	46	46
Räddningstjänsten	43	44	38
Socialförvaltningen	45	44	44
Tekniska förvaltningen	46	46	46
Totalt	45	45	45

Heltidsresan

Heltidsresan är ett utvecklingsprojekt som drivs av SKR och Kommunal mellan 2016–2024 där målet är att heltidsarbete ska bli norm inom välfärdens kvinnodominerade verksamheter. Sveriges kommuner och regioner (SKR) och Kommunal har träffat en överenskommelse att heltid ska vara norm vid nyanställningar och att fler ska arbeta mer. Våren 2018 inledde Habo kommun sitt arbete med heltidsresan och då inom socialförvaltningen. Syftet med projektet var att öka andelen heltidsanställda i kommunen. Under 2020 påbörjades arbetet med heltidsresan

inom övriga förvaltningar och sedan 1 april 2021 utannonseras alla vakanta tjänster som heltider inom Kommunals avtalsområde. Utmaningen är att införa heltid i verksamheter som inte själva kan ta hand om den extra tid som uppstår när fler arbetar mer. I de fall den egna verksamheten inte kan ta hand om den extra tid som uppstår och s.k. resurspass inte kan tillämpas skapas kombinationstjänster. De kombinationstjänster som skapas avser heltid. För närvarande är en medarbetare anställd på kombinationstjänst och då i kombinationen servicegrupp inom hemtjänsten och köksbiträde.

I heltidsprojektet finns tre nyckeltal som följs tertialsvis: andel heltidsanställda, andel heltidsarbetande och genomsnittlig sysselsättningsgrad.

Tabell 4. Antal anställda och heltidsanställda, % per förvaltning

Urval: tillsvidareanställda

Förvaltning	2021	2022	2023	2021	2022	2023
Barn- och utbildningsförvaltningen	374	397	405	88 %	87,8 %	88,2 %
Fritid- och kulturförvaltningen	17	17	18	85 %	89,5 %	100 %
Kommunledningsförvaltningen	37	38	37	92,5 %	92,7 %	92,5 %
Miljöförvaltningen	10	11	9	100 %	100 %	100 %
Räddningstjänsten	3	3	4	100 %	100 %	100 %
Socialförvaltningen	184	216	242	68,7 %	74,5 %	77,3 %
Tekniska förvaltningen	88	95	115	75,9 %	77,2 %	82,7 %
Totalt	713	777	830	80,8 %	82,7 %	84,5 %

Inom socialförvaltningen, som är den förvaltning som arbetat med heltid som norm under längst tid, var andelen heltidsanställda 2018 45,7 procent. 2023 är andelen heltidsanställda 77,3 procent, en ökning

med 2,8 procentenheter sedan föregående år och 31,6 procentenheter sedan 2018 då projektet startade. 2023 är andelen heltidsanställda 84,5 procent en ökning med 13,0 procentenheter sedan 2018. Inom kom-

munen som helhet är andelen heltidsanställda 84,5 procent, en ökning med 1,8 procentenheter sedan föregående år och en ökning med 13,0 procentenheter sedan 2018.

2018 var andelen heltidsarbetande i kommunen som helhet 63,2 procent. 2023 är andelen heltidsarbetande 74,9 procent en ökning med 11,7 procentenheter sedan 2018. Inom socialförvaltningen, som är den förvaltning som arbetat med heltid som norm under längst tid, var andelen heltidsarbetande 2018 42,8 procent. 2023 är andelen heltidsarbetande 71,6 procent en ökning med 28,8 procentenheter sedan 2018.

Arbetad tid

Övertid och mertid

Övertid och mertid minskade från 19 154 timmar till 17 114 timmar mellan åren 2022 och 2023. Mycket av minskningen kan förklaras av en minskad korttidsfrånvaro. Vid tillfälligt behov av ytterligare personal i verksamheterna, när vikarier inte är tillgängliga, används fyllnadstid eller övertid.

Andel frånvaro som täcks av timvikarier

År 2023 har 22,5 procent av frånvaron inom kommunen täckts av timvikarier. Det är en ökning med 1,9 procentenheter jämfört med 2022. I arbetet med heltidsresan är ett mål att minska andelen frånvaro som täcks av timanställda. Om en större andel av de anställda arbetar heltid, behöver inte lika många nya medarbetare rekryteras. När fler arbetar heltid skapas bättre förutsättningar för kontinuitet och kvalitet i verksamheten.

Andel arbetad tid utförd av timvikarier

År 2023 har 7,6 procent av arbetad tid inom kommunen utförts av timvikarier, vilket är 0,3 procentenheter lägre än 2022 års nivå.

Personalomsättning

Personalomsättningen i kommunen som helhet uppgick under 2023 till 9,1 procent, en minskning med 0,3 procentenheter jämfört med 2022. Under året slutade 89 medarbetare vilket är en medarbetare mer än föregående år. Den förvaltning där flest medarbetare slutat är socialförvaltningen, 41 medarbetare följt av barn- och utbildningsförvaltningen, 30 medarbetare. Under 2022 slutade 35 medarbetare inom socialförvaltningen medan det inom barn- och utbildningsförvaltningen slutade 34 medarbetare. Tittar man på personalomsättningen, medarbetare som slutat sin anställning i relation till medelantalet

anställda, ligger räddningstjänsten i topp med 25 procent. Då räddningstjänsten är en mindre förvaltning ger det ett stort genomslag om någon/några medarbetare slutar. Fritids- och kulturförvaltningen respektive miljöförvaltningen är de förvaltningar som kommer näst i tur med 22,2 procent. Även de förvaltningarna är mindre förvaltningar där det får ett stort genomslag om någon medarbetare slutar.

Sjukfrånvaro

Den totala sjukfrånvaron för samtliga anställda i Habo kommun 2023 har minskat med 1,4 procentenheter till 6,3 procent. Om vi endast tittar på tillsvidareanställda har totala sjukfrånvaron minskat med 1,4 procentenheter till 6,2 procent. Samtliga förvaltningar har minskat sin sjukfrånvaro jämfört med 2022. Fritids- och kulturförvaltningen och miljöförvaltningen har minskat sin sjukfrånvaro mest. Sjukfrånvaron inom de tre största förvaltningarna har minskat jämfört med 2022 och det är främst den långa sjukfrånvaron som minskat.

Tabell 5. Obligatorisk redovisning av sjukfrånvaro

Urval: urvalet är gjort på SKRs rekommendationer, tillsvidareanställda, visstidsanställda samt timavlönade.

	2021	2022	2023
Total sjukfrånvarotid	8,3%	7,7%	6,3%
Långtidssjukfrånvaro (60 dagar eller mer)	38,8%	41,3%	35,9%
Sjukfrånvaro, kvinnor	9,0%	8,3%	6,7%
Sjukfrånvaro, män	5,6%	5,4%	4,8%
Sjukfrånvaro, – 29 år	6,4%	6,6%	4,9%
Sjukfrånvaro, 30-49 år	8,0%	7,1%	5,8%
Sjukfrånvaro, 50 -	9,5%	9,0%	7,5%

Tabell 6. Sjukfrånvaro i procent av ordinarie arbetstid

Urval: urvalet är gjort på SKRs rekommendationer, tillsvidareanställda.

Förvaltning	2021	2022	2023
Barn- och utbildningsförvaltningen	6,7%	5,7%	4,9%
Fritid- och kulturförvaltningen	8,3%	13,9%	4,2%
Kommunledningsförvaltningen	2,3%	4,6%	2,8%
Miljöförvaltningen	9,4%	10,8%	1,4%
Räddningstjänsten	0,3%	0,4%	0,4%
Socialförvaltningen	11,4%	11,1%	9,3%
Tekniska förvaltningen	11,0%	9,5%	7,5%
Totalt	8,5%	8,0%	6,2%

Förväntad utveckling

Kommunen och de helägda bolagen har under den senaste femårsperioden visat goda ekonomiska resultat vilket t o m 2022 har inneburit en förstärkning av kommunkoncernens ekonomiska styrka. Det ekonomiska resultatet för 2023 är starkt för kommunen och överstiger väsentligt budget. År 2022 och framförallt 2023 har förutom de goda resultaten karaktäriserats av mycket höga investeringsnivåer och nyupplåning. Den externa långfristiga låneskulden i kommunen har stigit från 305 mnkr till 465 mnkr. Soliditeten, exklusive pensionsåtaganden innan 1998, har trots det mycket goda resultatet sjunkit med 3,2 procentenheter till 44,5 procent.

De närmaste åren beräknas de årliga investeringarna bli betydligt lägre för kommunen jämfört med 2023. Under förutsättning att resultaten kan bibehållas på en god nivå finns möjlighet till viss konsolidering under ett par år. I ett litet längre perspektiv kan det finnas behov av omfattande investeringar i reningsverk och äldreboende. Såväl kommunen som bolagen kommer de närmaste åren att genomföra omfattande investeringar i kärnverksamheterna. Investeringar som inte kommer att vara möjliga att helt finansiera med egna medel. De goda ekonomiska resultaten för framförallt de tre senaste åren innebär att den beräknade ökningen av låneskulden förväntas bli lägre än tidigare prognosticerats.

Kommunen förväntas fortsätta att växa relativt snabbt de närmaste tio åren. Tillväxttakten är dock efter utvecklingen i världen de senaste åren mer osäker. I den senaste befolkningsprognosen per februari 2024 har invånarantalet reviderats ner för 2024-12-31 med 170 invånare till 13 462 och för 2025-12-31 till 13 958 invånare. För 2030-12-31 är nedrevideringen lägre från 16 718 till 16 643 invånare. Nedrevideringen innebär ett tryck på kommunens ekonomi de närmaste åren. Intäkter i form av skatter- och generella statsbidrag minskar samtidigt som det är svårt att minska kostnaderna i motsvarande grad.

Kommunsektorn har som helhet flera goda ekonomiska år bakom sig. Skatteunderlaget har vuxit och de generella statsbidragen har utvecklats relativt väl. Många kommuner ser nu tuffare år framför sig och en viktig förklaring är den demografiska utvecklingen. Framförallt kommer befolkningen över 80 år att växa

snabbt såväl i absoluta som relativa tal. Det kommer med stor sannolikhet att innebära ökade ekonomiska kostnader samtidigt som andelen av befolkningen som är i arbetsför ålder minskar.

Det är en stor styrka att nämnderna som helhet åter redovisar ett ekonomiskt utfall som är lägre än budget samtidigt som prestationer och kvalitet hålls på en hög nivå. Verksamheternas nettokostnadsavvikelser följs årligen och analyseras i samband med budget och bokslut. De avvikelser som finns ska förklaras och i de fall där förklaringarna inte är tillfredsställande ska insatser göras för att komma till rätta med obalanserna. För vissa verksamheter har det genomförts medvetna satsningar som innebär att nettokostnadsavvikelsena avviker från det förväntade.

Kommunen står, som tidigare beskrivits, även fortsättningsvis inför stora investeringar. För att inte låneskulden ska skena måste resultatnivån hållas på en hög nivå. Det innebär bl.a. att fortsatt arbete med fokus på värdeskapande aktiviteter för kommunens invånare är helt avgörande för hur kommunen ska lyckas. Vi måste hela tiden ställa oss frågan – är detta en aktivitet som innebär att vi använder medborgarnas resurser på bästa sätt. Det är också oerhört viktigt att ta tillvara den utvecklingskraft som finns hos medarbetarna.

Strategiskt hållbarhetsarbete

Det strategiska hållbarhetsarbetet utgår från Habo kommuns vision "Habo kommun - den hållbara kommunen för hela livet". Kommunens strategiska hållbarhetsarbete omfattar alla dimensioner av hållbar utveckling och bygger på de åtta hållbarhetsprinciperna, Agenda 2030 med de globala hållbarhetsmålen, de nationella/regionala miljömålen och lokala mål samt den nationella klimatanpassningsstrategin.

En hållbar utveckling i Habo

För Habo kommun innebär hållbar utveckling att värna om människor och sociala hänsyn, att minimera den negativa påverkan på planeten, att hushålla med de resurser vi fått och använda dem på bästa sätt samt att främja ekonomisk hållbarhet. Målet är att Habo kommun ska vara en plats där vi kan leva ett gott liv med god hälsa, möjlighet till arbete, hem och meningsfull fritid, att alla ska få plats och känna sig välkomna, oavsett ålder, etniskt ursprung, kön eller religion – samtidigt som utvecklingen sker inom planetens gränser. En hållbar utveckling är en grundläggande förutsättning för en positiv samhällsutveckling.

Fokus under 2023

Under 2023 har det strategiska hållbarhetsarbetet varit fokuserat på att utveckla hur kommunen kan styra och leda med Agenda 2030 samt att genomföra hållbarhetsarbetet utifrån fyra fokusområden:

- Hållbar konsumtion
- Främja biologisk mångfald
- Minska klimatpåverkan
- Psykisk hälsa

Den nya kommunikationsstrategin för strategiskt hållbarhetsarbete lägger grunden för att kommunicera de fyra fokusområdena, så att kommunen blir mer effektiv och träffsäker och kan nå ut både internt och externt med kunskapsspridning och skapa dialog och möjligheter till förändring.

Utveckling av strategiskt miljö- och socialt hållbarhetsarbete

Under året har kommunen och det kommunala bolaget arbetat med att revidera och uppgradera miljöprogrammet samt anpassa detta utifrån nuvarande förutsättningar. Målet är att kraftsamla, förenkla och att ytterligare förstärka måluppfyllnad. Samtidigt har kommunen också gjort en översyn över befintliga styrande dokument inom social hållbarhet och förberett för att ta fram förslag till program för social hållbarhet. Som en del i detta arbete har kommunen följt upp strategi och handlingsplan för jämlik hälsa och handlingsplan för psykisk hälsa. De båda uppföljningarna visar att positiva framsteg har gjorts inom bl.a. insatserna: möjlighet till stöd för att rehabilitera äldre i hemmet, utökat föräldraskapsstöd, arbetet med närvaron i grundskolan och förskolan, tidiga samordnade insatser samt genomföra föreläsningar/seminarier med aktuella teman kopplat till psykisk hälsa för Habo kommuns invånare och det lokala näringslivet.

Hållbar upphandling

Habo kommun köper varor och tjänster för runt 250 miljoner kronor varje år, vilket ger stora möjligheter att bidra till ökad hållbarhet vad gäller miljö, socialt och ekonomiskt. Under året har kommunen beslutat om och implementerat en uppdaterad policy för inköp och upphandling med därtill hörande riktlinjer. I policyn och riktlinjerna finns definierat vad Habo kommun menar med ekonomiskt hållbar, socialt ansvarsfull och miljömässigt hållbar upphandling. De krav som ställs vid upphandlingar ska ske med hänsyn till kvalitet och hållbarhet i balans med kostnad.

Kommunen har vidareutvecklat arbetssätt, bedömningsverktyg och miljöspend-analys. Den genomförda analysen visar hur stor påverkan är från kommunens inköp och vilka inköp som har störst påverkan. De

områden kommunen prioriterat ur miljösynpunkt vid upphandlingar har hög miljöspend, tex fordon och resor, vilket styrker gjorda prioriteringar. Analysen är ett fortsatt stöd i att bedöma vilka upphandlingar som kan ge störst effekt att fokusera på för att nå mål kring hållbarhet och integrera miljöaspekter i det strategiska upphandlingsarbetet.

För uppföljning av kommunkoncernens resultat av miljöarbetet, se Miljöbokslut 2023.

Styra, leda och kommunicera med Agenda 2030

Agenda 2030 är en internationell överenskommelse för hållbar utveckling med 17 globala hållbarhetsmål. Ambitionen är att minska fattigdom, orättvisor, ojämlikheter och negativ klimatpåverkan.

Under 2023 har Habo kommun bland annat:

- arbetat för att utveckla och underlätta uppföljningen av miljö- och hållbarhetsarbetet med hjälp av systemstöd. En del i denna utveckling har varit att se över hur kommunen följer upp Agenda 2030-arbetet. Förberedelser har gjorts för att kunna följa upp utvalda globala hållbarhetsmål i Budget-dokument. Sedan tidigare har kommunen integrerat Agenda 2030 i Budget-dokument och arbetat in utvalda globala hållbarhetsmål i nämndernas och förvaltningarnas grunduppdrag. Med detta angreppssätt får globala hållbarhetsmålen konkret koppling till kommunens budget, resultat och uppföljning, vilket integrerar hållbarhetsarbetet in i kärnverksamheten.
- utvecklat Habo kommuns styrmodell och hur Agenda 2030-arbetet integreras tydligare i styrmodellen. Det har identifierats ett behov av att få in Agenda 2030 och de globala hållbarhetsmålen på en högre nivå i styrmodellen för att möjliggöra en prioritering av dessa för att på ett bättre sätt kunna möta de utmaningar som Habo står inför. Agenda 2030 och de globala hållbarhetsmålen har kopplats ihop med nämndernas och förvaltningarnas grunduppdrag samt med de tre fokusområdena för samhällsutveckling: bostäder för hela livet, starkt lokalt näringsliv och psykisk hälsa. Även om huvuddelen av Agenda 2030 tas om hand om i verksamheternas grunduppdrag så behöver styrmodellen stödja att en prioritering görs där en förflyttning bedöms som

önskvärd. Framöver kommer varje nämnd få i uppdrag att i budgetarbetet se över hur nämnden kan prioritera och sätta egna verksamhetsutvecklingsmål, kopplade till Agenda 2030 och globala hållbarhetsmålen, samt prioritera verksamhetsutvecklingsmål, utifrån de Agenda 2030 målen, som är extra angelägna att prioritera.

- arbetat med att utveckla interaktionen med Folkhälsorådet och det strategiska hållbarhetsarbetet.
- kontinuerligt arbetat med att koppla styrande dokument till Agenda 2030 och väva samman i lokala mål, strategier och program. Under 2023 har kommunen på detta sätt arbetat med t.ex. klimatanpassade VA-planer, utkast till skyfallsplan och utkast till grönplan. Ungefär hälften av de styrande dokumenten inom kommunens verksamheter inkluderar Agenda 2030 och globala hållbarhetsmålen.

Styra, leda och kommunicera med Agenda 2030

Nedan följer exempel på insatser som har genomförts under året med koppling till de utvalda globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030 i nämndernas grunduppdrag, enligt Budget 2023–2025. Detta är en del av rapporteringen och uppföljningen av hur genomförandet går med Agenda 2030.

För en komplett sammanställning, se bilagor till Miljöbokslut 2023.

Exempel på väsentliga insatser under 2023 och några utmaningar

Globalt hållbarhetsmål

Exempel på väsentliga insatser under 2023

Förstärkt arbetet med att få kommuninvånare i sysselsättning - arbetskonsulent och arbetsmarknadscoach har anställts. Projektet flyktinghandledare - snabbare integrering av flyktingar in i det svenska samhället.

Tillhandahålla säker specialkost och näringsberäknad kost till förskola, skola, funktionshinderomsorg och äldreomsorg.

Insatser för att öka elevernas närvaro i grundskolan. Öppen fritidsverksamhet med fokus på relationsbyggande och meningsfull fritid. Insatser för minskade sjuktal bland anställda. Kartläggning ofrivillig ensamhet bland äldre. Tvärprofessionella team arbetar vårdpreventivt mot nollvision av vårdskada.

Tillgängliga lärmiljöer.

Aktivt arbete kring kunskapsresultat i skolan och eventuella skillnader när det gäller kön. Fler och fler av välfärdens medarbetare arbetar heltid.

Insatser för tryggad dricksvattenförsörjning, förbättrad avloppsvattenhantering och hållbar infrastruktur. Tillsyn små avlopp/dagvatten/miljöfarlig verksamhet.

Energieffektivisering fastigheter. Installation av solceller.

Exempel på utmaningar

Ökad belastning inom socialtjänstens område på grund av förskjutningen av Arbetsförmedlingens uppdrag.

Främja psykisk hälsa. Höga frånvarosiffror på högstadiet.

Pojkars skolresultat.

Minska energiförbrukningen. Mer egenproducerad el.

Globalt hållbarhetsmål

Exempel på väsentliga insatser under 2023

Samarbete med arbetsförmedlingen för att ta emot feriepraktikanter och personer för arbetsträning. Heltid som norm.

Årets nytänkare, hållbarhetskonferens och frukostmöten med det lokala näringslivet. Plan för laddinfrastruktur.

Arbetskonsulent stödjer unga och vuxna med psykisk ohälsa eller funktionsnedsättning till en meningsfull sysselsättning. Deltagare med daglig sysselsättning har fått anställning.

Skapat hållbara anläggningar. Utformat lek- och aktivitetsmiljöer. Systematiskt klimatanpassningsarbete.

Hållbar upphandling. Tillsyn av miljöfarlig verksamhet. Aktivt arbete inom kostverksamheten för att minska matsvinnet. Utfasning av farliga kemiska produkter.

Successiv övergång till fossilbränslefria fordon. Förvaltningsövergripande arbete med översyn av klimatrisker, effekter och konsekvenser. Framtagande av skyfallsplan.

Naturvård Vätterbäckar. Hantering av ekosystemtjänster - en del i handläggning av strandskyddsdispenser, bevilja förhandsbesked, utforma detaljplaner. Pollineringsprojekt.

Uppbyggnad av funktioner inom civilt försvar. Räddningstjänst under höjd beredskap. Hemtjänstindex – Habo bäst när det gäller information i hemtjänsten.

Ej aktuellt under 2023.

Exempel på utmaningar

Säkerställa rekrytering och fortsatt god attraktivitet som arbetsgivare.

Att få barnperspektivet att genomsyra arbetet.

Hållbart resande.

Cirkulära konsumtionsmönster. Kunskap om hållbara livsstilar. Minimera matsvinn.

Minska klimatpåverkan. Utsläpp från transporter och resor.

Främja biologisk mångfald

Delaktighet och tillit till det demokratiska systemet.

Resultaträkning 2023, mnkr

	Kommunen		Koncernen	
	2023	2022	2023	2022
Verksamhetens intäkter (not 3, 6)	175,4	154,1	324,5	318,5
Verksamhetens kostnader (not 4, 6)	-967,0	-891,7	-1068,2	-1018,9
Avskrivningar (not 5)	-59,8	-51,1	-84,1	-73,1
Verksamhetens nettokostnader	-851,4	-788,7	-827,8	-773,5
Skatteintäkter (not 7)	700,0	661,8	700,0	661,8
Generella statsbidrag (not 8)	239,6	210,9	239,6	210,9
Verksamhetens resultat	88,2	84,0	111,8	99,2
Finansiella intäkter (not 9)	5,5	4,8	1,8	1,1
Finansiella kostnader (not 10)	-11,2	-2,9	-22,0	-8,6
Resultat efter finansiella poster	82,4	85,9	91,6	91,8
Skattekostnader			-3,1	-2,0
Årets resultat	82,4	85,9	88,5	89,8
Resultat i % av skatter och bidrag*	8,8	9,8		

*Nyckeltal redovisas enbart för kommunen.

Balansräkning 2023, mnkr

	Kommunen		Koncernen	
	2023	2022	2023	2022
Tillgångar				
Anläggningstillgångar				
<i>Materiella anläggningstillgångar</i>				
-Mark, byggnader och anläggningar (not 11)	1 072,4	706,4	1 777,7	1 350,9
-Maskiner och inventarier (not 12)	53,5	51,0	65,3	62,5
-Pågående investeringar (not 13)	155,7	263,1	202,5	304,7
Summa materiella anläggningstillgångar	1 281,6	1 020,5	2 045,5	1 718,2
Finansiella anläggningstillgångar (not 14)	29,6	28,5	15,3	14,2
Bidrag till Infrastruktur (not 15)	13,0	13,1	13,0	13,1
Omsättningstillgångar				
-Övriga omsättningstillgångar (not 16)	108,3	100,3	136,3	150,8
-Kassa och bank	56,8	56,8	90,6	98,8
Summa omsättningstillgångar	165,1	157,1	226,9	249,6
Summa tillgångar	1 489,3	1 219,2	2 300,7	1 995,1
Eget kapital, avsättningar och skulder				
Eget kapital (not 17)				
Årets resultat	82,4	85,9	88,5	89,8
Resultatutjämningsreserv	13,2	13,2	13,2	13,2
Övrigt eget kapital	567,9	482,0	691,9	602,1
Totalt eget kapital	663,5	581,1	793,6	705,1
Avsättningar (not 18,19)				
- Pensioner	62,0	43,4	62,0	43,4
- Skatter			31,5	28,5
- Deponi	7,4	16,8	7,4	16,8
- Medfinansiering Trafikverket		2,2	0,0	2,2
- Övrigt				
Summa avsättningar	69,4	62,4	101,0	90,9
Skulder				
Långfristiga skulder (not 20)	580,7	408,5	1155,5	973,3
Kortfristiga skulder (not 21)	175,7	167,2	250,6	225,9
Summa skulder	756,4	575,7	1 406,1	1 199,1
Summa eget kapital, avsättningar och skulder	1 489,3	1 219,2	2 300,7	1 995,1
Borgensåtaganden/ansvarsförbindelser (not 22)	741,0	729,3	165,5	163,8
Soliditet, exkl. ansvarsf pensioner	44,5 %	47,7 %	34,5 %	35,3 %
Soliditet, inkl. ansvarsf. Pensioner	33,4 %	34,2 %	27,3 %	27,1 %

Kassaflödesanalys 2023, mnkr

	Kommunen		Koncernen	
	2023	2022	2023	2022
Löpande verksamhet				
Årets resultat	82,4	85,9	88,5	89,8
Justering för ej likviditetspåverkande poster				
-Avskrivningar	59,8	51,1	84,1	73,1
-Nedskrivningar	6,8	2,3	6,8	2,3
<i>Avsättningar</i>				
Deponi ny avsättning		13,1		13,1
Deponi återförd avsättning	-9,4	-17,1	-9,4	-17,1
Avsättning till skatter			3,1	1,9
Övriga avsättningar	18,6	1,2	18,6	1,2
-Upplösning av bidrag till infrastruktur	0,7	0,7	0,7	0,7
-Övrigt	-0,6	-15,8	-0,6	-15,4
Summa ej likviditetspåverkande poster	75,9	35,4	103,3	59,8
Förändring av rörelsekapitalet				
- Ökn(-)/Minskn(+) varulager	-7,0	-0,1	-7,5	-1,9
- Ökn(-)/Minskn(+) kortfr fordr	-1,0	3,5	22,1	-10,0
- Ökn(+)/Minskn(-) kortfr skuld	8,5	-9,5	24,7	-8,9
Summa löpande verksamhet	158,8	115,2	231,0	128,8
Investeringsverksamhet				
Nettoinvesteringar *)	-327,7	-233,2	-418,2	-317,2
Köp finansiella anläggningstillgångar	-1,1	-0,2	-1,1	-0,2
Övrigt				
Summa investeringsverksamhet	-328,8	-233,4	-419,3	-317,5
Finansieringsverksamhet				
Ökning(+)/minskning (-) långfristiga skulder	172,2	73,1	182,2	128,1
Summa finansieringsverksamhet	172,2	73,1	182,2	128,1
Bidrag till infrastruktur				
Utbetalning av bidrag till infrastruktur	-2,2	-4,3	-2,2	-4,3
Årets kassaflöde	0,0	-49,5	-8,3	-64,9
Likvida medel vid årets början	56,8	106,3	98,8	163,7
Likvida medel vid årets slut	56,8	56,8	90,6	98,8

*) exkl. Anslutningsavg. och per. off. inv. bidrag

Noter, mnkr

Not 1, Redovisningsprinciper

Årsredovisningen är i huvudsak upprättad i enlighet med lagen (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning samt Rådet för kommunal redovisnings rekommendationer. Se särskild rubrik, avvikelse från RKR:s rekommendationer.

Kommunkoncernen och sammanställda räkenskaper

Kommunkoncernen består av följande kommunala företag.

Bolag

Habo Energi AB

June Avfall och Miljö

Inera AB

Ägarandel

100 %

5 %

0,2 %

Inga förändringar i sammansättningen av kommunkoncernen har skett under räkenskapsåret. June Avfall AB och Inera AB ingår inte i de sammanställda räkenskaperna eftersom dess andel av kommunala kommunkoncernens omsättning och omslutning är obetydlig. Den sammanställda redovisningen har i allt väsentligt upprättats i enlighet med rekommendation R16. Den sammanställda redovisningen är upprättad enligt förvärvsmetoden, vilket innebär att anskaffningskostnaden för aktier i dotterbolag har eliminerats mot dotterbolagens egna kapital.

Värderings- och omräkningsprinciper

Anläggningstillgångar

Tillgångar avsedda för stadigvarande bruk eller innehav med en nyttjandeperiod om minst 3 år klassificeras som anläggningstillgång om beloppet överstiger gränsen för mindre värde. Gränsen för mindre värde har satts till ett prisbasbelopp, vilket för 2023 motsvarar 52 500 kr.

Materiella anläggningstillgångar är upptagna till anskaffningsvärde minus eventuell avskrivning och nedskrivning.

Avskrivning av anläggningstillgångar görs för den beräknade nyttjandeperioden med linjär avskrivning baserat på anskaffningsvärdet. Avskrivning påbörjas när tillgången tas i bruk. Ränta under byggtid tillämpas inte. På tillgångar i form av mark, konst och pågående arbeten görs inga avskrivningar.

Följande avskrivningstider tillämpas normalt i kommunen: 3, 5, 10, 15, 20, 30, 50, 60 år. Faktisk genomsnittlig nyttjandeperiod framgår av not i respektive grupp.

Omprövning av nyttjandeperioden sker om det finns omständigheter som pekar på att det är nödvändigt (t.ex. verksamhetsförändringar, teknikskiften, orga-

nisationsförändringar). Normalt omprövas dock inte tillgångars nyttjandeperiod om avskrivningstiden är 10 år eller lägre och det bokförda restvärdet understiger 500 000 kr.

I Habo kommun tillämpas komponentavskrivning fr.o.m. räkenskapsåret 2014. Det har inte genomförts någon omräkning av investeringar genomförda före 2014-01-01.

Omsättningstillgångar

Kundfordringar och övriga kortfristiga fordringar är upptagna med det belopp de beräknas inkomma.

Omsättningstillgångar på exploateringsområden motsvaras av direkta och indirekta upparbetade kostnader på tomtmark som ska säljas.

Leasing

Aktuell leasing avser huvudsakligen bilar och inventarier. Bedömning har gjorts att leasing avseende dessa avtal kan klassas som operationella. Under 2023 har en genomgång av externa hyresavtal påbörjats för att undersöka om det finns skäl att omklassificera till finansiella leasingavtal. Ett objekt har identifierats där redovisningen tillämpas från år 2023. Omräkning har skett för jämförelseåret 2022.

Skulder och avsättningar

Anläggningsavgifter inom VA-verksamheten bokförs som förutbetalda intäkter och periodiseras på 50 år.

Investeringsbidrag från offentliga organ bokförs som kortfristig skuld. I takt med att underliggande anläggningar skrivs av så periodiseras investeringsbidraget för att minska kapitalkostnaderna.

Avsättning för pensioner värderas enligt RIPS i enlighet med RKR 10.

Avsättning för återställande av deponi är upptagen till det belopp som beräknas betalas ut kommande år.

Redovisningsprinciper i driftredovisningen

Löner har belastats med ett personalkostnadspålägg på 44,5%. Detta skall täcka sociala avgifter, avtalsförsäkringar och pensionskostnader.

Kapitalkostnad består av verklig avskrivningskostnad och internränta. Denna kostnad belastar investerande förvaltning. Internränta beräknas på ingående bokfört värde för varje redovisningsperiod, för respektive anläggning. Avskrivningar minskar bokfört värde varvid internräntan minskar över tid. Internräntan var under 2023 1,25% (affärsverksamhet 0,35%).

Avvikelser från RKR:s rekommendationer

Intäkter (RKR R2)

Överuttag av VA-avgifter bokförs i kommunens redovisning som ökning av eget kapital. I not 17 *Eget kapital*, specificeras ingående- och utgående värde avseende VA-verksamheten.

I rapporteringen av VA-verksamheten redovisas från och med 2022 överskott/underskott som förändring av *förutbetalda intäkter VA-kollektivet*, under rubriken kortfristiga skulder.

Not 2, Uppskattningar och bedömningar

Jämförelsestörande poster

Jämförelsestörande poster redovisas i not till verksamhetens intäkter och verksamhetens kostnader (not 6). Realisationsposter, tomtförsäljning, exploateringsersättningar samt nedskrivningar redovisas alltid som jämförelsestörande.

	Kommunen		Koncernen	
	2023	2022	2023	2022
Not 3, Verksamhetens intäkter				
Försäljning	21,7	22,2	16,3	16,3
Taxor och avgifter	47,6	46,4	47,6	46,4
Hyror	15,2	13,3	62,9	57,7
Bidrag från stat och myndigheter	60,2	62,2	60,2	62,2
El- och fjärrvärmedistribution			97,5	119,7
Realisationsvinster	1,9	0,7	1,9	0,7
Övrigt	28,8	9,4	38,1	15,4
Summa verksamhetens intäkter	175,4	154,1	324,5	318,5
Not 4, Verksamhetens kostnader				
Personalkostnader	-548,6	-507,1	-578,5	-532,7
Pensioner	-71,5	-40,4	-73,8	-43,5
Varor	-45,5	-43,1	-95,6	-122,2
Tjänster	-66,4	-60,1	-91,0	-83,8
Bidrag	-16,6	-16,1	-16,6	-16,1
Köp av verksamhet	-170,8	-167,8	-170,8	-167,8
Lokalhyror, fastighetsservice	-40,8	-41,8	-35,1	-37,4
Avsättningar		-13,1	0,0	-13,1
Nedskrivningar	-6,8	-2,3	-6,8	-2,3
Summa verksamhetens kostnader	-967,0	-891,7	-1 068,2	-1 018,9
Not 5, Avskrivningar				
Byggnader och tekniska anläggningar	-47,5	-39,8	-69,6	-59,3
Maskiner och inventarier	-12,3	-11,3	-14,5	-13,8
Summa avskrivningar	-59,8	-51,1	-84,1	-73,1
Not 6, Jämförelsestörande poster				
Realisationsvinster	1,9	0,7	1,9	0,7
Övrigt, Försäljning av tomter	18,3	3,4	18,3	3,4
Övrigt, exploateringsersättningar	7,0	5,9	7,0	5,9
Avsättningar deponi utöver plan		-13,1	0,0	-13,1
Nedskrivningar	-6,8	-2,3	-6,8	-2,3
Kostnad sålda exploateringsfastigheter	-0,4	0,0	-0,4	0,0
Summa jämförelsestörande poster	20,0	-5,4	20,0	-5,4

	Kommunen		Koncernen	
	2023	2022	2023	2022
Not 7, Skatteintäkter				
Preliminära skatteintäkter	686,3	642,9	686,3	642,9
Slutavräkning	3,3	4,0	3,3	4,0
Preliminär slutavräkning	10,3	15,0	10,3	15,0
Summa skatteintäkter	700,0	661,8	700,0	661,8
Not 8, Generella statsbidrag och utjämning				
Inkomstutjämning	159,4	138,0	159,4	138,0
Kostnadsutjämning	47,1	28,2	47,1	28,2
Införandebidrag		2,6		2,6
Regleringsbidrag	30,6	35,3	30,6	35,3
LSS-utjämning	-31,1	-25,2	-31,1	-25,2
Fastighetsavgift	31,3	29,6	31,3	29,6
Generella bidrag från staten	2,2	2,4	2,2	2,4
Summa generella statsbidrag och utjämning	239,6	210,9	239,6	210,9
Not 9, Finansiella Intäkter				
Utdelningar från koncernföretag	2,0	2,0		
Utdelningar på aktier och andelar		0,7		0,8
Ränteintäkter	1,5	0,3	1,8	0,4
Bogensavgifter	2,0	1,8		
Summa Finansiella Intäkter	5,5	4,8	1,8	1,1
Not 10, Finansiella Kostnader				
Räntekostnad lån	-10,2	-1,9	-21,0	-7,6
Räntekostnad finansiell leasing	-0,8	-0,8	-0,8	-0,8
Övriga finansiella kostnader	-0,3	-0,2	-0,3	-0,3
Summa Finansiella Kostnader	-11,2	-2,9	-22,0	-8,6
Not 11, Mark, byggnader och tekniska anläggningar				
<i>Markreserv</i>				
Anskaffningsvärde	22,0	13,1	22,0	13,1
Redovisat värde vid årets slut	22,0	13,1	22,0	13,1
<i>Avskrivningstider – markreserven skrivs ej av</i>				
<i>Verksamhetsfastigheter</i>				
Anskaffningsvärde	1 062,7	758,7	2 145,0	1 758,1
Akkumulerade avskrivningar/nedskrivning	-425,5	-395,5	-802,5	-750,4
Redovisat värde vid årets slut	637,2	363,2	1 342,5	1 007,7
Avskrivningstider	5-50 år	20-50 år	5-100 år	20-100 år
Genomsnittlig nyttjandeperiod	25,5 år			

	Kommunen		Koncernen	
	2023	2022	2023	2022
<i>Verksamhetsfastigheter finansiella leasingtillgångar</i>				
Anskaffningsvärde	16,2	16,2	16,2	16,2
Ackumulerade avskrivningar/ nedskrivning	-3,2	-2,7	-3,2	-2,7
Redovisat värde vid årets slut	13,0	13,5	13,0	13,5
Avskrivningstider	30 år	30 år		
<i>Fastigheter för affärsverksamhet</i>				
Anskaffningsvärde	238,8	211,0	238,8	211,0
Ackumulerade avskrivningar	-56,7	-51,8	-56,7	-51,8
Redovisat värde vid årets slut	182,1	159,3	182,1	159,3
Avskrivningstider	5-60 år	20-60 år		
Genomsnittlig nyttjandetid	40 år			
<i>Publika fastigheter</i>				
Anskaffningsvärde	305,4	233,5	305,4	233,5
Ackumulerade avskrivningar	-92,7	-81,8	-92,7	-81,8
Redovisat värde vid årets slut	212,7	151,7	212,7	151,7
Avskrivningstider	5-50 år	5-50 år		
Genomsnittlig nyttjandeperiod år	25,3 år			
<i>Fastigheter för annan verksamhet</i>				
Anskaffningsvärde	8,3	8,3	8,3	8,3
Ackumulerade avskrivningar	-2,9	-2,7	-2,9	-2,7
Redovisat värde vid årets slut	5,4	5,6	5,4	5,6
Avskrivningstider	20-33 år	20-33 år		
Genomsnittlig nyttjandeperiod år	25,0 år			
Summa mark, byggnader och anläggningar	1 072,4	706,4	1 777,7	1 350,9
<i>Markreserv</i>				
Ingående anskaffningsvärde	13,1	13,1	13,1	13,1
Överfört från pågående arbeten	9,1			
Redovisat värde av avyttringar och utrangerade anläggningstillgångar				
Försäljning till exploateringsverksamheten	-0,2		0,0	0,0
Utgående anskaffningsvärde	22,0	13,1	22,0	13,1
<i>Verksamhetsfastigheter</i>				
Ingående anskaffningsvärde	363,2	384,6	1 007,7	948,6
Investeringar/Överfört från pågående arbeten	308,4	8,4	391,4	108,4
Redovisat värde av avyttringar och utrangerade anläggningstillgångar				
Avskrivningar	-32,3	-27,9	-54,5	-47,5
Nedskrivningar	-2,1	-1,8	-2,1	-1,8
Omklassificeringar och ny redovisningsprincip			0,0	0,0

	Kommunen		Koncernen	
	2023	2022	2023	2022
Utgående anskaffningsvärde	637,2	363,2	1 342,5	1 007,7
<i>Verksamhetsfastigheter finansiella leasingtillgångar</i>				
Ingående anskaffningsvärde	13,5	14,0	13,5	14,0
Avskrivningar	-0,5	-0,5	-0,5	-0,5
Utgående anskaffningsvärde	13,0	13,5	13,0	13,5
<i>Fastigheter för affärsverksamhet</i>				
Ingående anskaffningsvärde	159,3	104,5	159,3	104,5
Överfört från pågående arbeten	28,5	58,3	28,5	58,3
Redovisat värde av avyttringar och utrangerade anläggningstillgångar	-0,2			
Avskrivningar	-5,4	-3,6	-5,4	-3,6
Nedskrivningar			0,0	0,0
Utgående anskaffningsvärde	182,1	159,3	182,1	159,3
<i>Publika fastigheter</i>				
Ingående anskaffningsvärde	151,7	120,1	151,7	120,1
Överfört från pågående arbeten	71,9	39,1	71,9	39,1
Redovisat värde av avyttringar och utrangerade anläggningstillgångar				
Avskrivningar	-9,0	-7,5	-9,0	-7,5
Nedskrivningar	-1,8			
Utgående anskaffningsvärde	212,7	151,7	212,7	151,7
<i>Fastigheter för annan verksamhet</i>				
Ingående anskaffningsvärde	5,6	5,8	5,6	5,8
Överfört från pågående arbeten				
Avskrivningar	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2
Nedskrivningar				
Förändrade redovisningsprinciper				
Utgående anskaffningsvärde	5,4	5,6	5,4	5,6
Summa mark, byggnader och anläggningar	1 072,4	706,4	1 777,7	1 350,9
Not 12, Maskiner och inventarier				
<i>Fordon och maskiner</i>				
Anskaffningsvärde	15,0	16,3	15,0	16,3
Ackumulerade avskrivningar	-9,3	-10,0	-9,3	-10,0
Redovisat värde vid årets slut	5,7	6,3	5,7	6,3
Avskrivningstider	3-20 år	3-20 år	3-50 år	3-50 år
Genomsnittlig nyttjandeperiod år	10,6 år			
<i>Inventarier</i>				
Anskaffningsvärde	144,7	128,2	169,6	151,1

	Kommunen		Koncernen	
	2023	2022	2023	2022
Ackumulerade avskrivningar	-96,9	-83,5	-110,1	-94,9
Redovisat värde vid årets slut	47,8	44,7	59,6	56,2
Avskrivningstider	3-30 år	3-30 år	3-30 år	3-30 år
Genomsnittlig nyttjandeperiod år	7,4 år			
Summa maskiner och inventarier	53,5	51,0	65,3	62,5
<i>Fordon och maskiner</i>				
Ingående anskaffningsvärde	6,3	6,8	6,3	6,8
Överfört från pågående arbeten	0,8	1,0	0,8	1,0
Avskrivningar	-1,1	-1,0	-1,1	-1,0
Nedskrivningar	-0,4	-0,4	-0,4	-0,4
Redovisat värde av avyttringar och uttrangerade anläggningstillgångar				
Anläggningstillgångar	0,0			
Förändrade redovisningsprinciper				
Utgående anskaffningsvärde	5,7	6,3	5,7	6,3
<i>Inventarier</i>				
Ingående anskaffningsvärde	44,7	34,1	56,2	46,1
Investeringar/Överfört från pågående arbeten	16,5	20,9	19,0	23,1
Redovisat värde av avyttringar och uttrangeringar			0,4	-0,2
Avskrivningar	-11,2	-10,3	-13,4	-12,8
Nedskrivningar	-2,2			
Omklassificering och ändrad redovisningsprincip			0,0	0,0
Utgående anskaffningsvärde	47,8	44,7	59,6	56,2
Summa maskiner och inventarier	53,5	51,0	65,3	62,5
Not 13, Pågående investeringar				
Redovisat värde vid årets början	263,1	157,7	304,7	217,2
Investeringar	327,7	233,2	363,2	260,4
Överfört till färdigställda anläggningar	-435,1	-127,8	-465,5	-172,9
Redovisat värde vid årets slut	155,7	263,1	202,5	304,7
Summa pågående anläggningar	155,7	263,1	202,5	304,7
Not 14, Finansiella anläggningstillgångar				
<i>Aktier</i>				
-Habo Energi AB	0,2	0,2	0,0	0,0
-Villkorat aktieägartillskott, Habo Energi	15,0	15,0	0,0	0,0
-June Avfall o Miljö AB	1,1	1,1	1,1	1,1
-Övrigt	0,0	0,0	0,9	0,9
Summa	16,2	16,2	1,9	1,9
<i>Andelar i Kommuninvest</i>				
	13,3	12,2	13,3	12,2

	Kommunen		Koncernen	
	2023	2022	2023	2022
<i>Lånefordringar</i>				
-Kommunal Energirådgivning				
-Kommuninvest				
Summa		0,0	0,0	0,0
Summa finansiella anläggningstillgångar	29,6	28,5	15,3	14,2
Not 15, Bidrag till statlig infrastruktur				
-Bidrag till statlig infrastruktur-Trafikverket Rondell				
Ingående avsättning	16,0	14,0	16,0	14,0
Nya avsättningar	0,6	2,0	0,6	2,0
-Ack upplösning bidrag till statlig infrastruktur	-3,6	-2,9	-3,6	-2,9
Redovisat värde vid årets slut	13,0	13,1	13,0	13,1
Summa Bidrag till statlig infrastruktur	13,0	13,1	13,0	13,1
Not 16, Övriga omsättningstillgångar				
Kundfordringar	6,8	8,8	13,6	15,2
- Varav koncerninterna	0,2	0,0	0,0	0,0
Diverse fordringar	83,0	65,1	82,5	78,5
Upplupna intäkter/förutbetalda kostnader	6,1	8,1	18,6	29,2
Fordran mervärdesskatt	3,0	15,8	4,4	18,3
Varulager	9,5	2,5	17,3	9,7
Summa omsättningstillgångar	108,3	100,3	136,3	150,8
Not 17, Eget kapital				
Ingående eget kapital	581,1	496,4	705,1	616,5
Korrigeringspost Ingående eget kapital		-1,2		-1,2
Därav affärsverksamhet (VA)	7,5	10,0	7,5	10,0
Årets resultat	82,4	86,2	88,5	90,1
Korrigeringspost årets resultat		-0,3		-0,3
Därav affärsverksamhet (VA)	-2,3	-2,5	-2,3	-2,5
Va-verksamhet ack eget kapital	5,3	7,5	5,3	7,5
Summa Eget kapital	663,5	581,1	793,6	705,1
Not 18, Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser				
<i>Avsatt till pensioner</i>				
Särskild avtals/ålderspension				
Förmånsbestämd/kompl pension	43,6	28,8	43,6	28,8
Ålderspension	6,1	5,9	6,1	5,9
Pension till efterlevande	0,2	0,3	0,2	0,3
<i>Summa pensioner</i>	<i>49,9</i>	<i>34,9</i>	<i>49,9</i>	<i>34,9</i>

	Kommunen		Koncernen	
	2023	2022	2023	2022
Löneskatt	12,1	8,5	12,1	8,5
Summa avsatt till pensioner	62,0	43,4	62,0	43,4
Ingående avsättning	43,4	42,2	43,4	42,2
Nya förpliktelser under året	15,0	0,9	15,0	0,9
Varav				
- <i>Nyinjälad pension</i>	12,8	1,4	12,8	1,4
- <i>Ränte- och basbeloppsuppräknin</i>	3,5	0,8	3,5	0,8
- <i>Ändrat livslängdsantagande i RIPS</i>			0,0	0,0
- <i>Pension till efterlevande</i>			0,0	0,0
- <i>Övrig post</i>			0,0	0,0
- <i>Årets utbetalningar</i>	-1,3	-1,3	-1,3	-1,3
Förändring av löneskatt	3,6	0,2	3,6	0,2
Summa utgående pensionsavsättning och likn. förpliktelser	62,0	43,4	62,0	43,4
Not 19, Övriga avsättningar				
<i>Uppskjuten skatt</i>			31,5	28,5
<i>Avsatt för återställning av deponi</i>				
Redovisat värde vid årets början	16,8	20,8	16,8	20,8
Nya avsättningar		13,1	0,0	13,1
Ianspråktaget av tidigare avsättningar	-9,4	-17,1	-9,4	-17,1
<i>Utgående avsättningar</i>	7,4	16,8	7,4	16,8
<i>Avsatt till bidrag medfinansiering statlig infrastruktur</i>				
Avsatta medel Trafikverket ombyggnad rondell				
Redovisat värde vid årets början	2,2	4,6	2,2	4,6
Nya avsättningar	0,6	2,0	0,6	2,0
Utbetalda medel Trafikverket	-2,8	-4,3	-2,8	-4,3
<i>Återstående medel avsättning Trafikverket</i>	0,0	2,2	0,0	2,2
Summa övriga avsättningar	7,4	19,0	38,9	47,5
Not 20, Långfristiga skulder				
Långfristiga lån Kommuninvest	465,0	305,0	1039,8	869,8
Långfristig skuld finansiell leasing	14,7	15,0	14,7	15,0
Anläggnings-/anslutningsavgifter	89,6	80,3	89,6	80,3
Skuld för investeringsbidrag	11,4	8,1	11,4	8,1
Summa långfristiga skulder	580,7	408,5	1155,5	973,3
<i>Uppgifter om lång- och kortfristig upplåning</i>				
Genomsnittlig ränta	2,62	0,68	2,17	0,92
Genomsnittlig kapitalbindningstid	1,25	1,32	2,72	2,68
<i>Kapitalförfall andel av lån</i>				
0-1 år	43 %	51 %	30 %	33 %

	Kommunen		Koncernen	
	2023	2022	2023	2022
1-3 år	57 %	43 %	37 %	34 %
3-5 år	-	6 %	13 %	16 %
5-10 år	-	-	20 %	17 %
Över 10 år	-	-	-	-
Genomsnittlig räntebindningstid	0,97	0,76	2,54	2,37
Not 21, kortfristiga skulder				
Leverantörsskulder	76,8	75,5	120,2	91,9
- Varav koncerninterna	0,8	0,0	0,0	0,0
Semesterlöneskuld inkl arbetsgivaravgifter	31,1	29,1	33,2	31,3
Upplupna löner inkl arbetsgivaravgifter	1,4	1,3	1,4	1,3
Upplupen särskild löneskatt	11,3	10,8	12,2	11,7
Upplupen pension (individuell del)	1,95	13,9	2,0	13,9
Personalens källskatter	8,9	8,5	9,4	9,1
Arbetsgivaravgifter (december)	10,8	10,0	11,3	10,6
Avgiftsbestämd pension	13,2	2,2	13,2	2,2
Övrigt	20,4	15,9	47,7	54,0
Summa kortfristiga skulder	175,7	167,2	250,6	225,9

Not 22, Borgensåtaganden/Ansvarsförbindelser

Habo kommun har i augusti 2001 ingått en solidarisk borgen såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s samtliga nuvarande och framtida förpliktelser. Samtliga kommuner som per 2023-12-31 var medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingått likalydande borgensförbindelser. Mellan samtliga medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingåtts regressavtal som reglerar fördelningen av ansvaret mellan medlemskommunerna vid ett eventuellt ianspråktagande av ovan nämnd borgensförbindelse. Enligt regressavtalet ska ansvaret fördelas dels i förhållande till storleken på de medel som respektive medlemskommun lånat av Kommuninvest i Sverige AB, dels i förhållande till storleken på medlemskommunernas respektive insatskapital i Kommuninvest ekonomisk förening. Vid en uppskattning av den finansiella effekten av Habo kommuns ansvar enligt ovan nämnd borgensförbindelse, kan noteras att per 2023-12-31 uppgick Kommuninvest i Sverige AB:s totala förpliktelser till 551 907 380 712 kronor och totala tillgångarna till 562 022 704 021 kronor. Kommunens andel av de totala förpliktelserna uppgick till 1078 191 650 kronor (0,119536%) och andelen av de totala tillgångarna uppgick till 1100 052 412 kr (0,19573%).

<i>Koncernföretag</i>				
Habo Bostäder	331,0	351,0		
Habo Energi	152,5	137,5		
Habo Kraft	92,0	77,0		
<i>Summa koncernföretag</i>	575,5	565,5		
<i>Pensionsförmåner inarbetade före 1998, inkl löneskatt</i>	165,5	163,8	165,5	163,8
Summa Ansvarsförbindelser	741,0	729,3	165,5	163,8

Not 23, Leasing*Finansiella Leasingavtal*

Externa finansiella leasingavtal

Fastigheter

Totala Minimileaseavgifter	32,0	32,0	32,0	32,0
Nuvärde minimileaseavgifter	14,7	15,0	14,7	15,0

	Kommunen		Koncernen	
	2023	2022	2023	2022
Därav förfall inom 1-5 år	4,7	4,7	4,7	4,7
Därav förfall senare än 5 år	10,1	10,3	10,1	10,3
Avser gruppboende Solhöjden, se not 24				
Not 24, Byte av redovisningsprinciper, ändringar i uppskattningar och samt rättelser av fel				
<i>Korrigeringsposter, byte av redovisningsprincip</i>				
Avskrivningar		-0,5		-0,5
Finansiella kostnader		-0,8		-0,8
Vänd leasingkostnad/amortering		1,0		1,0
Årets resultat		-0,3		-0,3
Verksamhetsfastigheter finansiella leasingtillgångar		13,5		13,5
Långfristig skuld finansiell leasing		-15,0		-15,0

Under 2023 har hyresavtalet avseende Vårdboende Solhöjden klassificerats om till finansiell leasing. Omräkning har skett för jämförelseåret 2022.

Not 25, Upplysning om upprätade särredovisningar

Särredovisning enligt Lag (2006:42) om allmänna vattentjänster. Resultat och balansräkning för VA-verksamheten samt underlag till dessa förvaras på ekonomikontoret.

Not 26, Upplysning om kostnader för räkenskapsrevision

Totalkostnad revision (tkr)	843	668	1082	839
Därav räkenskapsrevision (tkr)*	125	115	306	250

Driftredovisning

I tabellen nedan redogörs för nämnder och förvaltningars ekonomiska utfall för år 2023 i förhållande till budget och föregående år.

Nämnd/förvaltning	Budget 2023	Bokslut 2023	Avvikelse	Utfall 2022*	Förändring**
Kommunfullmäktige	920	1 038	- 118	818	220
Revision	954	843	111	668	175
Överförmyndare	1 178	1 494	- 316	1 190	304
Kommunstyrelse	9 426	7 971	1 455	8 653	- 682
Räddningstjänsten	8 828	8 657	171	7 538	1 119
Kommunledningsförvaltningen	35 251	34 823	428	30 162	4 661
Tekniska förvaltningen	40 321	39 076	1 195	32 050	7 076
Byggnadsnämnden	4 022	4 894	- 872	2 879	2 015
Fritids- & kulturnämnden	22 976	22 887	89	20 638	2 249
Barn & utbildningsnämnden	511 481	501 217	10 264	466 989	34 228
Socialnämnden	229 839	229 642	197	201 582	28 060
Vatten- och avloppsverksamheten	1 055	2 252	- 1 197	2 472	- 220
Miljönämnden	5 357	3 908	1 449	4 028	- 120
Exploatering	32	- 16 848	16 880	- 1 716	- 15 132
Deponi (avsättning)	-	-	-	13 100	- 13 100
Övrigt	22 228	9 555	12 723	- 1 850	11 355
Summa	893 868	851 409	42 459	789 201	62 208
Finansiering och finansiellt netto	- 911 707	- 933 794	22 087	- 875 400	- 58 394
Total summa	- 17 839	- 82 385	64 546	- 86 199	3 814

*Utfallet har inte justerats för förändrade redovisningsprinciper

** Bokslut 2023 i förhållande till bokslut 2022

Om nämndernas utfall justeras för relevanta jämförelsestörande poster blir det samlade budgetöverskottet ca 12 mnkr. Kommunfullmäktige redovisar ett mindre budgetunderskott som förklaras av kostnader i samband med utbildning av nyvalda fullmäktigeledamöter. Överförmyndarens budgetunderskott beror på att behovet av fler professionella förvaltare har ökat snabbare än vad som har budgeterats. Kommunstyrelsens budgetöverskott på 1,5 mnkr beror främst på att det har betalats ut färre bredbandsbidrag till privatpersoner än budgeterat.

Byggnadsnämnden redovisar ett underskott på nära 900 tkr. Nämnden har under flera år redovisat relativt stora budgetöverskott på grund av att bygglovavgifterna har överstigit budget samtidigt som personalkostnaderna på grund av vakanser och frånvaro har varit lägre än budgeterat. I år understiger de faktiska bygglovintäkterna de budgeterade med 1,8 mnkr.

Kommunens största nämnd, barn- och utbildningsnämnden, redovisar ett budgetöverskott på 10,2 mnkr vilket motsvarar 2,0 procent av budgeten. Den huvudsakliga förklaringen till överskottet är färre barn och elever än budgeterat. I förskolan var det 28 färre barn än planerat, inom grundskolan och gymnasieskolan var det 56 respektive 37 färre elever än planerat. På fritidshemmen var det dock 37 barn fler än planerat. Med undantag för små budgetunderskott på kulturskolan och vuxenutbildningen redovisade alla verksamheter ekonomiska budgetöverskott. Kostnaden per barn och elev har ökat sedan 2022. Inom förskolan ökade kostnaden per barn med 5,9 procent från 136 tkr till 144 tkr och för fritidshemmen var ökningen 12,0 procent, från 25 tkr per barn till 28 tkr per barn. Ökningarna inom skolan var 6,0 procent för grundskolan och 1,6 procent för gymnasieskolan.

Socialnämnden redovisar ett resultat i nivå med budget. Nämndens nettokostnader har ökat med 28

mnkr (14 %) mellan 2022 och 2023. Under 2020-talets första år var kostnadsökningen liten, från 2020 till 2022 ökade nettokostnaderna från 195 mnkr till 202 mnkr. Ökningen mellan 2022 och 2023 förklaras till största delen av ett ökat behov inom nämndens verksamhetsområde. Antalet äldre i Habo kommun förväntas växa snabbt de närmaste åren. Enligt kommunens senaste befolkningsprognos ökar antalet som är 65 år eller äldre från 2 248 personer 2020 till 3 042 personer 2023. Ökningen för gruppen 85 år och äldre är ännu snabbare, under perioden – förväntas en ökning från 210 till 466 personer. För 2023 redovisar alla verksamheter förutom äldreomsorgen budgetöverskott. Äldreomsorgen och hälso- och sjukvårdens budgetunderskott är 4,3 mnkr vilket motsvarar 3,2 procent av budgeten. Underskottet för särskilt boende är 2,1 mnkr och underskottet för hemtjänstverksamheten är 4,6 mnkr. Av hemtjänstens underskott förklaras 2,4 mnkr av en högre efterfrågan än budgeterat. Budgetunderskotten för särskilt boende och hemtjänst vägs upp av överskott för de administrativa enheterna på 1,6 mnkr. Verksamheterna för hemteam och daglig verksamhet visar ett sammanlagt budgetöverskott på 1,5 mnkr. För övriga poster, där bland annat kostnader för utskrivningsklara patienter ingår, redovisas ett budgetunderskott på 0,5 mnkr.

Det negativa resultatet för vatten- och avloppsverksamheten förklaras huvudsakligen av lägre avgiftsintäkter och högre räntor. Miljönämnden redovisar ett mycket stort budgetöverskott i förhållande till verksamhetens omfattning. Överskottet beror framförallt på lägre personalkostnader till följd av vakanser och frånvaro.

Under raden *Övrigt* redovisas ett budgetöverskott på 12,7 mnkr. I budgeten för 2023 avsattes en reserv för ökade kostnader på grund av inflation på 6,0 mnkr. Reserven har inte använts under året. Kostnaderna för pensioner har stigit kraftigt mellan 2022 och 2023. Ökningen blev dock lägre än budgeterat och under rubriken övrigt finns ett budgetöverskott för pensioner på 7,5 mnkr. I övrigt finns det mindre avvikelser gentemot budget som summerar till -0,8 mnkr.

På raden *Finansiering och finansiellt netto* redovisas ett budgetöverskott på 22 mnkr. Intäkterna för skatter och generella statsbidrag överstiger budget med 24,5 mnkr medan det finansiella nettot är 2,5 mnkr sämre än budget.

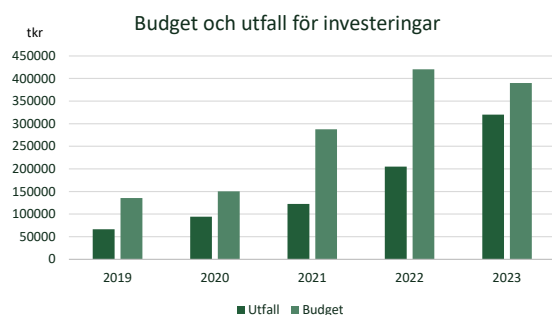
Investeringsredovisning, tkr

Förvaltning	Område	Budget	Utfall		Netto
			Utgift	Inkomst	
Barn- och utbildningsförvaltningen					
	Bränninge skol- och fsk område	1 000	958		958
	Central förvaltning	539	953		953
	Hagaboda skolområde 7-9	454	270		270
	Hagens skol- och fsk område	570	114		114
	Kärnekulla skolområde	8 200	7 006		7 006
Summa Barn-och utbildningsförvaltningen		10 763	9 302		9 302
Fritids- och kulturförvaltningen					
	Administration	350	31		31
	Bibliotek	225	0		0
	Fritidsanläggningar	5 368	1 089		1 089
Summa Fritid- och kulturförvaltningen		5 943	1 120		1 120
Kommunledningsförvaltningen					
	Ekonomienheten	334	52		52
	IT-enheten	5 885	2 191		2 191
	Kansli- och kommunikationsenheten	940	197		197
	Kommunledningen	800	498		498
Summa Kommunledningsförvaltningen		7 959	2 937		2 937
Räddningstjänsten		6 032	367		367
	Räddningstjänsten	6 032	367		367
Summa Räddningstjänsten		6 032	367		367
Socialförvaltningen					
	Socialförvaltningen	4 029	3 041		3 041
Summa Socialförvaltningen		4 029	3 041		3 041
Tekniska förvaltningen					
	Administration/tekniska	3 049	2 017	-223	1 794
	Fastighetsenheten	171 512	154 659	-161	154 498
	Gata/parkenheten	61 924	43 340		43 340

Förvaltning	Område	Budget	Utfall		Netto
			Utgift	Inkomst	
	Habo kost		36		36
Summa Tekniska förvaltningen		236 485	-384	199 668	173 794
Exploatering					
	Exploatering	21 039	17 929		17 929
Summa Exploateringsverksamhet		21 039	17 929		17 929
Affärsverksamhet					
	Vatten/avlopp	97 769	93 419	-121	93 298
Summa affärsverksamhet		97 769	93 419	-121	93 298
Summa Investeringar		390 019	328 168	-505	327 663
Offentliga Bidrag Investeringar					-3 896
Anslutningsavgifter VA					-10 827
Summa					312 940

År 2023 uppgick kommunens nettoinvesteringsbudget till 390 mnkr. De faktiska nettoinvesteringarna blev 313 mnkr vilket utgör 80 procent av budgeten. Det är högre än genomsnittet för den senaste femårsperioden där 57 procent av investeringsbudgeten har förbrukats.

inom vatten- och avloppsverksamheten är ca 82 mnkr. Under året har ett fastighetsförvärv på ca 11 mnkr genomförts. Flera stora investeringar har gjorts i gator och vägar.

Staplarna visar investeringsbudgetar och utfall för perioden 2019 till 2023.

De största investeringsutgifterna under 2023 är projekt som framförallt berör barn- och utbildningsnämndens verksamhet. Investeringsutgifterna för förskola och skola är ca 100 mnkr medan utgifterna för sporthallen är ca 58 mnkr. Nettoinvesteringarna

Kommunens kvalitet i korthet – KKiK

Allmänt

Kommunens kvalitet i korthet (KKiK) är ett verktyg för att få kunskap om kommunens kvalitet i förhållande till den egna kommunen över tid och i jämförelse med andra kommuner. Det är Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) som står bakom KKiK, och under 2023 har ca 170 kommuner deltagit i mätningen.

Under de senaste tre åren har KKiK genomgått förändringar och anpassningar av nyckeltal och mätområden i syfte att göra jämförelserna än mer användbara för kommunerna. Från och med 2018 delas faktorerna in i områdena:

- Barn och unga
- Stöd och omsorg
- Samhälle och miljö

I avsnitten nedan presenteras resultatet för Habo kommun i förhållande till övriga kommuner som deltagit i undersökningen. Varje resultat har klassificerats enligt en färgskala.

 Grön färg: Habos resultat ligger bland de 25% av kommunerna med bäst resultat.

 Gul färg: Habos resultat ligger bland de 50% av kommunerna som finns i mitten.

 Röd färg: Habos resultat ligger bland de 25% av kommunerna med sämst resultat.

Resultaten redovisas i tidsserier om fyra eller fem år. Habo kommun har inte deltagit i alla mätningar och för vissa resultat saknas uppgifter för 2023. Komplettering sker senare under året. I de fall där uppgifter saknas är det markerat med e.t (ej tillgängligt).

Barn och unga

Antal inskrivna barn per årsarbetare i förskolan har minskat från 5,5 år 2021 till 5,4 år 2022. Habo kommun var 2022 bland de 25 procent av kommunerna som hade högst kostnad per barn i förskola.

Habo kommun redovisar bra resultat när det gäller elevernas kunskapsresultat och trivsel.

När det kommer till effektivitet inom grundskola hör kommunen till den fjärdedel av kommunerna i landet som har lägst kostnad per elev i grundskolan. Kostnaden per elev i gymnasieskolan har varit relativt konstant under perioden 2019 - 2022. Flertalet av eleverna från Habo går gymnasiet i Jönköping.

Titel	2023	2022	2021	2020	2019
Inskrivna barn per årsarbetare i förskolan, antal	e.t.	5,4	5,5	5,3	5,1
Kostnad förskola, tkr/inskrivet barn (all regi)	e.t.	185	175	172	164
Elever i åk 3 som deltagit i alla delprov som klarat alla delprov för ämnesprovet i svenska och svenska som andraspråk, kommunala skolor, andel (%)	70	85	Genomfördes inte pga Covid	Genomfördes inte pga Covid	87
Elever i åk 6 med lägst betyget E i matematik, kommunala skolor, andel (%)	87,7	95,4	91,9	91,8	91,2
Elever i åk. 9 som är behöriga till yrkesprogram, kommunala skolor, andel (%)	89,3	90,3	88,3	90,7	88,4
Elever i åk 8: Hur nöjd är du med din skola? Andel som svarat "Helt och hållet" eller "Till stor del", (%)	69	69	e.t.	e.t.	e.t.
Kostnad grundskola F-9 hemkommun, kr/elev	e.t.	113	108	106	104
Gymnasieelever med examen inom 4 år, hemkommunen, andel (%)	e.t.	79,9	78,7	82,0	69,2
Kostnad gymnasieskola hemkommun, kr/elev	e.t.	131	130	130	128

Stöd och omsorg

Väntetiden för att få flytta in på särskilt boende har under många år varit låg i Habo kommun. Det syns nu en ökad efterfrågan vilken på kort sikt har varit svår att parera fullt ut. För 2023 var medelvärdet från ansökan till erbjudet inflyttningsdatum 71 dagar.

tjänsttagare möter under en 14-dagarsperiod är 17 personer vilket innebär att kommunen nu finns i mittengruppen.

Det genomsnittliga antalet personal som en hem-

Titel	2023	2022	2021	2020	2019
Brukarbedömning individ- och familjeomsorg totalt - förbättrad situation, andel (%)	e.t.	89	85	79	98
Kostnad individ- och familjeomsorg, kr/inv	e.t.	2 094	2 207	2 395	2 288
Brukarbedömning daglig verksamhet LSS - Brukaren får bestämma om saker som är viktiga, andel (%)	e.t.	45	88	e.t.	e.t.
Kostnad funktionsnedsättning totalt (SoL, LSS, SFB), minus ersättning från FK enl SFB, kr/inv	e.t.	5 185	5 351	5 425	5 069
Väntetid i antal dagar från ansökningsdatum till erbjudet inflyttningsdatum till särskilt boende, medelvärde	71	63	15	41	23
Personalkontinuitet, antal personal som en hemtjänsttagare möter under 14 dagar, medelvärde	17	19	19	21	19
Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - helhets-syn, andel (%)	80	87	e.t.	86	78
Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - helhetssyn, andel (%)	93	91	e.t.	84	89
Kostnad äldreomsorg, kr/inv 80+	e.t.	243	255	252	249

Samhälle och miljö

Det saknas i nuläget uppgifter för flera av parametrarna under rubriken samhälle och miljö. Delaktighetsindex visar en samlad bild av hur väl kommunen möjliggör för medborgarna att delta i kommunens utveckling. Poängen baseras på 18 frågor om möjligheterna till medborgardelaktighet. Enligt RKA kan frågorna tolkas olika av olika personer vilket kan påverka resultatet.

Titel	2023	2022	2021	2020	2019
Insamlat hushållsavfall totalt, kg/person	e.t.	453	448	542	447
Fossiloberoende fordon i kommunorganisationen, andel (%)	e.t.	54	56	51	e.t.
Ekologiska livsmedel i kommunens verksamhet under hela året enligt Ekomatcentrum, andel (%)	e.t.	30	29	29	26
Delaktighetsindex, andel (%) av maxpoäng	41	e.t.	e.t.	44	49

A photograph of a person riding a bicycle in a park. The person is wearing a blue jacket and blue pants. The bicycle is white. In the foreground, there is a large field of tulips in various colors including yellow, white, orange, and red. The background is slightly blurred, showing a paved path and some greenery.

Nämndernas verksamhetsberättelser

Kommunfullmäktige

Lisbet Bärenholdt
Ordförande

Jan Sundman
Förvaltningschef

Kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige är kommunens högsta beslutande organ. Fullmäktige beslutar bl.a om övergripande visioner, mål och budget. Kommunfullmäktige har 35 ledamöter och 19 ersättare från de olika partierna.

Årets ekonomiska resultat (tkr)

Årets ekonomiska resultat (tkr)	Budget 2023	Bokslut 2023	Avvikelse	Bokslut 2022
Kommunfullmäktige	920	1 038	-118	818

Kommunfullmäktige redovisar ett budgetunderskott för år 2023 på 118 tkr. Underskottet förklaras huvudsakligen av initiala kostnader för utbildning och fotografering etcetera till följd av ett nyvalt fullmäktige.

Nyckeltal

Nyckeltal	2023	2022	2021	2020	2019
Nettokostnad/invånare (kr)	79	63	56	67	73
Verksamhetens andel av total nettokostnad (%)	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
Nya motioner under året	10	11	5	18	18
Besvarade motioner under året	11	7	9	13	15
Obesvarade motioner under året	3	3	1	5	7
Kostnad för politisk verksamhet (tkr)*	9 000	8 812	8 586	8 578	8 480
Politisk verksamhet, kostnad per invånare (kr/inv.)	683	627	677	686	692

* Ny beräkning fr o m 2023. Värdena för tidigare år har justerats.

Revision

Robert Larsson
Ordförande

Revision

Den kommunala revisionen är ett lokalt demokratiskt kontrollinstrument som på uppdrag av kommunfullmäktige granskar den verksamhet som bedrivs i kommunen. Granskningarna ska bland annat ligga till grund för frågan om ansvarsfrihet för styrelse och nämnder.

Årets ekonomiska resultat (tkr)

Årets ekonomiska resultat (tkr)	Budget 2023	Bokslut 2023	Återstår 2023	Bokslut 2022
Förtroendevalda	454	278	176	450
Biträden	500	565	-65	500
Summa kostnader	954	843	111	950

Ekonomi

Revisionens budgetöverskott för 2023 är 111 tkr. De förtroendevalda redovisar ett budgetöverskott medan budgeten för biträden överskrids med 65 tkr. Kostnaderna för revisionen är 107 tkr lägre 2023 jämfört med 2022.

Årets verksamhet

Revisorerna har granskat styrelser och nämnders verksamhetsområden utifrån vad som följer av god revisionsred. Genom löpande granskning och uppföljning av ekonomienhetens arbete avseende redovisning har verksamheten prövats och kontrollerats huruvida ekonomin skötts på ett tillfredsställande sätt och att räkenskaperna är rättvisande och att den interna kontrollen är tillräcklig.

Kommunrevisionen har följt verksamheten genom bl.a. protokollsläsning.

Ansvarsprövning av samtliga nämnder och kommunstyrelse har genomförts under november månad 2023.

Revisionen har granskat delårsbokslut och årsbokslut.

Ledamot och vice ordförande i kommunrevisionen har haft överläggningar med företrädare för Habo kommuns bolag under året.

Ledamot och vice ordförande har deltagit i regiongemensamma möten för de 13 kommunernas presidier

och regionrevisorernas presidium under det gångna året.

Med ett rullande schema har representant från kommunrevisionen följt kommunfullmäktiges möten under året.

Genomförd granskning 2023

Ekonomistyrning av kostnader för lokaler och tekniska anläggningar

Revisionsfråga:

Hur fördelar kommunstyrelsen ut kostnader på nämnderna för lokaler och tekniska anläggningar samt hur påverkar denna fördelning den ekonomiska redovisningen?

Svar på revisionsfråga:

Vår sammanfattande revisionella bedömning är att Habo kommuns ekonomistyrningsmodell för hantering av kostnader för lokaler och tekniska anläggningar till stor del ger förutsättningar för god planering och uppföljning av kommunstyrelsens och nämndernas kostnader för dessa.

Rekommendationer:

Vi rekommenderar kommunstyrelsen:

- att säkerställa att det inplementerade interhyres-systemet tillåter hyresjusteringar utifrån ökade kapitalkostnader om ambitionen är att kostnaden

ska vidare fördelas direkt till nämnd och förvaltning.

- att överväga att internhyressystemet kombineras med en nyckeltalsstyrning som i större som innefattar både fysiska och ekonomiska nyckeltal.
- att utreda den totala kostnaden för anläggningstillgångar påverkas på ackumulerad nivå över tid.
- att säkerställa att det befintliga underhållsbehovet utvärderas och att underhållet håller en rimlig nivå.
- att säkerställa att nedskrivningar av anläggningstillgångar görs när behov uppstår.
- att stärka den långsiktiga planeringen och uppföljningen så att kommunen tydligare kan bedöma om förutsättningar finns att långsiktigt bära de kostnader som en ökad investeringsvolym medför.

Målstyrning i Habo kommun

Revisionsfråga:

Har kommunstyrelsen och nämnderna genomfört åtgärder för att tillämpa målstyrningsmodellen på det sätt som kommunfullmäktige angav i sitt beslut och har modellen uppfyllt de syften som kommunfullmäktige ställt upp.

Svar på revisionsfråga:

Vår sammanfattande revisionella bedömning är att

kommunstyrelsen och nämnderna till viss del har genomfört åtgärder för att tillämpa målstyrningsmodellen på det sätt som kommunfullmäktige angav i sitt beslut samt att modellen till viss del har uppfyllt de syften som kommunfullmäktige ställt upp.

Rekommendationer:

Vi rekommenderar kommunstyrelsen:

- att fortsätta arbetet med styrningsmodellen och dess tillämpning i enlighet med beslut i kommunfullmäktige 2019-06-13 i syfte att utveckla processen, strukturen och metoden av mål och resultatuppföljningen.
- att fortsätta arbetet med att utveckla underlaget för de kriterier som ska ligga till grund för bedömning av måluppfyllelsen för de mål som kommunfullmäktige beslutat om.
- att förtydliga bedömningsskalan för måluppfyllelsen för respektive fokusområden.
- att säkerställa att samtliga nämnder i verksamhetsplanen tydliggör aktiviteter eller motsvarande kopplade till de av kommunfullmäktige beslutade fokusområdena.
- att säkerställa att rapporteringen till kommunfullmäktige utvecklas med fokus på mer av effekt och bedömning om vad som är kritiskt för att kunna nå kommunfullmäktiges mål.

Nyckeltal

Nyckeltal	2023	2022	2021	2020	2019
Nettokostnad/invånare (kr)	64	73	59	60	55
Verksamhetens andel av total nettokostnad (%)	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1

Överförmyndare

Gunnar Pettersson
Överförmyndare

Överförmyndare

I varje kommun ska det finnas antingen en överförmyndare och en ersättare eller en överförmyndarnämnd vars uppgift är att utöva tillsyn över förmyndares, förvaltares och gode mäns förvaltning. Tillsynen ska ge garantier mot rättsförluster för personer som själva inte kan tillvarata sin rätt eller förvalta sin egendom. Det är föräldrabalken som styr överförmyndarens verksamhet, samt, i tillämpliga delar förvaltningslagen.

	Budget 2023	Bokslut 2023	Avvikelse	Bokslut 2022
Överförmyndaren	1 178	1 494	-316	1 389

Årets resultat

Överförmyndaren redovisar ett budgetunderskott på 316 tkr för 2023. Underskottet förklaras till av att behovet av professionella förvaltartjänster har ökat mer än budgeterat. Det är allt fler komplexa ärenden som förklarar det ökade behovet. Kostnadsökningen är ungefär åtta procent jämfört med 2022.

som får sin ersättning av kommunen. Huvudmannen, den som har god man eller förvaltare, får själv betala arvodeskostnaderna om man har en inkomst överstigande 2,65 ggr prisbasbeloppet (139 125) eller har ett kapital på sammanlagt två prisbasbelopp (105 000). I annat fall står kommunen för arvodeskostnaden till ställföreträdaren.

Samverkan

Sedan 1 januari 2015 samverkar kommunen med Jönköpings överförmyndarenhet. Det innebär att de flesta praktiska uppgifter sköts av deras medarbetare i nära kontakt med kommunens överförmyndare. Samverkansmöten sker i princip månatligen.

Verksamheten

Uppdraget som god man eller förvaltare är i grunden ett ideellt åtagande. Ett normalt årsarvode inklusive sociala avgifter är ca 13 000 kronor. Anhöriga, som är gode män, tar inte alltid ut arvode. Hur höga arvodeskostnaderna blir beror på hur många ställföreträdare

Nyckeltal

Nyckeltal	2023	2022	2021	2020	2019
Nettokostnad/invånare (kr)	113	92	110	85	68
Verksamhetens andel av total nettokostnad (%)	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1

Kommunstyrelsen inklusive kommunledningsförvaltningen

Susanne Wahlström
Ordförande

Jan Sundman
Förvaltningschef

Kommunstyrelsen inklusive kommunledningsförvaltningen

Kommunstyrelsen är efter kommunfullmäktige kommunens ledande politiska organ och har huvudansvar för utveckling och ekonomi. Kommunstyrelsen bereder ärenden till kommunfullmäktige. Kommunledningsförvaltningen består av enheterna: kommunledning, kansli- och kommunikation, ekonomi, HR och IT.

	Budget 2023	Bokslut 2023	Återstår 2023	Bokslut 2022
Kommunstyrelsen	9 426	7 971	1 455	10 683
Ekonomienheten	12 483	12 447	36	10 826
HR-enheten	10 202	10 342	-140	9 017
IT-enheten	711	714	-3	-480
Kansli- o kommunikationsenheten	6 733	6 476	257	6 030
Kommunledning	5 123	4 845	278	4 769
Summa kommunledningsförvaltningen	35 251	34 823	427	30 162

Kommunstyrelsen redovisar ett budgetöverskott på ca 1,5 mnkr. Överskottet är främst hänförligt till att färre bredbandsbidrag har betalats ut än budgeterat.

Kommunledningsförvaltningen redovisar ett budgetöverskott på 0,4 mnkr. Ekonomienheten redovisar ett litet budgetöverskott. HR-enhetens budgetunderskott på 140 tkr förklaras av att enheten haft kostnader för friskvårdsbidrag för såväl 2022 som 2023 på grund av förändrade ersättningsprinciper. De extra kostnaderna är 230 tkr. Kommunledning och kansli redovisar ett budgetöverskott på 0,5 mnkr. IT-enhetens ekonomiska resultat är i nivå med budget. I resultatet ingår kostnader för nedskrivningar av IT-utrustning med 2,2 mnkr. Enheten har sålt IT-utrustning under året med en realisationsvinst på 1,0 mnkr. Kostnaderna för avskrivningar och internränta är 1,4 mnkr lägre än budget. Det finns en positiv budgetavvikelse för personalkostnader på 0,2 mnkr.

Nettokostnaderna för kommunledningsförvaltningen har ökat med ca 4,6 mnkr från 2022 till 2023. Kostnaderna för ekonomienheten har ökat med 1,6 mnkr.

Kostnaderna för försäkringspremier ökade med ca 400 tkr, licenser med 200 tkr, porto med 200 tkr, personal med 1,3 mnkr och övrigt med 200 tkr. Kostnadsökningarna för personal möts av en minskning av konsultkostnader med 700 tkr. Den huvudsakliga förklaringen till de ökade personalkostnaderna är återgångar till arbete efter sjukskrivningar. HR-enhetens ökade kostnader förklaras till stor del av ökade licenskostnader med 300 tkr och att kostnader för friskvård har bokförts för såväl 2022 och 2023. Under året har principen för när bidrag betalas ut förändrats. IT-enhetens ökade kostnader förklaras huvudsakligen av nedskrivningar av IT-utrustningar. Nedskrivningarna kompenseras till viss del av reavinster i samband med försäljning av utrustning.

Årets verksamhet

Arbetet på kansli- och kommunikationsenheten kretsade i början av 2023 mycket kring starten av en ny mandatperiod. Två utbildningsinsatser gjordes för politiker dit även förvaltningschefer och sekreterare var inbjudna. En särskild satsning på fullmäktige i regi

av SKR gjordes också.

Under året blev behovet av att stärka det civila försvaret allt mer påtagligt och bland annat gjordes i samarbete med HR-enheten ett stort arbete med att krigsplacera alla anställda.

Tillsammans med näringslivsansvarig har ett arbete påbörjats angående Habo kommunsplatsvarumärke. Arbetet är en fortsättning på ett projekt från 2019 och syftet är att få möjlighet att arbeta strategiskt med platsens varumärke och på så sätt attrahera fler invånare, besökare och investeringar till platsen Habo.

Stort fokus har legat på byte av intranät. Det tidigare intranätet var över 16 år gammalt och ett byte skedde till en ny plattform och en helt ny struktur. Vären ägnades åt förstudie och till att arbeta om innehållet för att passa den nya strukturen, och under hösten skedde själva förflyttningen av information.

Även den grafiska profilen reviderades och fick ett modernare uttryck, fler komplementfärger samtidigt som den också blev mer enhetlig i och med att den blå vågen togs bort och ersattes med en grön våg för att harmonisera med färgerna i kommunens vapen.

Utvecklingen av kommunens system för beslutsstöd har fortsatt under året och fler moduler har adderats. Ytterligare verksamhetsrapportering som hållbarhet har lagts till nuvarande moduler. Det pågår en ständig utveckling av affärssystem och system för upphandling. Upphandlingsverksamheten görs nu till stora delar kategoristyr. Flera utredningar och verksamhetsanalyser har genomförts under året. Bl a har förutsättningarna för att införa e-handel undersökts.

HR-enheten började året med att implementera det nya pensionsavtalet AKAP-KR vilket innebar en omfattande informationsinsats till kommunens

medarbetare, då många var tvungna att göra ett val av pensionsavtal. Även pensionspolicyn samt tillhörande riktlinjer reviderades i samband med detta. Den 1 oktober 2023 trädde de nya arbetstidsreglerna i kraft med krav på bland annat 11 timmars dygnsvila. De nya reglerna innebar stora förändringar i flera av kommunens verksamheter och HR-enheten bistod verksamheterna i detta förändringsarbete. Arbetet med fokusområdet attraktiv arbetsgivare har fortsatt med särskilt fokus på minskad sjukfrånvaro, chefers förutsättningar och utvecklat ledarskap, förbättrad uppföljning och analys av nyckeltal med mera. Under hösten genomfördes också en stor utbildningsinsats för alla medarbetare i åldern 40 - 60 år, samt alla chefer, i ämnet kvinnors hälsa kopplat till klimakteriet. Därtill har HR-enheten arbetat med att förenkla anställningsprocessen genom att implementera ett nytt digitalt system för anställningsavtal, Anställningsguiden, vilket har både förenklats och snabbat upp anställningsprocessen vid rekrytering.

IT-enheten har under 2023 bytt lokaler för att frigöra ytor för Socialförvaltningens verksamhet. Personalens bärbara datorer har bytts under året och likt tidigare år har högstadiet fått nya datorer i årskurs 7. IT-enheten har också varit involverade i att färdigställa skola, förskola och sporthall på Kärnekulla. Förberedelser för digitala nationella prov har initierats. Den nya e-tjänsteplattformen har i början på det gångna året helt tagits i bruk och därmed har den gamla avvecklats. Även den nya IoT-plattformen i länet har gått i skarp drift. Stort fokus har också legat på att säkra ingående komponenter i IT-miljön och tillse att systemuppdateringar omgående appliceras där så är möjligt, för att på så vis minimera risker för cyberattacker eller andra former av antagonistiska handlingar på IT-området.

Nyckeltal

Egna nyckeltal (kommunledningsförvaltningen)	2023	2022	2021	2020	2019
Nettokostnad per invånare	3 245	2 330	2 239	2 194	1 925
Förvaltningens andel av total nettokostnad (%)	5,0	3,8	4,0	3,8	3,4

Framtiden

Kommunledningskontorets verksamhet fungerar till stora delar stödjande till kommunens olika verksamheter som till exempel skola, äldreomsorg, fritid- och kultur m.m. Kommunledningskontoret har också en viktig funktion i att hålla samman ärenden och processer som löper över nämnder och förvaltningar där det krävs ett nära samarbete mellan olika funktioner för att kunna hantera ärendet på ett bra och effektivt sätt. Kommunledningskontoret har också en viktig för att skapa så goda förutsättningar som möjligt för att kunna skapa samhällsutveckling tillsammans med andra externa myndigheter, organisationer, företag och övriga aktörer.

En helt avgörande faktor för framgång och en bra kvalitet i verksamheten framöver kommer att vara kommunens förmåga att lyckas med kompetensförsörjningen och kunna rekrytera och behålla den kompetens som krävs för att kunna bedriva verksamheten. Kommunens måste uppfattas som en attraktiv arbetsgivare och stå sig väl i konkurrensen med andra arbetsgivare. Det är i det sammanhanget viktigt att det skapas ett gott arbetsklimate, via en ledningskultur som uppmuntrar till innovationer, nytänkande och som uppmuntrar till ständiga förbättringar av verksamheten.

Förmågan att kunna ta tillvarata de möjligheter som digitaliseringen skapar kommer också att vara en viktig faktor för framgång. Det kommer att krävas fortsatta investeringar som ger möjligheter till utveckling och effektivisering av verksamheten. En utmaning med den ökade digitaliseringen är den ökade sårbarheten och det senaste årets händelser har tydligt visat på behovet för myndigheter och företag att satsa stora resurser inom detta område. De negativa konsekven-

serna av en attack mot kommuners kan bli förödande med stora oönskade konsekvenser som resultat.

Ökade krav från lagstiftning, invånare, myndigheter och andra organisationer medför också att det krävs ett bra samarbete med företag, ideella organisationer, andra kommuner och invånare.

En växande kommun med stora investeringsbehov ställs inför verksamhetsmässiga och ekonomiska utmaningar. Då måste det finnas ett bra stöd, via kommunledningsförvaltningens personal, till kommunens olika verksamheter när det gäller exempelvis ekonomiuppföljning, personalfrågor i dess olika former, it-stöd, digitalisering och kommunikation. Förvaltningen har också en mycket viktig roll i att stötta den demokratiska processen och de förtroendevalda som har olika uppdrag inom den. Utvecklingen av den lokala demokratin kommer att vara en av de allra viktigaste frågorna framöver och kommunledningsförvaltningens tjänstemän måste vara väl grundade i den så kallade ämbetsmannatiken som grundar sig på de rättsliga principerna demokrati, legalitet, objektivitet, fri åsiktsbildning, respekt för människors lika värde, frihet och värdighet samt effektivitet och service.

Investeringar (tkr)

Investeringsbudget 2023

7 959

Bokslut 2023

2 937

Avvikelse

5 022

Kommunledningsförvaltningens investeringsbudget domineras av investeringar kopplade till IT-enhetens verksamhet. Några av de större IT-relaterade investeringarna har skjutits till 2024.

Tekniska förvaltningen

Susanne Wahlström
Ordförande

Svante Modén
Förvaltningschef

Tekniska förvaltningen

Tekniska förvaltningen är en förvaltning under kommunstyrelsen. Förvaltningen ansvarar för bygglov, mark- och planärenden, vattenavlopp, grönytor, gatudrift och trafikfrågor, gatu- och VA-entreprenader, fastighetsförvaltning av kommunens egna fastigheter, byggentreprenader och produktion av mat till skolor, äldreomsorg med mera.

Årets ekonomiska resultat (tkr)

	Budget 2023	Bokslut 2023	Återstår 2023	Bokslut 2022
Administration/tekniska	6 756	6 992	-236	6 801
Exploatering	32	-16 848	16 880	-1 716
Fastighetsenheten	475	2 815	-2 341	2 791
Gata/parkenheten	31 714	28 140	3 574	22 552
Kostverksamheten	868	1 954	-1 086	1 200
Lokalvård	0	-1 023	1 023	-1 249
Vaktmästeri	504	198	306	-46
Summa	40 349	22 228	18 120	30 333

Tekniska förvaltningens administration redovisar en negativ avvikelse mot budget med -236 tkr vilket främst beror på att utbetalda bostadsanpassningsbidrag blev 753 tkr högre än budgeterat. Underskottet har till stor del kompenseras av lägre lönekostnader till följd av vakans och lägre kostnader för köpta tjänster.

Exploateringsverksamheten redovisar en positiv avvikelse mot budget med 16 880 tkr vilket till största del förklaras av intäkter från tomtförsäljningen på Tumbäck industriområde och intäkter genererade från markbyte på Västra Solhöjden/Fiskebäck.

Fastighetsenheten redovisar en negativ avvikelse mot budget med -2 341 tkr. Anläggningar med ett sammanlagt restvärde på 1 977 tkr. har ersatts av nyinvesteringar och därför skrivs ned. Behovet för akuta underhållsåtgärder har resulterat i ett budgetöverskridande med 4 mnkr. Akuta åtgärder på Fagerhus och Vårdcentrum stod för merparten av överskridandet. Löpande och planerade underhållsåtgärderna överskred budgeten med 300 tkr. Det tillkom även ej budgeterade avetableringskostnader om 600 tkr. för skolmoduler som har använts vid Bränninge- och

Alléskolan. En förändrad redovisning av hyreskostnader för fastigheten där Grubbostad Solhöjden driver sin verksamhet medför extra kostnader om 262 tkr som ej budgeterats. Utfallet på den interna kostnadsräntan blev 978 tkr. högre än budgeterat. De högre kostnaderna och kostnader som ej kunnat budgeterats har delvis kompenseras av lägre konsultkostnader, lägre kostnader för köpta tjänster och lägre lönekostnader. Även erhållet elstöd om 1 956 tkr. har bidragit påtagligt till att minska avvikelsen.

Gata/parkenheten redovisar en positiv avvikelse mot budget med 3 574 tkr. Det positiva utfallet beror på exploateringsersättning för Kärnekullaprojektet om 6 550 tkr. samt erhållet elstöd om 604 tkr. Dessa intäkter kompenserade kostnaderna om 222 tkr. avseende slamsugning under 2022 som belastar 2023 års budget samt bidrag som kommunen betalade ut till vägsamfälligheter som överskred budgeten med 176 tkr. Ett sammanlagt restvärde på 2 359 tkr. för anläggningar som ej längre har någon servicepotential eller har ersatts av nyinvesteringar har skrivits ner. I augusti 2022 har en privatägd villa på Bagaregatan drabbats av vattenskada på grund av översvämmande dagvatten från kommunal mark. Kommunstyrelsen har godkänt

ett förlikningsavtal som innebär en ersättning om 500 tkr. till fastighetsägaren. Vidare har Länsförsäkringar Skaraborg skickat till Habo kommun ett regresskrav om 1 806 tkr. motsvarande ersättning som lämnades genom försäkringstagarens villahemförsäkring. Dessa oförutsedda kostnader belastar enhetens bokslut negativt med 2 306 tkr.

Kostverksamhetens resultat är ca 1 mnkr sämre än budget vilket förklaras av att kostnader för livsmedel och personal blivit högre än budgeterat. Livsmedelsbudgeten har överskridits med 10% vilket beror på att det genomförts stora förändringar i form av tillkommande och nya kök som medfört ökade engångskostnader samt att livsmedelspriserna har ökat under året med 8%. Även en ökad försäljning har inneburit mer inköp av livsmedel. Lönerna inom kommunals avtalsområde ökade mer än beräknat vilket gav en ökad kostnad på ca 200 tkr. Under året har en personalavveckling genomförts till en kostnad på 360 tkr. Heltid som norm innebär också överanställningar som ibland inte kan utnyttjas kostnadseffektivt. Kostnaderna för förbrukningsmaterial har överskridits med 450 tkr, dels pga. de nya köken som behövs fyllas på men även avtalets höga prisnivå. På intäktssidan har försäljningen till framför allt barnomsorg varit högre än budgeterat, vilket gör att intäkterna totalt överstiger budget med ca 2 mnkr.

Lokalvårdsverksamheten redovisar en positiv avvikelse mot budget med 1 023 tkr vilket till största del förklaras av lägre personalkostnader än budgeterat med på grund av sjukfrånvaro. Efter att verksamheten har förbrukat förra årets uppbyggda lager för förbrukningsmaterial har de nya inköpen styrts utifrån aktuellt behov och därigenom blev kostnaderna drygt 100 tkr. lägre än budgeterat.

Årets verksamhet

Gata-/parkverksamheten

Gata-/parkverksamheten har fortsatt med tidigare års arbete med att skapa trygga färdvägar för oskyddade trafikanter till viktiga målpunkter. I samband med Kärnekullaskolans öppnande byggdes en hastighetssäkrad passage vid Anders Larssons väg som är en viktig knutpunkt i barnens färdväg till skolan.

I Kärnekullaområdet är nu utbyggnader av gator och övrig allmän platsmark färdigställda. En viktig del i projektet blev öppningen av lekmiljö ”Gläntan” och i samband med öppnanden av skolan togs

även Shared Space ytan mellan skola/sporthall i bruk.

Arbetet med sluttäckningen av Sibbabo avfallsdeponi etapp 2 pausades i september pga av stora mängder nederbörd vilket gjorde massorna svårhanterliga och att rätt kvalitet inte kunde uppnås. Etapp 2 planeras att avslutas maj 2024.

På Västra Solhöjden har utbyggnaden av gator, vatten och avlopp samt allmän platsmark utförts. Kommunens första utflyktslekmiljö växer fram på området och planeras kunna tas i bruk våren 2024.

Under 2023 invigdes en ny rastplats vid f.d Västgöte motel som nu blivit en välkomnande entré till kommunen. Under vår och sommar var det ofta besökare som njöt av den vackra utsikten över Vättern.

Sommar i Centrumprojektet genomfördes även 2023. Vid biblioteket fanns pingisbord samt fotbollsspel. Likt 2022 utfördes arbetet efter en gemensam planering med de lokala handlarna vilket var mycket positivt.

Fastighetsenheten

Under 2023 färdigställdes Kärnekullaskola- och förskola samt Sporthall (Habo Arena). Omläggning av tak har utförts på delar av Vårdcentrums och Fagerhus tak på grund av vattenläckage. Fastighetsenheten har under året implementerat ett nytt fastighetssystem som kommer att fortsätta att utvecklas under 2024. Underhålls- och energieffektiviseringsarbeten har utförts enligt årsplaneringen. Till- och ombyggnation av tillagningskök på Hagabodaskolan har färdigställts och blev klar att ta i bruk inför skolstart 2024. Under 2023 har behovet av akut underhåll ökat i omfattning. Kommunen förvärvade gamla Hagakyrkan och arbetet att upprätta underlag för ombyggnation har påbörjats i samverkan med berörda verksamheter. Ombyggnation till gruppbostad på ringvägen har avslutats och togs i bruk i mars 2023.

Kostverksamheten

Under året genomfördes en stor omorganisation med anledning av verksamhetsövertagande från Sodexo och uppstart av tillagningskök på Kärnekulla skola och mottagningskök på Kärnekulla fsk. Parallellt med detta har ombyggnad av Hagabodaskolans kök från mottagningskök till tillagningskök pågått under hösten med driftstart januari 2024. Under våren slutfördes

även livsmedelsupphandlingen och nya avtal trädde i kraft 1 oktober.

Nyckeltal

Egna nyckeltal	2023	2022	2021	2020	2019
Beläggingsunderhåll, m2	19 890	16 830	28 200	28 249	20 794
Vägyta inkl. GC-vägar, m2	709 509	670 277	635 872	652 709	652 709
Antal lagade dagsportioner	210 350	176 176	153 733	159 919	167 000
Antal dagsportioner/årsanställda i centralköket	15 761	14 875	12 134	12 962	13 533
Skolmåltidskostnad/elev	33,29	32,86	39,50	39,26	37,85

Under 2023 genomfördes 18 % mer gatubeläggningsarbete (toppningar) inom kommunen jämfört med 2022. Huvudamanskapet av flera gator och övrig allmän platsmark togs över från privata exploateringsområden under året. Tillsammans med Västra Solhöjden som byggdes ut i egen regi medförde detta till ökad drift och skötsel av gator med ca 6 % jämfört med 2022.

Ökning av lagade och serverade portioner avser huvudsakligen utökad verksamhet med nya skolor och förskolor. Högre kostnad per skolportion beror på ökade livsmedels- och lönekostnader.

Investeringar (tkr)

Investeringsbudget 2023	Bokslut 2023	Avvikelse
257 524	213 691	43 833

Tekniska förvaltningen har förbrukat 213 691 tkr. av årets investeringsbudget om 257 524 tkr., vilket motsvarar 83% av budgeten. Investeringsramen om 123 384 för de tre stora projekten på Kärnekullaområdet utgjorde drygt hälften av förvaltningens investeringsbudget för året. Den nya skolan och förskolan öppnade sina dörrar vid starten av det nya läsåret, medan sporthallen lämnades över i december.

Genomförandet av ett flertal projekt flyttas fram till 2024 på grund av att projektplaneringen ligger efter eller att den tidiga vintern har förhindrat genomförandet (Fagerhult/Fagerlidsvägen, Stationsområdetutbyggnad pendelparkering, GC-vägar, Ombyggnad högspänningsanläggning VC, Kulturskola – enhetlig lokalisering, Skyfallsåtgärder, Bussgata Bränningegata samt ett par mindre projekt). Medel som reserveras från årets investeringsbudget uppgår till 46 116 tkr.

I projektet 60 010 Utökad markreserv blev årets kostnader för markköp 1 957 tkr. högre än budgeterat. Detta tillsammans med ytterligare ett par mindre projektavvikelse medför att 2 332 tkr. förskottas från investeringsbudgeten för 2024.

Projekt	Invest. budget 2023	Bokslut 2023	Avvikelse
22064 Förskola Söderkulla/Solhöjden (80 barn)	45 452	36 396	9 056
25003 Lekmiljöer, reinvestering samt investering	13 781	5 841	7 940
60014 Exploateringskostnader V:a Solhöjden E3	10 313	6 865	3 448
25005 Stationsområdet (utbyggnad pendelparkering etc)	3 000	7	2 993
25002 GC-vägar Investering ÖP 2040	2 997	68	2 929
21990 Ospecificerat	3 049	1 018	2 030
24039 Kärnekulla (Gata)	8 292	9 380	-1 088
60010 Utökad markreserv	9 976	11 933	-1 957

Två större flerårsprojekt har avslutats under året:

- I projektet 22088 Gruppbostad 2022–2023 som budgeterats till 10.000 tkr. har entreprenadkostnaderna blivit 916 tkr. lägre.
- Projektet 24039 Kärnekulla (Gata) som budgeterats till 23 300 tkr. överskred budgeten med 14 563 tkr. Enligt gällande regelverk avseende exploateringsredovisning har erhållen gatukostnadsersättning kostnadsförts direkt på enhetens drift. Därigenom har Gata/parkenheten haft ett positivt resultat under de senaste åren.

Projekt	Budget	Utfall	Avvikelse
22088 Gruppbostad 2022–2023 (SN190612/KS 190911)	10 000	9 084	916
24039 Kärnekulla (Gata)	23 300	37 863	-14 563

Framtiden

Gata/Park ser optimistiskt på framtiden. Under 2024 planeras bland annat en ny gång- och cykelbro över Domeån, ny stationspark och ombyggnation av passager vid Kråkerydsvägen. Slutförandet av exploateringsområdet Västra Solhöjden och sluttäckningen av deponianläggning Sibbabo blir två avslut av projekt som pågått under en längre tid.

En stor framtida utmaning som enheten ställs inför är att hantera den dagliga verksamheten med en växande kommun samtidigt som dom ekonomiska ramarna stramas åt.

För **Kostverksamheten** är rekrytering av personalen en fortsatt stor utmaning men i och med att kommunen nu har fler tillagningskök och har fått positiv uppmärksamhet så har kostenheten vi blivit mer attraktiva som arbetsgivare. En förbättrad arbetsmiljö och goda utvecklingsmöjligheter ökar förutsättningarna för att göra bra rekryteringar. Livsmedelspriser kommer sannolikt fortsätta öka och ge oss stora utmaningar att bibehålla kvalitén med mindre resurser. Ombyggnationen av mottagningsköket på Hagabodaskolan till tillagningskök kommer att ge stora positiva effekter både på kvalitet och matsvinn. Under

2024 kommer stort fokus att ligga på att få den nya organisationen att fungera på ett effektivt sätt. Kosten kommer att jobba vidare med att hitta bra rutiner och få nya medarbetare och arbetsgrupper att trivas för att gemensamt ge kommuninvånarna bra och hållbara måltider genom hela livet. Digitalisering kommer att genomföras för hemtjänstens måltider, plock och leverans av artiklar och egenkontroll.

Fastighetsenhetens underhållsarbete har i viss mån tvingats omprioriteras. På grund av flera akuta åtgärder har flera planerade underhållsåtgärder på Vårdcentrum behövs skjutas upp. Med kännedom om befintlig fuktproblematik i delar av fastighetsbeståndet finns risk för att akuta problem uppstår som kräver stora ekonomiska och personella insatser. Tekniska förvaltningen har i möjligaste mån försökt prioritera åtgärder som inte medför alltför stora konsekvenser på lång sikt, men fortsatta ökade insatser krävs för underhållsåtgärder som berör klimatskalen såsom tak- och fönsterbyten samt markdräneringar.

Under 2024 kommer bl.a. fastighetsenheten att avsluta arbetet med stambytet på fyra avdelningar inom särskilt boende på vårdcentrum vilket innebär att socialförvaltningen kan ta alla avdelningarna i anspråk.

VA-verksamheten

Susanne Wahlström
Ordförande

Svante Modén
Förvaltningschef

VA-verksamheten

VA-enheten på tekniska förvaltningen ansvarar bland annat för kommunens dricksvattenförsörjning och avloppsvatten. Enheten driver, sköter och underhåller avloppsreningsverk, dricksvattenverk och ledningsnät.

Årets ekonomiska resultat (tkr)

	Budget 2023	Bokslut 2023	Återstår 2023	Bokslut 2022
VA-verksamheten	1 055	2 252	-1 197	2 472
Summa verksamhetsstruktur	1 055	2 252	-1 197	2 472

Resultatet 2023 för VA är ca 1,2 mnkr sämre än budget. Taxeintäkterna upparbetas inte fullt ut (-791 tkr) men elstöd har mottagits om ca 760 tkr vilket gör att intäkterna totalt hamnar i nivå med budget. Elkostnaderna för året överskrider budget med ca 250 tkr och kostnader för övertid och beredskap/jour överskrider budget med ca 160 tkr för året. Däremot har det varit färre incidenter med läckor och stopp vilket gör att budget inte upparbetas fullt ut. Kapitalkostnader i form av avskrivningar överskrider budget med ca 1,2 mnkr.

Årets verksamhet

2023 har präglats av stora investeringar med fokus på nybyggnation på ledningsnätssidan samt planering, underhåll för kommunens framtida avloppsrening. Sammantaget innebär den stora investeringsvolymen ökat ansvar för VA-verksamheten.

Under året har en fördjupad förstudie genomförts för framtida Habo avloppsreningsverk och en rad processer har startats för att möjliggöra om- och tillbyggnad (ny detaljplan, nytt tillstånd etc). Ett fortsatt stort behov av reinvestering och utveckling av kommunens reningsanläggningar har 2023 resulterat i ny renshantering i Fagerhults och Brandstorps reningsverk. Driftstörningar har inträffat under året och anmälts till tillsynsmyndighet.

Antalet vattenläckor på kommunens ledningsnät (8 st) har under året legat något lägre än tidigare år. Analysen av det kommunala dricksvattnet visar att 98,6 % uppfyller ställda krav. Utredningar och åtgärder

har fortlöpt för att trygga vattentillgången bl a har nya dricksvattenpumpar installerats i Brandstorps vattenverk och ytterligare en huvudvattenledning från Bankeryd till Habo har lagts för en stor del av sträckan.

Övergången till digital avläsning av vattenmätare har fortsatt och drygt hälften av vattenmätarna hos våra kunder är digitala. VA-utbyggnad till Ebbarp m fl har genomförts under året och beräknas driftsättas under våren 2024. Utöver utbyggnaden till Ebbarp har ledningsnät byggts ut i kommunens exploateringsområde på Västra Solhöjden. Under 2023 har även flera insatser för höjd säkerhet för VA-verksamheten fortlöpt.

Kommunens VA-plan antogs under 2023 och arbetet med planen går nu över till en fas där åtgärder ska genomföras och följas upp.

Nyckeltal

Egna nyckeltal	2023	2022	2021	2020	2019
Nettokostnad/inv	171	191	-69	-104	22
Täckningsgrad VA	91	90	101	90	99
Antal åtgärder-vattenläckor	8	13	11	12	12

Investeringar (tkr)

Investeringsbudget 2023	Bokslut 2023	Avvikelse
97 969	93 297	4 472

Upparbetningsgraden för året hamnar netto på 95%. Av budgeterade 98 mnkr har 21 mnkr inte upparbetats under året, varav 18 mnkr reserveras till kommande år, mestadels pga förseningar i projekten. Samtidigt förskottas 10,5 mnkr från 2024 då några projekt löpt på snabbare än plan.

För projekten 71036 Eket-Ebbarp, 71055 Nytt/ombyggnad av Habo reningsverk och 71071 V:a Solhöjden Etapp 3 har årets budget överskridits med 7,2 mnkr, 2 mnkr resp 1,3 mnkr pga att arbetena löpt på snabbare än plan. Medel för respektive projekt förskottas från 2024.

För projekten 71044 Fagerhult, Fagerlidsvägen mfl och 71065 Dubblerad huvudvattenledning till Habo upparbetas inte 9,9 mnkr resp 5 mnkr av årets budget pga senarelagd projektstart resp inväntad slutreglering. Dessa medel reserveras för respektive projekt till 2024.

Projekt

	Investeringsbudget 2023	Bokslut 2023	Avvikelse
71036 Eket-Ebbarp	36 756	43 948	-7 192
71055 Nytt/ombyggnad av Habo reningsverk	2 246	4 218	-1 972
71071 V:a Solhöjden Etapp 3	8 409	9 703	- 1294
71044 Fagerhult, Fagerlidsvägen mfl	14 859	4 915	9 944
71065 Dubblerad huvudvattenledning till Habo	20 211	15 240	4 971
71012 Förnyelse, vattenledningar	3 400	693	2 707

Årets verksamhet

Habo tätorts avloppsreningsverk har föråldrad maskinutrustning, begränsad hydraulisk kapacitet och behöver byggas om och till för att klara framtida strängare krav. Projektet kommer att kräva stora investeringar under kommande 5-årsperiod. I början av 2024 slutförs en fördjupad förstudie och projektet handlas upp för att gå vidare med projektering och byggnation. Samtidigt pågår arbete med ny detaljplan för området där verket ligger samt en samrådsprocess för nytt miljötillstånd.

Rådande omvärldsläge sätter fokus på verksamhetens behov av kris- och krigsberedskap. Detta innebär sammantaget med förväntad framtida tillväxt i kommunen flera utmaningar för VA-verksamheten vad gäller ny- och reinvestering i ledningsnät, avloppsrening, dagvattenhantering och dricksvattenförsörjning. För att möta utmaningarna krävs engagemang, långsiktig planering, samarbete och resurser.

Resultaträkning 2023, mnkr

	2023	2022
Verksamhetens intäkter (not 1)	23,7	21,3
Verksamhetens kostnader	-20,0	-19,7
Avskrivningar	-5,6	-3,8
Verksamhetens nettokostnader	-1,9	-2,2
Därav jämförelsestörande	0,3	
Finansiella kostnader (not 2)	-0,4	-0,3
Årets resultat	-2,3	-2,5

Balansräkning 2023, mnkr

	2023	2022
Tillgångar		
Anläggningstillgångar		
Mark, byggnader, anläggningar	187,1	164,3
Maskiner, inventarier	0,2	1,0
Pågående investeringar	105,9	41,1
Summa anläggningstillgångar	293,2	206,4
Omsättningstillgångar		
Kundfordringar	3,8	1,2
Kortfristiga fordringar kommunen	7,9	8,8
Summa omsättningstillgångar	11,7	10,0
Summa tillgångar	304,9	216,5
Avsättningar och skulder		
Avsättningar		
Avsättningar pensioner	0,3	0,3
Långfristiga skulder		
Långfristiga skulder kommunen	208,0	126,5
Kortfristiga skulder		
Kortfristiga skulder	1,7	1,8
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	94,9	87,9
Därav förutbetalda intäkter från överuttag (not 3)	5,3	7,5
Därav förutbetalda intäkter från anslutningsavgifter (not 4)	89,6	80,3
Summa kortfristiga skulder	96,6	89,7
Summa avsättningar och skulder	304,9	216,5
Utgående skuld		
<i>Not 1 Verksamhetens intäkter</i>		
<i>Periodiserade anslutningsavgifter</i>	1,7	0,7
<i>Intäkter från taxor</i>	20,4	20,1

Tillgångar	2023	2022
<i>Övriga intäkter</i>	1,5	0,5
<i>Not 2 Finansiella kostnader</i>		
<i>Räntekostnad Anläggningar</i>	-0,7	-0,4
<i>Tillgodoförd ränta Skuld anslutningsavgifter</i>	0,3	0,1
<i>Not 3 Ingående förutbetalda intäkter överuttag</i>	7,5	10,0
Årets förändring	-2,3	-2,5
Utgående förutbetalda intäkter överuttag	5,3	7,5
<i>Not 4 Ingående förutbetalda intäkter anslutningsavgifter</i>	80,3	54,3
Årets förändring	9,2	26,0
Utgående förutbetalda intäkter anslutningsavgifter	89,6	80,3

Verksamhetens resultat- och balansräkning har upprättats i enlighet med Lagen om kommunal redovisning och de rekommendationer som lämnas av Rådet för kommunal redovisning, samt med beaktande av Lagen om allmänna vattentjänster.

Beskrivning av Habo kommuns redovisningsprinciper återfinns i kommunens årsredovisning. Nedan följer en beskrivning av väsentliga redovisningsprinciper för VA-verksamheten

Prissättning för VA-verksamhetens tjänster regleras i VA-lagen enligt självkostnadsprincipen. När avgifterna överstiger/understiger kostnaderna särredovisas dessa som en skuld/fordran till abonnentkollektivet under rubriken "Förutbetalda intäkter från överuttag"

Anslutningsavgifter ska täcka avskrivningar på nyinvesteringar i ledningsnät, räntekostnad för nyanläggning i ledningsnät, samt direkta kostnader vid anslutning samt administration.

Anslutningsavgifter periodiseras med 1/50-del per år. Anslutningsavgifter bokförs som en förutbetald intäkt.

Anläggningar inom VA-verksamheten debiteras under 2023 en räntekostnad på 0,35 % av bokfört värde. Detta gäller också den anläggningsgrupp som administrerar anslutningsavgifterna där tillgodoförd ränta debiteras.

Kommungemensamma kostnader såsom HR, ekonomi debiteras inte ut till förvaltningarna och inte heller till VA-verksamheten. IT-tjänster debiteras VA-verksamheten utifrån användarens kostnadsställe. Vissa gemensamma kostnader för administration TK debiteras till VA-verksamheten.

Räddningstjänsten

Susanne Wahlström
Ordförande

Samuel Nyström
Förvaltningschef

Räddningstjänsten

Räddningstjänsten ansvarar för brandskyddsfrågor, operativ räddningstjänst, krishantering och samordning av kommunens arbete med skydd mot olyckor.

Årets ekonomiska resultat (tkr)

	Budget 2023	Bokslut 2023	Återstår 2023	Bokslut 2022
Räddningstjänsten	8 828	8 657	171	7 538
Summa verksamhetsstruktur	8 828	8 657	171	7 538

Räddningstjänsten visar vid årets slut en positiv avvikelse på 171 tkr. Den största avvikelsen utgörs av överskottet på personalkostnader. En tillsättning av vakant tjänst senarelades på grund av föräldraledighet. Verksamheten redovisar ett underskott på övriga kostnader som beror på generella kostnadsökningar pga. rådande inflation. Det uppstod i sista kvartalet av året ett par akuta oförutsedda kostnader, dels byggnation av en till kontorsarbetsplats, dels en oundviklig uppgradering av det utalarmeringssystem som räddningstjänsten använder sig av. Dessa två oförutsedda kostnader fick inrymmas i det överskottet verksamheten hade totalt. En god ekonomisk hushållning har hållits under året där varje inköp har prioriterats noga.

Årets verksamhet

Arbetet med att ta fram handlingsprogram för trygghet och säkerhet påbörjades under 2023, planeras bli klart under 2024.

Räddningstjänsten har totalt under året utbildat 1004 personer i brandskydd och sjukvårdsutbildningar varav 281 elever i förskoleklass och årskurs två.

Gällande tillsyner har det tidigare saknats personella resurser för att tillgodose den mängd som den nya föreskriften från MSB (myndigheten för samhällsskydd och beredskap) pekar på. Räddningstjänsten har under året anställt en person med inriktning mot det brandförebyggande arbetet där tillsyner utgör en del. Personen har varit föräldraledig under 2023 vilket gjort att Habo har behövt köpt in tjänsten från Jönköpings kommuns räddningstjänst. Detta har medfört ett något mindre antal gjorda tillsyner

än planerat under året, dialog har förts med MSB och detta kommer justeras och jobbas ikapp under kommande år. Prioriterade verksamheter under året har varit kyrkor och dess samlingslokaler. Projektet med tillsyn av radhus har också påbörjats.

Under 2023 har räddningstjänsten ryckt ut på ungefär lika många händelser som föregående år, 196 st (205). Av dessa gjordes 39 st (41) insatser i annan kommun. Antalet trafikolyckor var under året betydligt färre än tidigare, 2023 inträffade 24 (41) i Habo. En stor del av trafikolyckorna skedde på väg 195 och väg 26/47, en med dödlig utgång och övriga med endast lindriga personskador. Orsaken till minskat antalet olyckor är svår att säga något om för ett enskilt år. Det har inte gjorts någon särskild satsning runt dem stora vägarna under 2023.

Antalet bränder i byggnader var 9 (9) och fortsätter att vara på en låg nivå ur ett nationellt perspektiv. Ingen person har omkommit i samband med bränder under året i Habo kommun.

Under sommaren 2023 har det likt sommaren 2022 inträffade ett kraftigt skyfall som ledde till att räddningstjänsten fick rycka ut på ett antal översvämningar. Här lyckades man förhindra vattnet från att orsaka skador på byggnader. Anledningen är att man under året arbetat i kommunen med att bygga upp resurser för att ta hand om olika typer av väderstörningar. Det handlar om både personella och materiella resurser och sker genom samverkan mellan framförallt Tekniska förvaltningen och räddningstjänsten. Under året inträffade några större bränder i Mullsjö och Jönköping där räddningsstyrkan från Habo var

delaktig i insatsen.

Arbetet i nätverket för att förebygga skadegörelse inom kommunen har fortsatt och antalet skador och skadekostnader är låga. Under året har räddningstjänsten deltagit i skoldagarna ”lag och rätt” där man utbildat och informerat ca 160 elever i årskurs 7 om bland annat skadegörelse och anlagd brand samt brandskydd i hemmet.

Under 2023 har kommunen tillsammans med Polisen arbetat med att ta fram nya medborgarlöften till 2024. Detta har skett i samverkan genom medborgardialog vid större evenemang i kommunen. Prioriterade områden i det nya medborgarlöftet (2024) är normbrytande barn och ungdomar, narkotika samt skadegörelse. Prioriterade områden under 2023 har varit att arbeta förebyggande mot ungdomsrelaterad

brottslighet inom tre områden: Droger, trafik och skadegörelse. Polisen har bland annat utfört hundsök på högstadiet vid ett flertal tillfällen. Man har även utfört ett antal trafikkontroller i Habo. Bägge parter har deltagit i samverkansmöten där man diskuterat aktuellt läge samt hur man förebyggande ska gå vidare i arbete mot brott. Orsaksanalys kopplat till skadegörelse och tillbud har genomförts.

Inför 2023 valde Habo kommun att satsa 6 mnkr på förstärkt krisberedskap. Upphandling och arbete med inköp har gjorts året. Vissa delar blev av olika anledningar försenade men beräknas vara på plats under 2024. Förvaltningarna har arbetat vidare med kontinuitetsplaneringen och räddningstjänsten har genom beredskapssamordnare funnits som ett stöd.

Nyckeltal

Egna nyckeltal	2023	2022	2021	2020
Antal anställda heltid	4	3	3	3
Antal anställda deltid	28	28	22	24
Beredskapsstyrka	1+4	1+4	1+4	1+4
Antal tillsynsobjekt	149	160	150	150
Antal tillsyner enl Lag om skydd mot olyckor	10	5	3	6
Antal tillsyner enl. Lag om brandf och expl varor	0	0	0	0
Antal utbildade i brandskyddsutbildning	372	349	231	205
Antal utbildade elever (grundskola) i brandskyddsutbildning	351	481	140	160
Antal utbildade i sjukvårdsutbildning (HLR)	281	522	68	176
Antal räddningstjänstinsatser	196	205	182	139
-varav brand i byggnader i Habo	9	9	7	8
-varav trafikolyckor i Habo	24	41	42	25
-insatser till annan kommun (förstärkning)	39	41	28	15
Totalt antal persontimmar Habo resurser (Alla larm inkl. förstärkning)	920	987	888	670
Totalt antal persontimmar vid insatser i Habo kommun (Alla resurser) (NY 2022)	1088	1119	-	-

Personella resurser på heltid har ökat från 3 till 4 under 2023. En deltidsbrandman slutade under 2023, detta täcktes upp av personal som var anställd som reserv sedan tidigare.

Antalet tillsyner har ökat från tidigare år och kommer fortsätta öka även under nästkommande år för att komma i fas med den nya tillsynsföreskriften.

Antalet utbildningar i brand och sjukvård har löpt på under året och kommunen ligger i fas utifrån den ambitionsnivån som finns i säkerhetspolicyn.

Antalet räddningsinsatser ligger i nivå med föregående år men kommer med största sannolikhet att öka i takt med att Habo växer.

Trafikolyckor var relativt sett få under året men det finns ingen särskild analys på varför det är så kopplat till året 2023.

Persontimmar kopplat till insatser återspeglas i det antalet larm som varit under året när det inte varit många större händelser som stuckit ut. Under 2023 har det inte varit många större händelser i Habo kommun.

Investeringar (tkr)

Investeringsbudget 2023	Bokslut 2023	Avvikelse
100	99	1
5 932	268	5 664
6 032	367	5 665

Medel för krisberedskap kommer att behöva flyttas över och användas nästkommande år. På grund av försenade upphandlingar och leveranser har stor del av budgeten inte utnyttjats under 2023, därav det stora överskottet.

Framtiden

En allt mer orolig och spänd omvärld kommer påverka kommunen påtagligt under de kommande åren. Uppdraget att förstärka kommunens krisberedskap som Kommunfullmäktige beslutade hösten 2022 är bara början i att återuppta förmåga inom civil beredskap. Det var ett viktigt första steg, men vi kommer behöva göra mer. Tillsammans med övriga kommunala förvaltningar, samverkande myndigheter och civilsamhälle är detta ett fokusområde som växer än mer framöver. Förutom kommunens eget kontinuitetsarbete inom våra grunduppdrag, kommer vi få ytterligare uppdrag som kommun inom ramen för civil beredskap.

Inom det brottsförebyggande arbetet kommer kommunen behöva ta en allt större del. Förutom samordningen och det förebyggande arbetet finns tydliga signaler att även ordningsuppdraget successivt förväntas hanteras av kommunen.

Den nya lagstiftning avseende övergripande ledning

av operativa händelser som antogs 2020 påverkade svensk räddningstjänst på flera olika sätt. Förmågan till samverkan är central men där även ett gemensamt nationellt ledningssystem med krav på ständig bemanad övergripande ledning har bidragit till bildandet av RSB. Vi kommer att se än större och djupare samarbeten inom den operativa räddningstjänsten.

Tydligare krav vad gäller kommunens tillsyn av brandskydd ställs nu i och med den nya föreskriften från Myndigheten för Samhällsskydd och Beredskap (MSB). Här har räddningstjänsten fått resurser att möta de nya kraven.

Byggnadsnämnden

Niklas Funbrandt
Ordförande

Svante Modén
Förvaltningschef

Byggnadsnämnden

Byggnadsnämnden behandlar ärenden enligt plan- och bygglagen, trafikärenden och strandskyddsärenden. Byggnadsnämndens tjänstemän jobbar på tekniska förvaltningen där även nämndens administration finns.

Årets ekonomiska resultat (tkr)

	Budget 2023	Bokslut 2023	Återstår 2023	Bokslut 2022
Bygglov/myndighetsutövning	1 662	2 718	-1 056	844
Byggnadsnämnd	257	326	-70	188
Detaljplanering	1 839	1 544	296	1 283
Kartverksamhet	155	196	-42	461
Trafiknämnden	110	110	0	104
Summa verksamhetsstruktur	4 022	4 894	-872	2 879

Nämnden går sammantaget med ett underskott om -872 tkr. Underskottet beror främst på lägre bygglovsintäkter än budgeterat. Detta kompenseras delvis av lägre lönekostnader till följd av sjukskrivningar och lägre kostnader för konsulttjänster och licensavgifter. Nämnden erhöll ett LONA-bidrag på 88 tkr.

Årets verksamhet

Mycket fokus har varit att jobba med digitala arbets-sätt under året. Bland annat arbetar vi med att få till digitala utskick via digital brevlåda för både bygglovsärenden och detaljplaner.

Bygglov

Det har märkts en markant skillnad på vilken typ av ärenden som inkommit under året. Det har främst rört om- och tillbyggnader och väldigt få ansökningar om nybyggnation av flerbostadshus och industrier. Vi har märkt att världsläget har påverkat byggnationen och har kunnat jobba en del med att stänga gamla ärenden.

Mycket fokus under året har varit på att få nya e-tjänster på plats och i samband med det även utveckla webbplatsen. Utöver nya e-tjänster för ansökan och anmälan av olika ärenden har lanserat en e-tjänst där det går att boka ett möte med en handläggare.

Detaljplanering

Framtagande av detaljplaner har gett gott resultat, och har gett kommunen en god planberedskap för bostäder. Detaljplanen för Stormagärdet (ca 300 bostäder, skola och förskola) vann laga kraft i slutet av året. Det pågår flera detaljplaneuppdrag i Habo tätort, till exempel arbetet med att möjliggöra för 30 lägenheter utmed Munkvägen och en detaljplan för att kunna möjliggöra en utbyggnad av avloppsreningsverket. Även i Furusjö pågår arbete med 2 detaljplaner. 5 st planbesked har beviljats under året för att möjliggöra för fler bostäder, verksamheter, förskola och infrastruktur.

I samarbete med GIS-samordnaren och extern konsult har arbetet fortsatt med att digitalisera kommunens äldre detaljplaner. Syftet är att samtliga detaljplaner ska vara digitala och tillgängliga på en gemensam webbplats. Kommunen har ca 150 detaljplaner och vid årsskiftet 2023/24 var 105 av dessa digitaliserade. Bedömningen är att hela projektet är klart i mitten av år 2024.

Tillsyn

Under året har 66 tillsynsärenden ärenden startats bland annat för olovligt byggande, ovårdade tomter och brott mot strandskyddet. Med tid avsatt och med bättre rutiner och mallar har det resulterat i en mer effektiv handläggning. När året var slut hade vi 123

öppna tillsynsärenden.

Karta

För att kunna göra korrekta bedömningar i handläggning så är vi beroende av en aktuell och uppdaterad karta. Satsningen för att uppdatera primärkartan har slutförts under året.

Trafik

I huvudsak har arbetsuppgifterna bestått i att handlägga parkeringstillstånd samt trafikföreskrifter.

Nyckeltal

	2023	2022	2021	2020	2019
Egna nyckeltal					
Antal beviljade lov totalt	139	181	206	209	147
Antal bostäder, småhus	23	11	22	48	24
Antal lägenheter, flerbostadshus	0	231	50	134	133
Antal anmälan	78	86	60	56	73
Beviljade strandskyddsdispenser	6	9	4	5	9
Positiva förhandsbesked	3	9	12	7	7
Antal öppnade tillsynsärenden	66	44	28	46	144
Antal planbesked	5	1	1	2	0
Antagna detaljplaner	1	3	1	3	3
Disponibel planlagd mark (ha), bostäder, Habo tätort	ca 30	ca 16	ca 21	ca 26	ca 32
Disponibel planlagd mark (ha), industri, Habo tätort	ca 2,9	ca 2,5	ca 5	ca 9	ca 12
Ekonomiska nyckeltal					
Nettokostnad/invånare (kr)		224	160	268	269
Nämndens andel av total nettokostnad (%)		0,4	0,3	0,5	-0,1
Avgiftstäckningsgrad totalt (%)	38	60	82	49	48
Avgiftstäckningsgrad (%) bygglov id 2902	47	82	93	75	77
Avgiftstäckningsgrad (%) detaljplan id 2904	29	22	42	48	41

Framtiden

Sverige är nu inne i en lågkonjunktur och byggnadsnämndens verksamheter är till stor del intäktsberoende. När omvärlden förändras påverkar det i sin tur ärendemängden, eftersom färre företag och privatpersoner har möjlighet att investera eller utveckla. En stor del av nämndens verksamhet, prövning av bygglov och framtagande av detaljplaner, styrs av initiativ utifrån.

Eftersom vi är inne i en lågkonjunktur blir våra verksamheter direkt påverkade.

Bedömningen är ändå att kommunen kommer framöver kommer att ha en fortsatt stark befolkningsökning och det råder en fortsatt efterfrågan på

olika typer av bostäder. Det innebär att kommunen måste kunna svara upp mot detta och det krävs att kommunen har en aktiv markplanering och en god planberedskap för bostäder, men också för verksamheter, offentliga verksamheter och utveckling av centrum. Allt eftersom tätorterna växer uppstår även önskemål om att förändra nuvarande detaljplaner så att de kan tillåta en annan typ av markanvändning. Kommunen har en god planberedskap för att tillgodose bostadsförsörjning. Det finns även pågående detaljplanearbete som rymmer förskola och skola. Däremot är planberedskapen låg när det gäller mark planlagd för verksamhetsområde. Diskussioner om markförvärv har påbörjats som i ett steg att planlägga ny mark. Kommunen äger inte någon mark som är lämplig för verksamhet/industri.

Hur lågkonjunkturen framöver kommer att påverka enheterna och nämnden med t.ex. minskade intäkter är svårt att dra några slutsatser om i nuläget. Om det skulle uppstå arbetsbrist inom någon av verksamheterna så finns det goda möjligheter att tillfälligt organisera om personal för att förstärka upp andra delar av tekniska förvaltningen och finansiera detta genom minskade konsultkostnader åtminstone till viss del. Det finns dock en hel del öppna ärenden att stänga, tillsyn att bedriva och fördjupade utredningar som behöver utföras. Under en tid med ett lägre behov från den externa sidan av att ta fram detaljplaner, har kommunen en större möjlighet att arbeta mer proaktivt. Planändringar av gamla planer och strategiska utredningar kan tas fram i en större omfattning för att ha en god planberedskap.

Åtgärder inom digitalisering är fortsatt prioriterade och viktiga att genomföra. Samhällsbyggnadsprocessen behöver bli mer digital vilket också är en tydlig nationell inriktning och därför arbetas detta med på en bred front. Sammantaget innebär digitalisering ett stort och krävande arbete, med nya arbetsrutiner, nya sätt att kommunicera med invånare, företag och sökanden. Samtidigt ger det också en möjlighet att bygga vidare med andra digitala tjänster kopplat till detta. T.ex. e-tjänster och uppdaterad webbplats som är enkel och tillgänglig. Under år 2024 kommer arbetet fortsätta med att genomföra åtgärder inom digitalisering.

Erfaren och kompetent personal är den viktigaste faktorn för att få verksamheterna att fungera. Att vara konkurrenskraftiga och ha medarbetare som stannar kvar är avgörande för att även kunna möta kommande högkonjunktur.

En utmaning som gäller för båda enheterna är att säkra den framtida personalförsörjningen. Vi är små enheter och är sårbara. Det är och kommer fortsatt att vara av största vikt att Habo kommun är en god och attraktiv arbetsgivare.

Fritids- och kulturnämnden

Karin Hultberg
Ordförande

Adam Starck
Förvaltningschef

Fritids- och kulturnämnden

Fritids- och kulturnämnden ansvarar för kommunens idrotts- och fritidsanläggningar, bibliotek, föreningsstöd, fritidsgårdsverksamhet och allmänskulturell verksamhet.

Årets ekonomiska resultat (tkr)

	Budget 2023	Bokslut 2023	Återstår 2023	Bokslut 2022
Administration	5 396	5 404	-8	5 118
Bibliotek	6 033	5 767	266	5 306
Fritids- o kulturnämnden	196	132	64	140
Fritidsanläggningar	6 637	6 414	223	5 850
Fritidsgård	4 714	5 170	-456	4 223
Summa	22 976	22 887	89	20 638

Bibliotekets överskott beror på att flera arbetat deltid. Under året har det dessutom varit en del sjukdom och vård av barn.

Fritidsgårdens underskott beror främst på avslut med personal, ob-tillägg och övertid. Fördyrad drift p.g.a. av fördyrande kostnader i samhället. Därtill fler ungdomar som valt att delta i vardaglig verksamhet och arrangemang t.ex. skolavslutning.

Kansliet/administration hamnar något över budget och det beror till stor del på ökade kostnader för arbetskraft än vad som var förväntat. En stor del av det är för anläggningars räkning.

Det vägs upp av högre intäkter för uthyrning av sporthallar än vad som beräknades i budget.

Årets verksamhet

Kansli

- En välbesökt föreningsträff med tema bidrag och fonder där vi hade besök av RF SISU och Regionens kultursektion.
- Konstfesten var som vanligt en succé med många besökare och utställare. Nio dagars konstfest, 3 000 besök, 30 utställare, nio workshopar, tre musikcaféer med Kulturskolan (varav en ute på gården) Caféserving med Röda Korset till förmån för Världens Barn en dag, Tjejgänget

hade serveringen övriga dagar. Motorgården visade sin PV på lördagarna. Premiär för Haborutan, 24 personer tog chansen att göra en ruta och vara med på utställningen. Årets gästutställare var Siiri Julge Alvemyr från Jönköping. Pubkväll med Kulturföreningen på fredagen och barnteater på söndagen.

- I mars 2023 stod utställningen Made in Habo klar. Den visas på biblioteket, vårdcentralen och familjecentralen. Här visas produkter gjorda i Habo, alltifrån filter till stålkammar och O'Boy-paket. Bilder och en informativ och lättsam text om företagen och produkterna finns på kommunens webbplats. Projektet genomfört i samarbete med Bernt Johanson.
- Överflytt har påbörjats till nya webbplats för upplev Habo. Nu kommer vi att hamna under Habo kommuns system EPI server.
- Haft uppstart med arbete kring Naturkartan och börjat med att lägga in information om bl.a. naturreservat, spår och leder men även besöksmål som våra "Smultronställen med historia". Det är ett axplock av Habo historia som jobbats fram tillsammans med Länsmuseum.
- Iordningställandet av friluftsområden med nya skyltar och information.

- Arrangemang, nationaldag, valborg, julmarknad mfl.
- Ny fritids- och kulturchef kom på plats under 2023.
- Det nya bokningssystemet för hallar och lokaler har under året varit i full drift. Har underlättat mycket för hanteringen av bidrag samt för online bokning av hallar. Det har även då lett till att intäkterna för uthyrningen har ökat under året men framförallt så har det ökat tillgängligheten.
- Biblioteket har sagt upp nuvarande bibliotekssystem och webbplats och upphandlat en konsult till det nya bibliotekssystemet som ska implementeras vintern 2024. Biblioteket har fått pengar från Kulturrådet för kompetensutveckling inom läsfrämjande för barn och unga och med dessa pengar har man bl a varit på två föreläsningar under hösten.
- Under året har biblioteket anordnat:
- Tre bokcirklar.
- Digitalt drop-in varje vecka där det funnits möjlighet att få hjälp med digitala vardagliga ärenden.
- Tio utställningar i utställningshallen varav en barnutställning på sommaren som Jönköpings läns museum tagit fram "I skuggan av ett äppelträd".
- Fyra föreläsningar i samarbete med folkbildningsrådet: "Trädgård hela året" med Ellen Forsström, författaren Ewa Klingberg, "Från världskrig till nätkrig" med Jonathan Lundberg, "Ruths garderob" med Ingela Bendt.
- Två bokprat på Kärrsgården.
- Föreläsning med Energicentrum under hållbarhetsveckan: "Framtidens teknik i villan är redan här".
- Varje årskurs förutom åk 9 men inklusive Ängens anpassade skola har erbjudits en läsfrämjande aktivitet, bl a bokskola för f-klass och bibliotekskunskap för åk 4.
- Alla pedagoger i förskola och skola har erbjudits boktips på nya barn- och ungdomsböcker.

- Två träffar om språkutveckling och två sagostunder på öppna förskolan.
- Sju sagostunder på biblioteket och i lekparken.
- Teater för alla förskolebarn i åldern 4 och 5 år.
- Föreläsning av författaren Pär Sahlin på fritidsgården.
- Tolv olika tillfällen för barn och unga med teater, pyssel, rollspel med mera.

Öppen fritidsverksamhet

Ett normalt verksamhetsår där all verksamhet från öppethållande till genomförande av lovaktiviteter, större arrangemang och simskola har kunnat bedrivas enligt plan. Vi håller en hög tillgänglighet genom generösa öppettider och fler besökare har hittat till oss under året. Nytt för i år var "Klasskampen", ett gemensamt arrangemang tillsammans med kyrkorna i Habo och Hagabodaskolan, arrangemanget var främst för årskurs 7-9, men involverade till viss del även årskurs 4-6. Skolavslutningsfesten (Sista natta mé gänget) med åk 9, gick i år till Liseberg, med ett högt antal deltagare. Till sommarlovet delar vi traditionsenligt ut Sommarlovskort till alla barn i Habo kommun (F-klass till årskurs 9). Det berättigar till olika gratis aktiviteter under hela sommaren.

Intresset inom E-sport ökar något och tack vare ny medarbetare har vi kunnat ordna mer aktiviteter kopplat just till E-sport och digital verksamhet. Det har blivit viktigare för oss att finnas bland olika sociala medier, då barn och ungdomar i dag önskar söka kontakt den vägen.

Motorgården har till största delen jobbat med gruppverksamhet och renoverat en Volvo PV som också ställdes ut under Bilmässan på Elmia. Utöver det har det varit renoveringar och mek med egna fordon. Det har även ordnats med ett besök på Volvomuseet i Göteborg, författarbesök kopplat till motorburen ungdom (samverkan med biblioteket) samt det årliga "Lucceracet"

Nybörjar simskolan hade 85 barn anmälda ifrån åk 1 och uppåt.

Samverkan är en förutsättning för oss och den har skett inom egna förvaltningen, socialtjänst, skola, polis, kyrkor, föreningar, företag och inte minst föräldrar.

Nyckeltal

	2023	2022	2021	2020	2019
Ekonomiska nyckeltal					
Nettokostnad invånare/år	1 736	1 595	1 544	1 422	1 460
Förvaltningens andel av total nettokostnad (%)	2,7	2,6	2,6	2,5	2,6
Verksamhetens nyckeltal					
<i>Föreningsstöd</i>					
Kontant föreningsstöd (tkr)	1 252	1 256	1 066	1 178	1 197
Antal medlemmar i ungdomsorganisationer 5-25 år	2 650	2 590	2 349	2 418	2 007
Antal aktiviteter som erhållit lokalt aktivitetsstöd, period ht/vt	6 423	6 723	4 439	6 000	6 719
<i>Sporthallar</i>					
Öppethållandetimmar	4 929	4 896	4 518	4 522	4 896
Aktivitetstimmar, sporthallar (mål 90%)	98	97	53	92	100
<i>Öppen fritidsverksamhet</i>					
Antal besök, barn och unga fritidsgård/tillfälle	51	46	32	60	90
Antal besök E-sport/tillfälle (årskurs 7->)	5	5			
Simkunnighet i årskurs 2 (anges i %, mål 80%)	58	80	64	82	87
<i>Biblioteket</i>					
Antal lån	64 238	53 243	46 419	64 581	64 838
Antal aktiva låntagare	2 572	2 214	1 831	2 159	2 424
Antal besök	63 643	71 758	38 797	65 655	83 121

Kansli

Ekonomiska nyckeltal

De övergripande nyckeltalen beskriver fritids- och kulturnämndens andel av kommunens totala verksamhet och utveckling över tiden.

Föreningsstöd

De utbetalade bidragen ligger kvar på samma nivå som föregående år. Antal medlemmar i ungdomsorganisationerna vid årsskiftet 22/23 fortsätter stadigt att öka. Noterbart i det är att Habo IF nu nått upp till 850 medlemmar i åldern 5–25 år, och står själv då för nästan 1/3 av det totala antalet medlemmar i den åldern i Habo kommun.

Bibliotek

Besöken har minskat 2023 men istället har de aktiva

låntagarna blivit fler och även utlånen. Vi har haft många klassbesök under våren och även en del under hösten vilket gör att många fler skaffat lånekort. Siffrorna visar också att de som är aktiva låntagare lånar mycket. Främst syns ökningen av utlån på barn- och ungdomsböcker och lite på e-böcker. De som besöker biblioteket för att göra annat än att låna har helt enkelt blivit färre.

Sen har inte besöken minskat så drastiskt som det ser ut som. Under 2022 hölls förtidsröstningen och då hade vi ca 3000 extra besök.

Anläggning

Sporthallar (nyckeltalen baseras på antalet utnyttjade bemannade timmar i Habo Sporthall). Vi har efter 2022 års mycket goda resultat kunnat se en ökning av nyttjande i Habo sporthall. Detta sker trots att

vi under hösten ökat våra öppettider med 5 timmar per vecka. Habo Arena kommer under 2024 bli ett välkommet tillskott och vi kan redan nu se att det inte kommer att ske någon minskning i våra ”gamla hallar” avseende träningstider då det funnit ett uppdämt behov av tider hos föreningarna i kommunen. Hur ytterligare en hall (Habo Arena) kommer att påverka nyttjandegraden av tiderna på helger är svårare att sja om.

Öppen fritidsverksamhet

En total ökning av besökare under året. Det är fler som besöker kvällarna jämfört med eftermiddagarna. I statistiken är även aktiviteter under loven inräknade. 1/3 är tjejer och 2/3 är killar.

E-sporten snittar på 5st ungdomar/kväll. Totalt är det fler som använder E-sporten är förra året, men

tillgången har också varit större därav ett oförändrat snitt.

Nivån på simkunnigheten är förhållandevis lik på respektive skola. Att den är lägre än tidigare år kan bero på klassernas storlek, alltså antal barn per undervisningstillfälle.

Investeringar (tkr)

	Investeringsbudget 2023	Bokslut 2023	Avvikelse
Ivesteringsprojekt	5 943	1 120	4 822
31037 - Förstärkta bibliotek	25		25
31038 - Industrihistoriskt expo	230		230
31040 - Idrottsplatsutrustning	100	79	21
31044 - Utsmyckning Habo Vårdcentrum	40		40
31046 - Meröppetsystem (3510)	200		200
31049 - MTB-bana, Bränninge	90		90
31051 - Inventarier Slätten 2022	100	48	52
31055 - Inventarier Sporthall Kärnekulla	1 753	365	1 387
31056 - Konstgräsplan	2 500		2500
31057 - Avrinning konstgräsplan	100	56	44
31058 - Harv, konstgräsplan	75	75	0
31059 - Granulatorrensare	50	39	11
31060 - Fotbolssplaner (5-manna vid Slätten)	400	417	- 17
31061 - Separerad belysning	100	9	91
31062 - MTB-bana	100		100
31063 - Ny turistwebb	80		80

Den enskilt största investeringen under året skulle ha varit ett anläggande av ny konstgräsplan. Man var dock tvungen att avbryta upphandlingen och skjuta på investeringen till 2024. Arbetet kommer att utföras under sena våren 2024.

Inventarier Kärnekulla flyttas med till 2024 då de mesta kostnaderna hamnar på det året.

Framtiden

Kansli

Under 2024 fortsätter vi arbetet med de nya gemensamma lokalerna för Fritidsgården och Kulturskolan där en arkitektupphandling skall vara klar under våren. Trolig inflytt av verksamheter planeras ske andra halvan av 2026. Detta kommer vara ett stort lyft för både kulturskolan och Fritidsgården, men inte minst för Habo som samhälle. De nya lokalerna kommer även inhysa en samlingslokal med scen, vilket länge saknats i Habo och kommer ge många nya möjligheter.

Arbetet med Fritids och Kulturpolitiska programmet fortskrider och ska bli klart och beslutat under 2024. Med det klart så blir det tydligare med de långsiktiga målen och lättare att strategiskt planera för hur vi ska ta oss dit.

Vi fortsätter arbetet kring vår nya kultursamordnare för att hitta formerna och bästa nytta av den tjänsten, vilket är spännande. Det är bra att Habo kommun antligen har denna roll för att aktivt jobba med kulturfrågorna.

Vi har en lösning för 2024 där vi kommer att samverka med Mullsjö kommun inom uppdraget med Hälsocoach och hoppas tillsammans kunna bygga en bättre verksamhet.

Vi ser tyvärr en samhällsutveckling bland unga i Habo, med flera problematiska grupperingar, tråkiga händelser och attityder. Detta påverkar alla våra verksamheter på ett sätt vi inte tidigare har sett. Detta gör tyvärr att vi får ta av vår tid och resurser för att hantera detta. Detta är en problematik vi inte råar på själva och drabbar hela vår kommun på olika sätt. Tillsammans med Polisen, Skolan, Räddningstjänsten och socialförvaltningen måste vi hitta en väg fram och även en resursförstärkning kan bli nödvändig om vi även skall leverera som innan kring vår basverksamhet.

Vi kan på fler plan se att vårt uppdrag konstant breddas men resurserna ökar inte, och vi blir färre.

Biblioteket

På grund av ett hårdare samhällsklimat kommer biblioteket testa att dubbelbemanna på eftermiddag/kväll under januari-mars och därefter sker en utvärdering. Utvecklingen i samhället är bekymmersam och påverkar bibliotekets personal i allra högsta grad och det finns en stor oro i hur utvecklingen kommer

att bli. Biblioteket kommer i och med dubbelbemanningen att stänga 1 timme tidigare på tisdagar och onsdagar vilket tyvärr medför att färre kommer att kunna komma till biblioteket om man jobbar dagtid.

På grund av dubbelbemanningen kommer personalen ha mindre tid till att jobba med kompetensutveckling, evenemang och uppsökande verksamhet mot bl a förskola och skola. Befolkningen växer dessutom hela tiden och med det nya området Kärnekulla finns ännu en förskola och skola som biblioteket ska jobba mot. Med både dubbelbemanningen och en växande befolkning är det svårt att upprätthålla de ambitioner som biblioteket har för det läsfrämjande arbetet. Läsningsgången går också ner bland barn och unga. Därför blir det extra bekymmersamt om biblioteket inte hinner arbeta med läsfrämjande gentemot barn och unga lika mycket som tidigare och egentligen hade behövt arbeta än mer med detta 2024. Det operativa arbetet har också en tendens att svälja mycket av enhetschefens tid som istället bör gå till omvärldsbevakning och utveckling av verksamheten.

Medier blir allt dyrare, speciellt är det väldigt kostsamt med e-medier och dagstidningar, men fysiska böcker går också upp i pris. Biblioteket ska ha ett varierat utbud med bredd och djup och det blir svårt att upprätthålla framåt. 2024 kommer man att behöva halvera budgeten som går till e-medier. Det är bekymmersamt då biblioteket behöver hänga med i utvecklingen för att fortsätta vara relevanta och attraktiva. Det blir svårt att tillgodose behoven och ännu mer då befolkningen hela tiden ökar.

Biblioteket har tagit beslut att byta bibliotekssystem 2024. För att spara pengar går man över till open source-systemet Koha som också ska vara enklare än nuvarande system. Man har också sagt upp webbplatsen och ska istället finnas under Habo kommuns webbplats vilket kommer underlätta arbetet med webbplatsen. Det känns även mer naturligt för biblioteket att finnas där tillsammans med all annan kommunal verksamhet.

Anläggning

Det rådande ekonomiska läget gör det omöjligt att genomföra underhåll av anläggningarna på ett tillfredställande sätt. Vi kommer att behöva lägga årets resurser på de mest akuta åtgärderna och skjuta upp övriga till nästkommande år. Detta gör att en redan stor underhållsskuld växer sig allt större och fler åtgärder blir brådskande att utföra.

Även i sporthallarna märker vi av det hårdnande samhällsklimatet och har haft stora störningar i verksamheten då ungdomsgång gjort sporthallen till en ”alternativ ungdomsgård”. Detta påverkar inte bara föreningarna som bokar tid men även personalen och deras möjlighet att utföra sitt arbete. Attityden och sättet att föra sig hos ungdomarna gör att det upplevs otryggt att arbeta ensam och vi kommer att se över möjligheterna att införa personlarm eller liknade lösning.

*Föreningars ekonomiska förutsättningar till följd av ökade levnadskostnader som i slutändan påverkar medlemmar. Vi vill inte att detta skall gå ut över barn och ungdomars möjlighet att träna och vi måste därför se vad vi kan göra får kommunen håll för att hålla nere t.ex. kostnader för hallhyror osv. En översyn och eventuell ökning av bidrag kan också vara ett sätt att hjälpa. *

Öppen fritidsverksamhet 2024

Vi möter i dag fler och fler barn och unga med särskilda behov och ett dåligt mående. Fler ligger i riskzonen för ett utanförskap av olika anledningar och vi ser en ökning av orosanmälningar. Att hantera och bemöta detta genom särskilda insatser och nya tillvägagångssätt är tids och resurskrävande. Ungdomsklimatet är tuffare och det trenderna växlar snabbare än någonsin. Vi ser ett behov av en trygg plats att gå till ökar, den vuxnas närvaro har stor betydelse och relationsbygget har blivit extremt viktigt. Vi stävar efter en kostnadsfri verksamhet i så stor utstickning som möjligt. Men då fler och fler väljer att delta och att barnkullarna blir större, ser vi en ökad ekonomisk ansträngning.

Barn- och utbildningsnämnden

Johanna Bergbom
Ordförande

Åsa Wadling
Förvaltningschef

Barn- och utbildningsnämnden

Barn- och utbildningsnämnden är ytterst ansvarig för förvaltningens samtliga verksamhetsområden inom förskola, pedagogisk omsorg, fritidshem, skola, vuxenutbildning och kulturskola.

Årets ekonomiska resultat (tkr)

	Budget 2023	Bokslut 2023	Återstår 2023	Bokslut 2022
Fritidshem	28 400	27 493	907	25 094
Förskola	136 742	134 356	2 386	125 155
Gymnasieskola	75 292	69 831	5 461	67 476
Kommunal kulturskola	6 865	6 880	-15	6 618
Nämnd, administration	31 837	31 222	615	27 625
Skola	231 187	230 239	948	214 040
Vuxenutbildning	1 158	1 196	-38	981
Summa	511 481	501 217	10 264	466 989

Resultatet för 2023 hamnar på ett överskott om 10 264 tkr, vilket innebär en skillnad mot budget med 2 %.

I tertial 2 beräknades ett överskott med 8 026 tkr.

Det stora positiva resultatet beror främst på att man i den befolkningsprognos som togs fram i augusti 2022 trodde att det skulle vara fler barn/elever i dessa åldrar än det faktiskt blev i verksamheterna.

Skillnad per verksamhet:

- Förskola 28 färre barn.
- Fritidshem 37 fler barn.
- Skola 56 färre elever.
- Gymnasieskola 37 färre elever.

Under året har nämnden erhållit ett antal bidrag, främst från staten och dessa uppgår till ca 26,1 miljoner vilket utgör ca 5,2 % av utfallet. Nytt bidrag

för året var statsbidraget för inköp av vissa läromedel där nämnden har fått 1,1 miljon.

Nettokostnaden för året har i jämförelse med föregående år ökat med 34,1 miljoner eller 6,8 %. Främst beror detta på att vi under

2023 är fler barn/elever, löneökningar samt att den nya skolan och förskolan startat under 2023.

Årets verksamhet

Elevernas utveckling mot målen:

Habo kommuns elever når fortsatt höga siffror vad gäller kunskapsresultat och trivsel. Det framgångsrika arbetet börjar redan i förskolan och ett utvecklingsområde med fokus på, att redan i förskolan, följa barns kunskapsutveckling på individnivå är påbörjat.

Digitalisering

Habo kommuns förskolor och grundskolor var tidigt ute vad gäller införskaffning och användning av digitala hjälpmedel i undervisningen. Sedan 2017 har samtliga elever från Förskoleklass till årskurs 6

en egen Ipad och i årskurs 7 - 9 har eleverna en egen dator. Detta är en stor fördel både vad gäller digital kompetens och utrustning när de nationella proven nu blir digitala.

Det har skett en förändring på nationell nivå vad gäller synen på användning av digitala hjälpmedel i förskolan och grundskolan. Nuvarande regering och skolminister är mycket tydlig i sin uppfattning att framför allt de yngre barnen skall ha tillgång till tryckta läromedel i stället för digitala hjälpmedel. Detta påverkar även utformningen av statsbidrag, vilket i sin tur påverkar vår ekonomiska tilldelning och möjlighet att fortsätta satsningen på en-till- en tilldelning av digitala hjälpmedel. Vi har därför nu skurit ner på antal Ipads i åk F-3. I stället för en-till en är fördelningen nu 1 på 3 elever.

Lokalbehov

Kärnekullaskolan och Kärnekulla förskola öppnade för verksamhet under året och har avlastat trycket på både skolplatser och förskoleplatser inom Habo tätort. Det är också lokaler som är utformade för dagens undervisningsbehov och är anpassade storleksmässigt för att skapa effektiva organisationer både ekonomiskt och för att skapa möjlighet för kollegialt lärande och samarbete för personalen.

Med anledning av att den senaste befolkningsprognosen nu visar en minskad inflyttning, samtidigt som den nya förskolan på Kärnekulla står klar, har nämnden under våren tagit beslut om att avveckla två förskolor, Kyrkbyns förskola och Gullvivans förskola från hösten 2023. Detta har minskat överskottet på platser med ca 60.

Nyckeltal

	2023	2022	2021	2020	2019
Egna nyckeltal					
Antal barn elever					
Förskola	933	930	920	941	955
Fritidshem	984	940	903	882	867
Förskoleklass och grundskola	2 166	2 146	2 096	2 025	1 957
Gymnasieskola	554	543	526	504	473
Kostnad per elev (egen beräkning) tkr					
Förskola	144	136	134	134	127
Fritidshem	28	25	25	27	22
Förskoleklass och grundskola	106	100	95	93	92
Gymnasieskola	126	124	124	123	117
Antal anställda tillsvidare/visstidsanställda (dec)	511	500	481	485	491
Barn per årsarbetare, Förskola					
Kommunal	5,7	5,5	5,8	5,3	5,1
Enskild i Habo		5,2	5,0	5,4	5,3
Liknande kommuner, kommunala		5,1	5,3	5,2	5,4
Samtliga kommuner		5,0	5,1	5,2	5,2
Årsarbetare med förskollärexamen (%)					
Kommunal		73	70	68	63
Enskild i Habo		45	39	35	32
Liknande kommuner		47	47	47	49
Samtliga kommuner		45	45	46	44
Antal elever per lärare (heltidstjänst)					
Grundskola, kommunal	11,6	11,5	12,0	11,9	11,8
Liknande kommuner		12,3	13,0	12,9	12,8
Samtliga kommuner		11,4	11,5	11,5	11,5
Lärare med pedagogisk högskoleutbildning					
Grundskola, kommunal		95,0	95,4	93,2	92,8
Liknande kommuner		87,4	86,3	84,9	85,2
Samtliga kommuner		83,6	83,4	83,3	82,2
Andel behöriga till gymnasieskolan exkl. okänd bakgrund					
Samtliga i Habo	89,7	90,7	90,4	91,8	90,0
Liknande kommuner	91,5	93,2	93,4	93,8	93,9
Samtliga kommuner	84,9	83,9	85,8	86,2	85,5

Antal barn, elever

Det totala antalet elever avviker endast med 1,7% mot budgeterat antal.

Förskola

Kostnaden per elev ökar mellan 2022 och 2023 vilket till stor del beror på att vi under året startade Kärnekulla förskola med plats för 120 barn. Det har som mest varit 77 barn placerade där under hösten vilket gör att kostnaden per barn blir hög.

Vi har även under året haft kostnader för lokaler som inte utnyttjas vilket driver på kostnaden per barn.

Ökningen av antal anställda mellan 2022 och 2023 beror på en viss återställning av personaltätheten som

gjordes i budget 2023,

Vi har fortsatt mycket hög andel utbildad personal inom kommunal förskola.

Grundskola och fritidshem

Kostnaden per elev har ökat mellan 2022 och 2023 både vad gäller grundskola och fritidshem. Starten av en ny skola är den största orsaken till att kostnaden per elev ökar. Den nya skolan är byggd för 350 elever men under hösten har det varit ca 210 elever.

Andel behöriga elever till gymnasieskolan har gått ner något mellan 2022 och 2023 men har legat ganska stabilt de senaste åren.

Investeringar (tkr)

Investeringsbudget 2023

10 763 000

Bokslut 2023

9 303 483

Avvikelse

1 459 517

Under året har inflyttning skett i Kärnekulla skola och förskola. Än så länge har budgeten räckt för båda objekten. Det som återstår att köpa in är en del inventarier till sporthallen och en del kompletteringar.

Budget har även funnits för inventarier till den anpassade grundskolan och kommer att fortsatt behövas till hösten 2024.

Återställandet av idrottsytorna på Hagabodaskolan har också färdigställts under året.

De centrala medel som har funnits under året har främst använts till elevskåp till Hagabodaskolan samt dränering av asfalten på Hagaskolan.

Nämnden vill ta med sig återstående budget gällande Kärnekulla förskola och skola samt den anpassade grundskolan vilket blir 1 648 tkr.

Framtiden

Förutsättningar

Organisation av våra skolor och förskolor är en viktig förutsättning för att våra barn och elever ska utvecklas så långt som möjligt. Det är då väsentligt att vi använder våra resurser på ett effektivt sätt. Det gäller alla våra resurser såsom pedagoger, skolledare, förvaltningsövergripande befattningar och lokaler. Vi är fortsatt en attraktiv kommun att arbeta i och har mycket hög lärarbehörighet och låg personalomsättning inom samtliga verksamheter. Detta visar forskning är den avgjort viktigaste faktorn för att nå goda

elevresultat. Det kommer att krävas ett aktivt och medvetet arbete för att fortsatt behålla detta positiva läge. Personalitet är en viktig faktor för att fortsätta vara en attraktiv arbetsgivare.

Organisation av våra skolor och förskolor och lokalernas utformning behöver ytterligare utvecklas då vi ser fortsatt ökad andel av barn och elever i behov av särskilt stöd. Vi behöver se över möjligheten att ytterligare inrätta särskilda undervisningsgrupper för att kunna möta alla elevers behov. Våra lärmiljöer behöver ses över för att tillgängliggöras för att stödja alla barns och elevers utveckling mot målen.

Utmaningar

AI - Hot eller möjlighet?

Vad gäller AI i skolan finns det många olika vägar att gå men med olika typ av påverkan och effekt. AI kan påverka undervisningen på ett negativt sätt, exempelvis gällande den stora risken för fusk som påverkar elevers inläring och kan försvåra lärares jobb gällande bedömning på elevers arbeten. De positiva aspekterna är bl.a. att med AI-drivna system kan skolor automatisera uppgifter som betygsättning, schemaläggning och närvarospårning. Detta kan spara tid för lärare och administratörer och tillåta dem att fokusera på mer meningsfulla uppgifter som lektionsplanering och elevernas engagemang och utveckling.

Elevnärvaro

Problematisk skolfrånvaro är ett utvecklingsområde som på, relativt kort tid, har blivit aktuellt i hela riket. Det är en problematik även i Habo kommun. Det saknas dock nationell statistik inom området, vilket diskuteras på olika beslutsfattandenivåer nationellt. Vi har mycket god kompetens inom vår egen organisation både inom barn- och utbildningsförvaltningen och inom socialförvaltningen för att på ett bra sätt ta oss an uppgiften att jobba för förbättringar inom målområdet. Samarbete är påbörjat och vi behöver även utveckla arbetet med regionen och deras arbete i samma frågor. Det kommer att krävas ett långsiktigt arbete och fokus då detta är en komplex fråga som inte enbart kan lösas av skolans professioner utan kräver en gemensam insats tillsammans skola, socialtjänst, region i nära samarbete med barn/elev och vårdnadshavare.

Socialnämnden

Hans Jarstig
Ordförande

Pernilla Ekstrand
Förvaltningschef

Socialnämnden

Socialnämnden ansvarar för äldreomsorg, funktionshinderomsorg, individ- och familjeomsorg och flyktingverksamhet. Nämndens arbete utgår bland annat från lagstiftningen i Socialtjänstlagen (SoL), Hälso- och sjukvårdslagen (HSL) och Lagen om stöd och service för vissa funktionshindrade (LSS).

Årets ekonomiska resultat (tkr)

	Budget 2023	Bokslut 2023	Återstår 2023	Bokslut 2022
Flykting och integration	27	-229	256	-3
Funktionshinderomsorg	54 702	53 593	1 109	46 988
Individ- o familjeomsorg	30 539	28 362	2 177	24 887
Politisk verksamhet	687	668	19	475
Socialförvaltningen gemensamt	11 403	10 450	953	7 996
Äldreomsorg	91 326	95 237	-3 911	84 828
Övergripande ÄO o FO, hälso- o sjukvård	41 154	41 560	-406	36 411
Summa	229 839	229 642	196	201 582

Socialnämnden uppvisar för 2023 en avvikelse mot budget på totalt + 196 tkr. Den totala nettokostnaden är ca 28,1 mnkr högre 2023 än 2022.

Verksamheten flykting och integration finansieras helt av bidrag från staten.

Funktionshinderomsorgens nettokostnader är ca 1,1 mnkr lägre än budget och ca 5,1 mnkr högre än 2022. Kostnaderna är lägre bl.a. för gruppboenden, daglig verksamhet samt för boendestöd medan kostnaderna ökat för Ungdomsfritids/korttids främst på grund av högre kostnader för personal jämfört med budget.

Nettokostnaderna för individ- och familjeomsorgen är ca 2,2 mnkr lägre än budget och har ökat med ca 3,5 mnkr 2023 jämfört med 2022. Avvikelsen mot budget beror främst på minskade kostnader för köpta tjänster i verksamheten (+1,0 mnkr), högre övriga bidrag (+0,5 mnkr) samt minskade kostnader i verksamheten (+0,7 mnkr).

Kostnaderna för politisk verksamhet har ökat något jämfört med 2022. Ökningen uppgår till ca 0,2 mnkr jämfört med 2022 och har en kostnad i paritet med budget för 2023.

Kostnaderna för förvaltningsövergripande poster har ökat med ca 2,5 mnkr jämfört med 2022. Detta kan främst förklaras av vakanta tjänster under 2023. Överskottet jämfört med budget 2023 på 953 tkr på socialförvaltningen gemensamt beror på vakanser +1 322 tkr, hyra för gemensamma utrymmen på Liljekonvaljen -373 tkr och övrigt +4 tkr.

Äldreomsorgen och hälso- och sjukvårdens budgetunderskott är 4,3 mnkr vilket motsvarar 3,2 procent av budgeten. Underskottet för särskilt boende är 2,1 mnkr och underskottet för hemtjänstverksamheten är 4,6 mnkr. Av hemtjänstens underskott förklaras 2,4 mnkr av en högre efterfrågan än budgeterat. Budgetunderskotten för särskilt boende och hemtjänst vägs upp av överskott för de administrativa enheterna på 1,6 mnkr. Verksamheterna för hemteam och daglig verksamhet visar ett sammanlagt budgetöverskott på 1,5 mnkr. För övriga poster, där bland annat kostnader för utskrivningsklara patienter ingår, redovisas ett budgetunderskott på 0,5 mnkr.

Årets verksamhet

Socialnämnden ansvarar för att ge stöd samt vård och omsorg till kommunens invånare inom följande

områden:

- Funktionshinderomsorg.
- Hälso- och sjukvård.
- Individ- och familjeomsorg.
- Äldreomsorg.

I april öppnades Ringvägens gruppbostad, vilket är kommunens andra gruppbostad för dem som har beslut om bostad med särskild service enligt LSS.

Daglig verksamhet enligt LSS har under året flyttat till nya och större lokaler när förvaltningen övertog lokalen Gullvivan från barn- och utbildningsförvaltningen. Den nya lokalen är väl anpassad för att kunna tillgodose brukares individuella behov.

Under våren har en arbetskonsulent tillträtt sin tjänst inom funktionshinderomsorgen. Uppdraget innebär att arbeta aktivt med de brukare som har externa placeringar inom daglig verksamhet och daglig sysselsättning. Arbetskonsulents samverkar med arbetsmarknad som bedrivs inom individ- och familjeomsorgen.

Underhållsarbete pågick vid årets slut på avdelningarna för särskilt boende och även installation av hotellås har pågått parallellt. I samband med att underhållsarbetet blir klart i början av 2024 kommer en ny avdelning för särskilt boende att tas i bruk. Digitala läkemedelsskåp för en säkrare hantering av läkemedel har installerats under året både inom ordinärt boende och särskilt boende. I slutet av 2023 har även arbetet med upprustning av Kärrsgårdens allmänna ytor påbörjats.

En översyn av hemtjänsten har resulterat i en ny områdesgrupp samt en ny arbetsgrupp för lås och larm. Omorganisationen har lett till bättre arbetsmiljö för medarbetarna och högre kontinuitet för brukarna. För andra året har data sammanställts gällande hemtjänstindex. Habo är den kommun i Sverige som i år har klättrat flest placeringar. Av 290 kommuner placerar sig Habo på plats 16, vilket är en kraftig förbättring mot förra året då kommunen låg på plats 183. Hemtjänstindex beskriver att Habo markant har förbättrat sin information till allmänheten och att även tydligt förbättrat utförandet av hemtjänsten.

Habo kommun har sedan flera år tillbaka ett aktivt

arbete gällande heltidsresan inom kommunals avtalsområde. När siffror för årets utveckling presenterades har Habo länets högsta andel med 63,1 % heltidsarbetande inom äldre- och funktionshinderomsorg.

Nya EU-direktiv kring arbetstidsregler började gälla 1 oktober 2023, vilka samtliga verksamheter inom kommunen behövt förhålla sig till. Inom äldre- och funktionshinderomsorgen har det arbete som föregåtts i och med heltidsresan gjort att de nya arbetstidsreglerna inte inneburit några svårigheter att anpassa sig till.

Antalet ärenden inom individ- och familjeomsorgen har fortsatt att öka gällande orosanmälningar för att barn och unga far illa. Placeringar i familjehem ligger på den högsta nivån någonsin. Missbruksärenden ligger fortsatt högt och även antalet bostadssociala kontrakt. Förvaltningen har tagit emot nyanlända och ensamkommande barn samt skyddsbehövande från Ukraina. Försörjningsstödet ligger på en fortsatt låg nivå.

Nyckeltal

	2023	2022	2021	2020	2019
Egna nyckeltal					
Nettokostnad/inv (kr)	17 418	15 577	15 224	15 605	14 868
Antal årsarbetare (TV)	298	274	250	251	245
Sjukfrånvaro (%) Korttidssjukfrånvaro	4,3	4,7	4,3	5,0	3,3
Sjukfrånvaro (%) Långtidssjukfrånvaro	5,0	6,3	7,1	6,2	6,1
<i>Sjukfrånvaro (%) Totalt</i>	9,3	11,1	11,4	11,2	9,4
Äldreomsorg					
Andel tid hos brukare av arbetad tid inom hemtjänsten (%)	55	57	51	48	49
Kostnad per utförd timme hemtjänst egen regi (kr)	744	697	704	651	644
Kostnad per belagd plats äldreboende inkl korttid o växelvård, exkl natt (kr)	662 661	622 791	671 328	651 358	635 492
Kostnad per belagd plats demensboende inkl korttid o växelvård, exkl natt (kr)	726 408	684 197	717 346	722 791	762 481
Funktionshinderomsorg					
Kostnad per tim personlig assistans egen regi (kr)	419	417	449	386	460
Individ- o familjeomsorg					
Nettokostnad försörjningsstöd per hushåll (tkr)	40	34	43	48	36
Flykting och integration					
Nettokostnad försörjningsstöd per hushåll (tkr)	31	24	32	18	31

Nettokostnaden per invånare för förvaltningen är 11,8 % högre 2023 än 2022. Ökningen ligger i paritet med inflationen under året men beror också på viss utökning av verksamheten.

Antalet tillsvidareanställda årsarbetare har ökat med 24 st till totalt 298 st. Ökningarna beror på ökade behov inom verksamheterna.

Den totala sjukfrånvaron har minskat jämfört med tidigare år till 9,3 % vilket är den lägsta sedan 2018 (8,9 %). Långtidssjukfrånvaron har minskat till 5,0 % vilket är den lägsta sedan 2017.

Brukartiden inom hemtjänsten uppgick i snitt till 55 % under 2023. Målet för 2023 var satt till 57 %. Verksamheten uppnådde målet endast under 4 månader under året. Som högst var utfallet 60 % i februari. En anledning till dålig måluppfyllelse torde bero på den uppstartade arbetsgruppen inom läs och larm samt en hög andel timanställda under sommarmånaderna för att garantera en god verksamhet.

Jämförelsen med årets utfall i kostnaden för hemtjänsten, äldreboende och demensboende jämfört med tidigare år är något komplex att göra då tidigare år påverkats av ökade kostnader till följd av Covid-19

inom respektive verksamhet. Framst var det åren 2021 och 2020 som påverkades av pandemin. Kostnaderna generellt har dock ökat något jämfört med 2022.

Kostnaden per timme inom personlig assistans ligger kvar i princip oförändrad jämfört med 2022.

Kostnaden för försörjningsstöd per hushåll inom individ- o familjeomsorgen har ökat mellan 2022 och 2023. Antalet brukare med försörjningsstöd har dock totalt minskat något men trots detta har den total kostnaden ökat något. Samma tendens syns inom flykting o integration där den totala kostnaden ökat marginellt medan antalet hushåll med försörjningsstöd minskat. Anledningen till den ökade kostnaden är kostnadsökningar som beror på inflationen samt högre priser för el och mat.

Investeringar (tkr)

Investeringsbudget 2023	Bokslut 2023	Avvikelse
4029	3040	989

Överskottet på 989 tkr beror bl.a. på följande:

Budgerat belopp för möbler och inventarier för hela förvaltningen uppgår till 1 390 tkr och har överskridits med 426 tkr. Investeringen består av ett stort antal poster på olika enheter där de större posterna avser larm och låssystem (765 tkr), utbyte av carport mm (123 tkr) samt möbler till äldreboende och kontor.

Uppfräschning av Kärrgården som planerades 2022 har påbörjats under året men här återstår 892 tkr av ej nyttjad budget på totalt 1 374 tkr.

Det finns också ett överskott på projekten som rör nya moduler i Hypergene där totalt 271 tkr återstår. Dessa projekt genomförs i sin helhet under 2024.

På övriga mindre aktiviteter kvarstår 252 tkr av beslutad investeringsbudget för 2023.

Miljö

Miljönämnden

Johnny Wismén
Ordförande

Anna Lundberg
Förvaltningschef

Miljönämnden

Habo och Mullsjö kommuner har en gemensam miljönämnd. Nämnden ansvarar framförallt för miljöförvaltningens arbete med tillsyn enligt miljöbalken och livsmedelslagen. Miljöförvaltningen har också en rådgivande funktion och fungerar som remissinstans. Nämnden har även viktiga funktioner inom naturvård.

Årets ekonomiska resultat (tkr)

	Budget 2023	Bokslut 2023	Differens 2023	Bokslut 2022
Externfinansierat	747	365	382	344
Mullsjö	-2 593	-2 081	-512	-2 164
Skattefinansierat	7 203	5 624	1 579	5 848
Summa Verksamhetsstruktur	5 357	3 908	1 449	4 028

Överskottet på helåret blev högre än tidigare prognostiserat vilket beror på den vakans vi haft sedan halvårsskiftet inom området miljöskydd/små avlopp och som vi inte lyckats tillsätta. Tillsammans med övrig frånvaro bl a i form av en förlängd tjänstledighet inom området hälsoskydd samt hög andel vab har överskott på lönesidan genererats. I och med detta justeras även Mullsjös andel ytterligare.

Tillsynsmässigt ligger vi trots ovanstående bra till varför intäktssidan huvudsakligen är enligt budget och i något fall t o m högre än budgeterat. Till viss del har vi även i år använt konsultstöd för att klara av vårt uppdrag och upprätthållandet av tillsynen har inneburit vissa omprioriteringar i verksamheten.

Inom såväl biologisk återställning som området förorenad mark har inte alla medel arbetats upp under året varför de flyttas över till kommande år. Projekten är fleråriga och består av statliga bidragsmedel samt kommunal delinsats. I och med att alla åtgärder inte genomförts under året har ej heller den kommunala delinsatsen upparbetats. Inom kalkningsområdet blev kostnadsökningen lägre än förväntat vilket innebär att vi höll oss inom budget.

Årets verksamhet

Tillsyn och kontroll har i huvudsak bedrivits helt enligt lagd planering, det har varit ett relativt bra år med fokus på kärnverksamheten. Den vakans vi haft inom miljöskydd/små avlopp har dock gjort att vi fått

dra ned på tillsynen av små avlopp. Övriga aktiviteter enligt vår verksamhetsplan 2023 har genomförts helt enligt plan, det kan exempelvis handla om arbete med remisser, deltagande i olika arbetsgrupper internt och externt. I år har exempelvis en del arbete lagts på medverkan i Mullsjös arbete med ny ÖP. Fortsatt arbete med övergången till den nya riskklassningsmodellen inom livsmedelsområdet och omklassningar av livsmedelsverksamheter har krävt en del tid under årets senare del.

Miljötillsyn

172 inspektioner har genomförts under året på 125 olika tillsynsobjekt. Tillsynen avsåg miljöfarlig verksamhet, animaliska biprodukter (ABP), bekämpningsmedel, förorenad mark, nedskräpning samt kortare återbesök på redan besökta objekt. Ett större avfallsprojekt genomfördes på restauranger. Vi har deltagit i Jordbruksverkets projekt Växtnäringstillsyn på jordbruksföretag. Handläggning av miljörapporter för B-objekten har genomförts. Tillsynen har genomförts enligt vad som har planerats.

Samtliga (57 st) köldmedierapporter har handlagts. 11 stycken köldmedierapporter har inte inkommit i tid (senast 31 mars), vilket har resulterat i miljöstraffavgifter.

Små avlopp

Tillsynen från 2022 har färdigställts och tidigare ärenden, tillstånd och förbud följs upp löpande. Årets tillsyn startade v.14 i den sydvästra delen av Habo

med 62 tillsynsbesök under våren. 33 tillstånd för avloppsanläggning med WC har utfärdats och 6 beslut om förbud mot utsläpp av avloppsvatten har fattats. En omfattande registeruppdatering och riskklassning av alla små avlopp har påbörjats. 20 remisser angående nybyggnation har besvarats.

Förorenade områden

25 ärenden har handlagts under året, varav 5 har avslutats och övriga fortsätter under år 2024. Två av dessa ärenden gäller projekt med bidrag från Naturvårdsverket för genomförande av huvudstudier för att utreda föroreningsituation och behovet av eventuella saneringar. Under året söktes bidrag för fortsatt arbetet i form av åtgärdsförberedelser inför en kommande sanering på ett av dessa objekt medan den andra huvudstudien fortsätter. Övriga ärenden rör inventering och/eller undersökning enligt MIFO-metodiken eller uppföljning av kontrollprogram.

Naturvård

Kalkningen för 2023 har genomförts enligt plan trots minskade statsbidrag genom att kommunen i år täcker kostnadsökningen. Förprojekteringar för åtgärder har utförts för Domneån och Knipån, samarbete med Sveaskog för åtgärder vid vägtrummor Bäckeboäck. Biotopkartering av de övre delarna av ett flertal Vätterbäckar i Habo kommun har utförts i samarbete med Sportfiskarna. Förhandlingar om miljöanpassning av Baskarps kraftverk har förts mellan ägarna, länsstyrelsen och Naturvårdsverket under året.

Hälsoskydd

Tillsynen för hälsoskyddsområdet har följt den plan som gjordes för året. Tillsyn av 10 skolor och 23 stycken förskolor har genomförts med fokus på städning och ventilation. Efter besöken har viss uppföljning gjorts och pågår fortfarande. Samtliga 8 stycken bassängbad har fått tillsynsbesök samt 3 stycken stickande/skärande verksamheter. Under senhösten har också tillsyn på 4 äldreboenden genomförts som

en del i miljösamverkans länsprojekt. Tyvärr har två stycken fått skjutas upp till 2024 p g a smitta på boendet. Tre stycken nystartade idrottsanläggningar har fått tillsynsbesök och ett tillfälligt boende som inte fick tillsyn 2022. Anmälan från 10 anmälningspliktiga verksamheter har handlagts och tillsyn har genomförts. Under badsäsong har provtagning av strandbad genomförts. 15 klagomål på t ex buller, inomhusmiljö och vedeldning har inkommit under året. Utöver de har 9 klagomål på vilda djur tagits emot.

Livsmedel

126 planerade kontroller har utförts på livsmedelsverksamheter, 34 anmälan om registrering har kommit in, (ny verksamhet eller ändring av verksamhet), och har handlagts. 22 stycken uppföljande kontroller har genomförts. Tillsyn på rökfria lokaler och serveringar enligt tobakslagstiftningen har fortsatt under hela 2023 och har utförts på de serveringar som besökts.

Uppföljning av livsmedelskontroller mot tillsynsplanen: 100 % av verksamheter som ska ha mer än ett besök per år är besökta (målsättning 100 % vid halvårsskiftet). 98 % av verksamheter ska ha ett besök per år är besökta (målsättning är 100 % i slutet av året) 97 % av verksamheter med besök vart annat år är besökta (målsättning är 100 % i slutet av året) 98 % av verksamheter som ska ha besök vart tredje år är besökta (målsättning är 100 % i slutet av året)

Eftersom det varit en ovanligt stor omsättning på verksamhetsutövare under året är det svårt att räkna hur stor andel av den planerade kontrollen som utförts. Förutsättningarna har ändrats hela tiden. Totalt är det nu 221 registrerade verksamheter.

Uppdrag

26 stycken dricksvattenprover har lämnats in för analys, färre än tidigare år. Under radonsäsongen 2022/2023 som varade fram till sista april har totalt 11 stycken mätpaket för radon beställts.

Nyckeltal

Egna nyckeltal

Nettokostnad/inv kr	296	311	296	327	357
Verksamhetens andel av total nettokostnad (%)	0,5	0,5	0,5	0,6	0,7
Antal upprättade ärenden	1 251	1 269	1 102	1 169	1 147
Antal delegationsärenden	574	406	382	330	518
Kostnadstäckningsgrad (%)	56%	58%	61%	59%	

2023	2022	2021	2020	2019
296	311	296	327	357
0,5	0,5	0,5	0,6	0,7
1 251	1 269	1 102	1 169	1 147
574	406	382	330	518
56%	58%	61%	59%	

Trenden de senaste åren är att nettokostnaden/inv. är sjunkande. Antalet upprättade ärenden och vår ärendebalans m m. kommenteras i avsnitt om kvalitetsuppföljning. Kostnadstäckningsgraden (avgiftsintäkter/lönekostnader) blev lägre 2023 än tidigare år.

Framtiden

Nedanstående faktorer (kursiv stil) utgör såväl hot som möjligheter för verksamheten.

Att erbjuda en *attraktiv arbetsplats* och måna om befintlig personal är våra viktigaste framtidsfaktorer eftersom det råder svårigheter att rekrytera personal med rätt kompetens. Vi har haft en vakans som varit svår att tillsätta. Nya grepp har därför testats genom att ex. lägga upp annonsen vid olika universitets plattformar där studenter och arbetsgivare möts samt även flagga upp för möjligheten till praktik eller examensarbeten hos oss. Tjänstens innehåll har också ändrats något liksom fördelningen av arbetsuppgifter inom gruppen för att skapa en större attraktivitet. Vakansen är nu tillsatt, en ny medarbetare kommer börja hos oss efter årsskiftet och vi kommer även att ta emot en student som ska göra sin praktik under våren.

Resultatet av årets medarbetarundersökning var mycket positiv för miljöförvaltningen vilket är mycket glädjande. Det stärker oss i det gemensamma arbetet och det ansvar vi delar för att skapa en god och attraktiv arbetsplats. Arbetet med att hantera resultatet har processats via en workshop och kommer mynna ut i en handlingsplan med aktiviteter vi avser fortsätta eller börja med för att bibehålla eller förstärka det goda resultatet.

Kompetensutveckling och erfarenhetsöverföring är mycket viktigt för att hålla oss uppdaterade samt göra oss mindre sårbara. Vi är en liten förvaltning med få medarbetare som har ett stort område att hantera. Kompetensutvecklingsinsatser sker löpande genom olika typer av insatser och konstellationer. Samarbetet inom länets miljösamverkan utgör en viktig komponent i detta avseende. Tillsyns- och kompetensutvecklingsinsatser utgår mer och mer från den nationella tillsynsstrategin enligt miljöbalken. Under året har exempelvis avfallsbrottslighet uppmärksammats. Även Länsstyrelsen, som tillsynsvägledande myndighet, är viktigt för oss och medverkan i exempelvis deras sk TVA cykel inom området förorenad mark är mycket viktig. Under året har exempelvis en satsning på kompetensutveckling skett inriktad på kommunalt huvudmannaskap i samband med sanering av förorenade fastigheter. Miljöförvaltningen har involverat Tekniska förvaltningen i Habo samt Samhällsbyggnadsavdelningen i Mullsjö som medverkade i utbildningen och i en efterföljande dialog kring fördelning av ansvar och arbetsuppgifter kring kommande saneringsinsatser i kommunerna. Även flera andra myndigheter som

exempelvis Livsmedelsverket, Folkhälsomyndigheten, Havs och vattenmyndigheten m fl. bidrar med olika typer av kompetensutvecklande aktiviteter.

Erfarenhetsöverföring har skett inom kalkningsområdet där ytterligare en medarbetare har introducerats och lärts upp, planen är att denne kommer att ha huvudansvaret för arbetet. Tidigare har endast en person arbetat med detta.

Nya uppdrag, mål och prioriteringar behöver löpande hanteras, nya lagar och andra krav kan exempelvis innebära stor inverkan på verksamheten, ibland på bekostnad av andra saker. Samarbete inom kommunen och mellan kommunerna är mycket viktigt.

Digitalisering/ AI är frågor vi som verksamhet behöver fortsätta att förhålla oss till och anamma men som liten förvaltning är det också viktigt att se och lära från andra. Som i så många andra delar av vår verksamhet är samverkan en nyckelfaktor! Våra egna insatser de senaste åren har handlat om att digitalisera ärendeflödet, närarkivet samt utveckling av stort antal e-tjänster.

Finansiering av verksamheten kan påverkas av utökad efterdebitering samt den nya riskklassningsmodellen inom livsmedelsområdet. Även inom den bidragsfinansierade verksamheten råder vissa osäkerheter framåt och hur finansieringsgraden kan ev. komma att förändras. Löpande uppföljning av vår verksamhet samt omvärldsbevakning sker för att hålla oss ajour och förberedda.

Revisionsberättelse

HABO KOMMUN

Revisorerna

2024-03-18

Till
Fullmäktige i Habo kommun
212000-1611

Revisionsberättelse för år 2023

Vi, av fullmäktige utsedda revisorer, har granskat den verksamhet som bedrivits i styrelse, nämnder och genom utsedda revisorer/lekmannarevisorer den verksamhet som bedrivits i kommunens företag.

Styrelse och nämnder ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. De ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll i verksamheten samt för återredovisning till fullmäktige.

Revisorerna ansvarar för att granska verksamhet, intern kontroll och räkenskaper samt att pröva om verksamheten bedrivits enligt fullmäktiges uppdrag och mål samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionssed i kommunal verksamhet och kommunens revisionsreglemente. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för bedömning och ansvarsprövning.

Vi har under året granskat årsredovisning, delårsredovisning, haft särskilda möten med samtliga nämnder samt genomfört tre fördjupade granskningar. Dessa tre är:

- *Uppföljande granskning av tidigare granskning av resursutnyttjande i förskolan*
- *Målstyrningsmodellen och målstyrning*
- *Ekonomistyrning av kostnader för lokaler och tekniska anläggningar.*

Kommunen visar som helhet ett resultat efter jämförelsestörande poster på 82 mnkr. Överskottet mot budget uppgår till 64 mnkr. Nämnderna gör även under året ett samlat överskott med 12 mnkr.

I samband med granskningen av årsredovisningen kan vi enligt vår bedömning konstatera att samtliga fyra finansiella mål uppnås under året.

Av årsredovisningen kan vi också notera att kommunens verksamhetsmål redovisas. Vi ser positivt på att kommunstyrelsen gör en bedömning av måluppfyllelsen.

Nämnderna beskriver utförligt hur de arbetat med målen. Precis som föregående år anser vi dock att nämnderna inte tydliggör vilka effekter som uppnåtts eller vilka faktorer som legat till grund för bedömningen.

Gällande området samhällsutveckling och bostäder för hela livet anser vi det av stor vikt att kommunstyrelsen arbetar för att trygghetsbostäder kan erbjudas.

Vi noterar att socialnämnden inte uppfyllt 3 av 4 kvalitetsindikatorer (ej uppnått) under 2023. Vår uppfattning är att socialnämnden bör utreda och därefter vidta nödvändiga åtgärder för ökad uppfyllelse av kritiska kvalitetsfaktorer.

Vår uppfattning är att kommunstyrelsen bör fortsätta att utveckla kommunens lednings- och styrningsprocess för att möjliggöra en tydligare bedömning av måluppfyllelsen.

Kommunen har som mål att bidra till ett starkt lokalt näringsliv. **För att nå detta mål vill revisorerna uppmärksamma behovet av industrimark.**

Vi bedömer sammantaget att styrelse och nämnder i Habo kommun i allt väsentligt har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt sätt.

Vi bedömer sammantaget att styrelse och nämnder i Habo kommun bedrivit verksamheten ur en ekonomisk synpunkt på ett tillfredsställande sätt.

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande.

Vi bedömer att styrelsens och nämndernas interna kontroll har varit tillräcklig.

Vi bedömer att resultatet i årsredovisningen är förenligt med de finansiella mål fullmäktige beslutat.

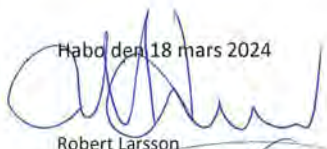
Vi bedömer att med nuvarande underlag går det inte tydligt att avgöra om verksamhetsresultatet i årsredovisningen är förenligt med de mål fullmäktige beslutat.

Vi tillstyrker att fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för styrelse och nämnder samt enskilda ledamöterna i dessa organ.

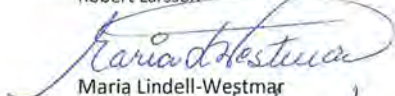
Vi tillstyrker att fullmäktige godkänner kommunens årsredovisning för 2023.

Till revisionsberättelsen bifogas intyg från auktoriserad revisor (årsredovisning 2023)

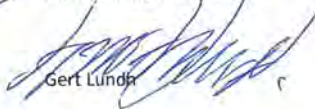
Habo den 18 mars 2024

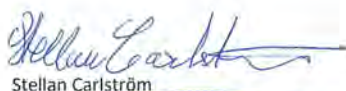
Robert Larsson

Maria Lindell-Westmar

Gert Lundh

Stellan Carlström

Magnus Axelsson

Bilaga:

Intyg från auktoriserad revisor (bilaga 1).

HABO KOMMUN

Box 212 • 566 24 Habo • 036-442 80 00 • info@habokommun.se • www.habokommun.se